

§ 12 GODKENDELSE af husdyrbruget

Povlskrovej 63, 6520 Toftlund

TØNDER KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	VIGTIGE ADRESSER OG DATOER	4
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	5
	2.1. Samlet vurdering	5
3	VILKÅR.....	7
	3.1. GRUNDFORHOLD	7
	3.1.1. Generelle forhold	7
	3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	7
	3.2.1. Stalde og anlæg.....	7
	3.2.2. Landskabelige hensyn.....	8
	3.2.3. Energiforbrug	8
	3.2.4. Vandforbrug	8
	3.2.5. Affald	8
	3.2.6. Management og egenkontrol	8
	3.2.7. Dyrehold.....	9
	3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	10
	3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	10
	3.3.1. Spildevand	10
	3.3.2. Transport.....	10
	3.3.3. Driftsforstyrrelser og uheld.....	10
	3.3.4. Støj.....	10
	3.3.5. Skadedyr	12
	3.3.6. Kemikalier og pesticider.....	12
	3.3.7. Olie og brændstof	12
	3.3.8. Foder	12
	3.3.9. Lys.....	13
	3.3.10. Husdyrbrugets ophør.....	13
	3.3.11. Ammoniak og lugt.....	13
	3.3.12. Støv	14
	3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER	15
	3.4.1. Ejede og forpagtede arealer	15
	3.4.2. Aftalearealer	15
	3.4.3. Anden afsætning af husdyrgødning	15
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	16
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	16
	4.1.1. Stald og anlæg	16
	4.1.2. Landskabelige hensyn.....	17
	4.1.3. Energiforbrug	20
	4.1.4. Vandforbrug	21
	4.1.5. Døde dyr.....	21
	4.1.6. Affald	21
	4.1.7. Management og egenkontrol	22
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	23
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	23
	4.2.2. Spildevand	24
	4.2.3. Transport.....	25
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld.....	25
	4.2.5. Støj.....	27
	4.2.6. Skadedyr	27

4.2.7.	Kemikalier og pesticider.....	28
4.2.8.	Olie og brændstof	28
4.2.9.	Foder	28
4.2.10.	Lys.....	29
4.2.11.	Husdyrbrugets ophør.....	29
4.2.12.	Ammoniak	29
4.2.13.	Lugt	33
4.2.14.	Støv	34
4.3.	HUSDYRBRUGETS AREALER	35
4.3.1.	Ejede og forpagtede arealer	35
4.3.2.	Aftalearealer	35
4.3.3.	Afgræsningsarealer	35
4.3.4.	Anden afsætning af husdyrgødning	35
4.4.	BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	35
4.4.1.	Bilag I arter (Fuglebeskyttelsesdirektivet)	35
4.4.2.	Bilag IV-arter	37
4.4.3.	Habitat	39
4.5.	NITRAT OG FOSFOR	40
4.5.1.	Nitrat og fosfor til vandløb og søer	40
4.5.2.	Nitrat til Vadehavet	41
4.5.3.	Nitrat til grundvand	45
4.5.4.	Fosfor til Vadehavet	47
4.6.	ALTERNATIVE MULIGHEDER	49
5	HØRINGER.....	50
6	KLAGE VEJLEDNING	51
7	BILAG.....	53

1 VIGTIGE ADRESSER OG DATOER

Ansøger, ejer og kontaktperson:

Navn: Poul Erik Kjær
Adresse: Povlskrovej 63, 6520 Toftlund
Telefon: 7483 4050
Mobil: 20133738
E-mail: -

Bedriftsoplysninger

Navn: Unavngiven
Adresse: Povlskrovej 63, 6520 Toftlund
CVR-nr.: 21330094
P.nr.: 1004865736
CHR-nr.: 52976
Matrikel nummer: 16a Arrild, Arrild
Ejendoms nummer: 20712

Konsulent

Navn: Marina Berndt, Sønderjysk Landboforening
Adresse: Billundvej 3, 6500 Vojens
Telefon: 74834050/7320 2664
E-mail: mmb@slf.dk

Vigtige datoer:

Ansøgningen er modtaget den: 13. september 2007
Ansøgningen er annonceret: Juni måned 2008
Nabo/partshøring i perioden: 12. august – 23. september 2010
Annoncering af afgørelsen: 29. september 2010
Klagefristen udløber den: 27. oktober 2010

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

2.1. Samlet vurdering

Tønder Kommune har den 27. september 2010 meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på Povlskrovej 63. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget.

Godkendelsen omfatter:

Husdyrproduktion:

Udvidelse fra 186 dyreenheder svin til 451 DE svin.

Projekterede anlæg:

En slagtesvinestald på 2556 m² (95,4 m * 26,8 m)

En gyllebeholder på 4000 m³

Biologisk luftrens anlæg i den nye stald.

Ændring af eks. kemisk luftrens anlæg i den eks. stald.

Udbringningsarealer:

190 ha ejede og forpagtede arealer.

De ejede arealer omfatter 2 ejendomme - Horskjærvej 2, ejd.nr.: 011069 og Povlskrovej 63, ejd.nr.: 20712, der drives under samme CVR-nummer.

Aftalearealer:

Afsætning af 52 DE svinegylle til udbringning på 37 ha aftalearealer.

Derudover afsættes der gylle til et biogasanlæg svarende til 133 DE.

Husdyrbruget på Povlskrovej 63 skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, indsendte supplerende oplysninger og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.

Godkendelsen er meddelt efter en miljøteknisk vurdering af husdyrbruget og i henhold til lovebekendtgørelsen nr. 1486 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug af 4. december 2009 § 12.

På baggrund af den miljøtekniske vurdering i kapitel 4 vurderes det sammenfattende, at virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning om godkendelse med tilhørende miljøreddegørelse og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Samtidigt vurderes det, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelige med hensynet til omgivelserne.

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år efter denne afgørelse meddeles. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Retsbeskyttelsen udløber den 29. september 2018 - med mindre godkendelsen påklages - se kapitel 6.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2018.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til miljølovgivningen. Godkendelser eller tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven m.v.) skal søges separat.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser - også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Lise B. C. Sivesgaard
Miljømedarbejder

3 VILKÅR

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

- 3.1.1.1. Husdyrbruget har tilladelse til en maksimal årlig slagtesvineproduktion på 16.900 stk. (30-104 kg) svarende til 450,93 DE. Der må årligt produceres 8.400 stk. slagtesvin i bygning 1 og 8.500 stk. slagtesvin i bygning 9. (Se bilag 3 og 4)
- 3.1.1.2. Slagtesvineproduktionen skal foregå kontinuerligt og jævnt fordelt over året.
- 3.1.1.3. Der skal være en jævn fordeling af grisevægt i gammel og ny stald.
- 3.1.1.4. Der tillades afvigelser i antal og afgangsvægt for slagtesvin så længe produktionen ikke overstiger det antal DE som 16.900 stk. slagtesvin (30-104 kg) svarer til og så længe lugtgeneafstanden (jf. ansøgningen) ikke øges.
- 3.1.1.5. Husdyrbruget skal anmelde og have miljømyndighedens accept, inden der må foretages ændringer af indretning og drift.
- 3.1.1.6. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med miljøgodkendelsens indhold og betingelser.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Stalde og anlæg

- 3.2.1.1. Til opfyldelse af emissionsniveauet har ansøger valgt følgende teknologier :
  - Delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv i den nye stald.
  - Biologisk luftvasker, som fjerner 80 % af lugt og ammoniak fra den nye stald.
  - Opgradering af det kemiske luftrens anlægs ammoniakreducerende effekt, så ammoniaktabet fra den eksisterende stald reduceres med 60 %.
  - Overdækning på den nye gyllebeholder og på en eks. gyllebeholder (bygning 3 på 3500 m³).
- 3.2.1.2. Faste konstruktioner til opfyldelse af vilkår 3.2.1.1. skal være etableret og taget i brug senest samtidig med, at den godkendte etablering/udvidelse/ændring er gennemført og i drift.
- 3.2.1.3. Der meddeles dispensation fra afstandskrav for den nye svinestald til den nyanlagte private fællesvej. Den nye stald må placeres indtil 10 m fra vejen.
- 3.2.1.4. På tilsynsmyndighedens forlangende skal den driftsansvarlige fremvise dokumentation for etableringen af de i vilkår 3.2.1.1. valgte teknologier i form af faktura eller anden form for dokumentation, som kan sidestilles hermed.

3.2.1.5. Den driftsansvarlige skal en gang i kvartalet foretage kontrol af rørsamlinger til gylletransport.

3.2.2. Landskabelige hensyn

3.2.2.1. Der skal til den nye stald anvendes afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på de eksisterende bygninger/anlæg.

3.2.2.2. Det levende hegn, der findes ca. 20 m nordvest fra den nye stald, (se bilag 17) skal bevares og vedligeholdes, således af det kan fungere som spredningskorridor for dyr.

3.2.3. Energiforbrug

3.2.3.1. Elforbruget skal registreres en gang i kvartalet og evt. fejl i det elektriske system skal repareres straks. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.

3.2.4. Vandforbrug

3.2.4.1. Vandforbruget skal registreres en gang i kvartalet, og evt. lækager skal repareres straks. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.

3.2.4.2. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at vandforbrug og vandspild minimeres.

3.2.5. Affald

3.2.5.1. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs, i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.

3.2.5.2. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

3.2.6. Management og egenkontrol

3.2.6.1. Husdyrbruget skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi siden sidst, samt i hvilket omfang, der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Der skal arbejdes for nedbringelse af:

- ammoniakfordampning fra stalde, gødningslagre og udbringning af husdyrgødning
- kvælstofudslip til overfladevand og grundvand
- fosforudslip til overfladevand
- lugtgener
- forbrug af vand, energi, olie, kemikalier, foder og gødningsstoffer.

3.2.6.2. Ved substitution af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

3.2.6.3. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om forbrug af el, olie, vand, brændstof og sprøjtemidler. Som driftsjournal accepteres årsregnskabet.

- 3.2.6.4. Der skal føres et regnskab over afsat og udbragt husdyrgødning på alle ejendomme under ansøgers CVR.
- 3.2.6.5. Der skal føres en journal, over husdyrgødningsaftaler og/eller forpagtningsaftaler. Det skal registreres hvilke arealer der er tale om, og hvilken tidshorisont der er indgået aftaler om
- 3.2.6.6. Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden kunne fremlægges gødnings- og sædskifteplaner samt gødningsregnskaber, der kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og at harmonikravet overholdes.
- 3.2.6.7. Der skal føres en logbog, der indeholder oplysninger om
-foderforbrug
-planlagt fordeling af foderforbrug
-indholdet af fosfor pr. foderenhed i de enkelte foderblandinger
-det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. foderenhed i de enkelte foderblandinger
- 3.2.6.8. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver 3. måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 3.2.6.9. I forbindelse med den årlige indsendelse af gødningsregnskab til Plantedirektoratet skal der af den driftsansvarlige foretages en beregning af det gennemsnitlige indhold af fosfor og råprotein pr. foderenhed på årsbasis. Det gennemsnitlige indhold skal beregnes enten ud fra den planlagte fordeling af foderblandinger eller ud fra det faktiske, registrerede forbrug af de anvendte blandinger. Beregningen er en del af egenkontrollen.
- 3.2.6.10. Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes en korrektionsfaktor for råprotein ud fra ligningen i vilkår 3.3.8.3.
- 3.2.6.11. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
- Vedligeholdelse af ventilationsanlæg
  - Driften og service af de kemiske og biologiske luftrensere – jf. vilkår under afsnit 3.3.11.
  - Affaldsbortskaffelse – herunder mængder, modtager og transportør
  - Fluebekæmpelse
- 3.2.6.12. Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden kunne fremlægges kopi af evt. sikringsaftale med rottebekæmpelsesfirma.
- 3.2.6.13. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, hele tiden være opdateret og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.
- 3.2.6.14. Oplysningerne skal fremvises for miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

3.2.7. Dyrehold

- 3.2.7.1. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet.
- 3.2.7.2. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for:
- Antal og vægt af indsatte dyr.
  - Antal dyr bortskaffet til destruktions.
  - Antal og vægt af dyr sendt til slagtning.
  - Antal solgte levende dyr.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

3.3.1.1. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.

3.3.1.2. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn og hvis der forekommer spild skal det straks opsamles

Der må ikke transporteres gylle og anden husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

3.3.1.3. Gylle må ikke udpumpes lørdage, søn- og helligdage.

3.3.1.4. Gyllebeholderne må ikke omrøres på lørdage, søn- og helligdage.

3.3.1.5. Ved transport af husdyrgødning, eller efter udbringning af husdyrgødning på mark, skal det sikres at der ikke spildes husdyrgødning på veje.

3.3.1. Spildevand

3.3.1.1. Al vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder.

3.3.1.2. Der må ikke foretages affedtning af olierede maskindele på ejendommen.

3.3.1.3. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde, skal sikres, så der ikke i forbindelse med uheld ved beholderne kan afledes gylle til drænsystemet.

3.3.1.4. Det brugte vand/syre fra luftrensning skal opsamles og bortskaffes som affald eller kommes i gyllebeholder.

3.3.2. Transport

3.3.2.1. Såfremt det anslåede årlige antal transporter i forbindelse med projektet, der fremgår af afsnit 4.2.3, overstiges med mere end 10 %, skal kommunen kontaktes og vurdere, om det medfører væsentlige gener for de omkringboende.

3.3.2.2. Transport af gylle fra husdyrbruget skal foregå inden for tidsrummet kl. 7.00 til kl. 22.00.

3.3.3. Driftsforstyrrelser og uheld

3.3.3.1. Der skal etableres timer på gyllepumpen, så denne kun kan køre 20 min. ad gangen.

3.3.3.2. Syre skal opbevares i lukkede palletanke på impermeabelt areal, hvorfra der er afløb til gyllesystemet.

3.3.3.3. Der skal ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, straks ske alarmering til alarmcentralen på telefon 112, og igangsættes afværgeforanstaltninger, der kan begrænse forureningen af omgivelserne mest muligt.

3.3.4. Støj

3.3.4.1. Defekte eller støjende ventilatorer skal straks udskiftes.

3.3.4.2. Når kompressorerne og højtryksrenseren bruges skal porte/døre til rummet, hvor anlæggene står, være lukkede – alternativ skal anlæggene støjisoleres.

3.3.4.3. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

3.3.4.4. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt i sommerhusområdet - Arrild Ferieby -:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	40
Lørdag	07-14	7 timer	40
Lørdag	14-18	4 timer	35
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	35
Alle dage	18-22	1 timer	35
Alle dage	22-07	0,5 timer	35
Spidsværdi	22-07	-	50

3.3.4.5. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd-niveauer i dB(A).

Ved ekstern støjbelastning menes støj hidrørende fra husdyrbruget staldventilation og andre faste installationer, gyllepumper/omrørere, foderblanding, fejmaskine o. lign. samt foder- og dyretransporter. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

3.3.4.6. Tønder Kommune kan forlange, at husdyrbruget dokumenterer, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal sendes til miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfristen herfor aftales med miljømyndigheden. Målingerne og dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens til enhver tid gældende vejledninger og af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen.

3.3.4.7. Støjmålingerne skal foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden og under de mest støjbelastede driftsforhold eller som kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

3.3.4.8. Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentationen betales af virksomheden.

3.3.5. Skadedyr

- 3.3.5.1. Der skal overalt på husdyrbruget udføres og dokumenteres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratoriums.
- 3.3.5.2. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
- 3.3.5.3. Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.m.).
- 3.3.5.4. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 3.3.5.5. Der skal indsendes kopi af sikringsaftale om rottebekæmpelse til kommunen.

3.3.6. Kemikalier og pesticider

- 3.3.6.1. Kemikalier skal opbevares utilgængelig for uvedkommende.
- 3.3.6.2. Påfyldning af sprøjte skal foregå under opsyn og fra separat vandtank eller fra vandforsyning med monteret kontraventil og min. 5 m fra boring.

3.3.7. Olie og brændstof

- 3.3.7.1. Påfyldningspistoler for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.

3.3.8. Foder

- 3.3.8.1. Det gennemsnitlige fosforindhold i slagtesvinefoderet må maksimalt være 4,3 gram pr. foderenhed (FE) for alle slagtesvinene.
- 3.3.8.2. Foderet til slagtesvinene må i gennemsnit max. indeholde 154,5 g råprotein pr. foderenhed eller indholdet må variere indenfor korrektionsfaktoren beregnet til 0,961 ud fra følgende formel: $((FE \text{ pr. produceret slagtesvin} \times \text{gram råprotein/FE})/6,25 \text{ g råprotein pr g N}) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 28 \text{ g N pr kg tilvækst}) / (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))$.

Vilkåret er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen: 154,50 gram råprotein pr FEsv og 2,87 FEsv pr kg tilvækst i vægtintervallet 30-104 kg. Det indtastede foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men ansøger skal, hvis ansøger ændrer på en af de tre faktorer, sikre sig, at vilkårs-ligningen er overholdt.
- 3.3.8.3. Fodereffektiviteten skal løbende forbedres således, at der til enhver tid anvendes de bedst mulige foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene.
- 3.3.8.4. I forbindelse med tilsyn skal der redegøres for hvilke fodertiltag der er sket på bedriften siden sidste tilsyn, herunder anvendelse af bedst mulige foderblandinger samt fodringsstrategi.

3.3.9. Lys

- 3.3.9.1. Mellem solnedgang og solopgang skal porte mod syd-øst holdes lukkede for at reducere lysgenerne for omboende. Portene kan dog åbnes kortvarig ved ind- og udkørsel.
- 3.3.9.2. Der må kun tændes udendørs lys efter behov.
- 3.3.9.3. Udendørs lys på og ved anlægget skal være slukket mellem kl. 23 og 6, dog må det være tændt lys omkring ud-/indleveringsramper i forbindelse med ud-/indlevering. Alternativ skal det udendørs pladsbelysning være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lys kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

3.3.10. Husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør, skal –

- Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
- Alle olietanke tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald og andet affald bortskaffes i henhold til Tønder Kommunes erhvervsaffaldsregulativ.

3.3.11. Ammoniak og lugt

- 3.3.11.1. Den biologiske luftvasker i bygning 9 skal kunne fjerne min. 80 % lugt og ammoniak fra stalden.
- 3.3.11.2. Luftvaskeanlægget i den nye stald – bygning 9 - må ikke installeres inden Tønder Kommune har givet accept af anlægget. Inden kommunen kan give accept, skal den have modtaget beregninger som dokumenterer at anlægget kan fjerne min. 80 % lugt og ammoniak
- 3.3.11.3. Den kemiske luftvasker i bygning 1 skal kunne fjerne min. 60 % ammoniak fra stalden.
- 3.3.11.4. Den kemiske luftvasker i den eksisterende stald - bygning 1- må ikke installeres/opgraderes inden Tønder Kommune har givet accept af anlægget. Inden kommunen kan give accept, skal den have modtaget beregninger som dokumenterer at anlægget kan fjerne min. 60 % ammoniak
- 3.3.11.5. Luftvaskeanlæggene i bygning 1 og 9 skal være etableret/opgraderet inden slagtesvineproduktionen i staldene henholdsvis udvides/etableres og godkendelsen i øvrigt udnyttes.
- 3.3.11.6. Luftvaskeanlæggene skal være funktionsdygtige fra 1. dag med svin i stalden.
- 3.3.11.7. Luftvaskeanlæggene og ventilationsanlægget skal være i drift alle døgnets timer og året rundt.
- 3.3.11.8. Luftvaskeanlæggene skal drives efter specifikationerne på anlægget og således, at det til steds fungerer optimalt, så der opnås den størst mulige lugt- og eller ammoniakreduktion.
- 3.3.11.9. Der skal indgås fast serviceaftale med producenten af både det kemiske og det biologiske luftrensningssystem om kontrol, herunder kalibrering af pH-målere, minimum 1 gang årligt. Nævnte skal fremgå af egenkontroljournalen.

- 3.3.11.10. Der skal føres logbog over vandforbruget og syreforbruget i luftreanseanlægget i bygning 1. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.
- 3.3.11.11. Der skal føres logbog over vandforbruget, lænsning af gødnings-/restprodukt og driftstid (eller driftstid på pumper) for luftreanseanlægget i bygning 9. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.
- 3.3.11.12. Samtlige ventilationsafkast på staldbygning 1 og 9 skal have en højde på 8 m over terræn.
- 3.3.11.13. Samtlige ventilationsafkast skal være dimensioneret som angivet i bilag til ansøgning – se bilag 24.
- 3.3.11.14. Afkasthastigheden i afkast 1-19 skal være min. 5,8 m/s.
- 3.3.11.15. Afkasthastigheden i afkast 19-21 skal være min. 5,2 m/s.
- 3.3.11.16. Afkasthastigheden i afkast 22 skal være min. 5,5 m/s.
- 3.3.11.17. Afkasthastigheden i afkast 23 skal være min. 4,4 m/s.
- 3.3.11.18. Afkasthastigheden i afkast 24-31 skal være min 11,9 m/s.
- 3.3.11.19. Ventilationssystemet skal rengøres og efterses i henhold til producentens anvisninger og således at anlægget kører energimæssigt optimalt - dog mindst 1 gang årligt. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.
- 3.3.11.20. Miljømyndigheden kan forlange, at virksomheden dokumenterer (med målinger/beregninger), at det kemiske luftvaskeanlæg reducerer ammoniakfordampningen fra bygning 1 med min. 60 %.
- 3.3.11.21. Miljømyndigheden kan forlange, at virksomheden dokumenterer (med målinger/beregninger), at det biologiske luftvaskeanlæg reducerer lugt- og ammoniakemissionen fra bygning 9 med min. 80 %.
- 3.3.11.22. Inden lugt- og/eller ammoniakmåling/-beregning skal det aftales med miljømyndigheden, hvordan målinger/beregning skal foretages, og i hvilken form dokumentationen skal foreligge.
- 3.3.11.23. Målingerne/beregningerne skal foretages for den mest lugt- og ammoniakbelastede situation – eller efter anden aftale med miljømyndigheden.
- 3.3.11.24. Hvis kravet om lugt- og eller ammoniakreduktion er overholdt, kan der kun kræves en årlig lugtmåling/beregning. Udgifterne til dokumentationen betales af virksomheden.
- 3.3.11.25. Der skal etableres fast overdækning på gyllebeholderne – bygning 3 (3500 m³) og 10 (4000 m³) jf. ansøgning.

3.3.12. Støv

- 3.3.12.1. Stalde, gødningsbeholdere, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke opstår væsentlige støv- og lugtgener i området uden for husdyrbruget grund. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder gennem tørhed i stierne og foderarealernes bund, dyrenes renhed, fjernelse af støv- og smudsbelægning i staldene, renholdelse af fodringssystemer m.v.

3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER

3.4.1. Ejede og forpagtede arealer

- 3.4.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist som udbringnings arealer på kortbilag 1 (side 1).
- 3.4.1.2. Der må på bedriftsniveau maksimalt udbringes husdyrgødning med et dyretryk på 1,4 DE/ha
- 3.4.1.3. På bedriften skal der hvert år være 26,00 % (svarende til 49,5 ha) efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Af disse skal der hvert år være placeret mindst 49,5 ha i markerne: 9, 2-0, 8-0, 8-1, 8-2, 10-0, 12-0, 13-0, 15-0, 17-0, 18-0, 20-0, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 25-0, 25-1, 25-2, 30-0, 32-0, 33-0, 34-0, 35-0. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder
- 3.4.1.4. Hvor mark nr. 18-0 (matr.nr.: 1015 Arrild, Arrild) grænser op mod Helm Polde Hede mod øst skal der etableres en mindst 10 m bred gødnings og sprøjtefri bræmme – se kortbilag 23.
- 3.4.1.5. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en zone på 2 m omkring § 3 området i mark nr. 8-0 – se bilag 27.

3.4.2. Aftalearealer

- 3.4.2.1. De arealer, for hvilke der må indgås aftale om udbringning af husdyrgødning med tredjemand (aftalearealer), er vist som "gylleaftale" på kortbilag 1 (side 2).
- 3.4.2.2. På aftalearealerne må årligt afsættes husdyrgødning, svarende til 52,10 DE svinegylle fra produktionen på Povlskrovej 63.

3.4.3. Anden afsætning af husdyrgødning

- 3.4.3.1. Der skal årligt afsættes svinegylle svarende til 132,53 DE til biogasanlæg.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Godkendelsen bygger på oplysningerne i den elektroniske ansøgning nr. 4574, version 10 med tilhørende bilag.
Den elektroniske ansøgning er senest genberegnet den 10. august 2010.

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema samt situationsplanen, bilag 4.

Før

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal Prod. pr år	DE
1	Slagtesvinestald	Drænet gulv + spalter 33/67) 1905 stipladser	Sl. svin (30-102 kg)	7241	185,97
I alt				7241	185,97

Efter

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Slagtesvinestald	Drænet gulv + spalter (33/67) 1962 stipladser	Sl. svin (30-104 kg)	8400	224,13
9	Ny slagtesvinestald	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv 2082 stipladser	Sl. svin (30-104 kg)	8500	226,80
I alt				16900	450,93

I forbindelse med udvidelsen af slagtesvineproduktionen etableres en ny slagtesvinestald på 2556 m² (95,4 m * 26,8 m) med delvist spaltegulv, 25-49 % fast gulv og biologisk luftreanseanlæg.

Derudover etableres en 4000 m³ overdækket gyllebeholder, og der lægges låg/fast overdækning på en eks. gyllebeholder.

I den eksisterende stald øges det kemiske luftreanseanlægs ammoniakreducerende effekt.

BAT med hensyn til staldsystemer for slagtesvin er:

- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Delvist spaltegulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem eller
- Delvist spaltegulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien.
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % af afgangsluften.
- Fuldspaltegulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gyllen

BAT-emissionskravet/-niveauet er beregnet til 4096 kg N/år – se bilag 22.

I det elektroniske ansøgningssystem er emissionsniveauet for ammoniak i ansøgt situation beregnet til 2698 kg N/år – se bilag 7.

I den eksisterende stald er der installeret en kemisk luftvasker, som fjerner 60 % af NH₃ stalddtabet. Dermed er NH₃-stalddtabet 6 % i stedet for 14 % (som fra en stald med drænet gulv+spalter(33/67)). I en stald med 50-75 % fast gulv er NH₃ stalddtabet 8 %. Dermed overholder den eksisterende stald kravet om BAT.

Den eksisterende stald er bygget i 2005 og har en restlevetid på ca. 20 år. Inventaret har en restlevetid på ca. 10 år.

For at overholde lugt er alle afkast forhøjet til 8 m over terræn. I nudrift er afkast mellem 6,5 og 7,4 m over terræn.

I den nye stald er der delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv. Ansøger foretrækker det drænedede gulv, men gulvet er valgt som tiltag for at overholde krav til lugt og ammoniak. NH₃-Staldtabet er 12 % (som fra en spaltegulvsstald (25-49%)). Derudover er der etableret en biologisk luftvasker, som fjerner 80 % af lugt og ammoniak. Dermed bliver staldtabet reduceret til 2,4 %.

Vurdering

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT mht. staldteknologi og at det ansøgte mht. staldteknologi lever op til BAT såfremt vilkårene overholdes.

4.1.2. Landskabelige hensyn

Generelle lokaliseringskrav - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 6

Povlskrovej 63 ligger ca. 560 m øst for sommerhusområdet – Arrild Ferieby og ca. 1925 m fra eksisterende byzoneområde i Arrild Ferieby.

I Arrild - ca. 1900 m fra Povlskrovej 63 – er der planlagt byzonearealer.

Povlskrovej 63 ligger ca. 1280 m fra nærmeste område, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Nærmeste nabobeboelser ligger ca. 490 m fra Povlskrovej 63. Ingen af dem er registreret med landbrugspligt. Se bilag 2.

Tønder Kommune har konstateret, at afstandskravene i husdyrbrugslovens § 6 er overholdt.

Afstand til særlige naturområder - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 7

Stald- og gødningsopbevaringsanlæg på Povlskrovej 63 ligger ca. 614 m sydvest for Helmpolde, som Tønder Kommune har registreret som § 7 beskyttet hede.

Mellem 1800 og 2000 m fra Povlskrovej 63 ligger der 2 andre heder og 2 moser, som Tønder Kommune har registreret som § 7 beskyttet natur.

Størstedelen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger mindre end 1000 m fra § 7 områder, der ifølge kommunens registreringer er omfattet af husdyrbrugslovens § 7 beskyttelse og et enkelt grænser direkte op til et § 7 område. (bilag 14).

Beregninger af merdeposition kan ses på bilag 5..

Afstandskravene i husdyrbrugslovens § 7 er overholdt.

Generelle afstandskrav - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 8

Nærmeste ikke almene vandforsyningsanlæg (en markboring) ligger 15 m fra nærmeste stald, gødningsanlæg eller lignende. Der er tale om eksisterende anlæg.

93 m fra anlægget ligger et andet ikke alment vandforsyningsanlæg (en drikkevandsboring). Dette bruges nu til havevanding.

Nærmeste almene vandværk – Arrild Vandværk - ligger ca. 1,5 km øst for anlægget på Povlskrovej 63.

Nærmeste offentlige vandløb/dræn findes ca. 350 m nord for anlægget. Der findes flere ældre dræn på ejendommens jord. Nærmeste er placeret 400 m fra anlægget.

Nærmeste offentlig vej ligger ca. 25 m sydøst for anlægget. Den nye slagtesvinestald ønskes bygget over en privat fællesvej.

Der findes ikke levnedsmiddelvirksomhed inden for 100 m fra anlægget.

Beboelsen på samme ejendom ligger ca. 84 m vest for nærmeste stald og ca. 27 m sydøst for nærmeste gødningsanlæg.

Naboskel ligger mere en 30 m fra anlægget.

Det eneste afstandskrav der ikke kan overholdes - jf. § 8 - er afstandskrav til privat fællesvej. Ansøger har søgt om lov til at flytte den private fællesvej, da den hindrer ham i at bygge i forlængelse af eksisterende slagtesvinestald. Endvidere er der søgt om dispensation fra afstandskravet på 15 til 10 m fra stald til den nye vej, da vejen ellers skal slå et stort slag udenom stalden til gene for trafikken.

10 m afstanden vurderes ikke at være til gene for de der benytter vejen. Der er foretaget en partshøring. Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Beliggenhed i forhold til Natura 2000 områder og § 3 beskyttede naturområder

Ca. 25 % af udbringningsarealerne og anlægget til Povlskrovej 63 ligger i et EF-fuglebeskyttelses-, EF-habitat og Natura 2000-område – F66 – Lindet Skov, Hønning Mose- og Plantage og Lovrup Skov og Skrøp.

Nærmeste terrestriske § 3 naturtype er en eng med en sø, der ligger ca. 460 m nordvest for anlægget på Povlskrovej 63. § 3 området omgives af ansøgers udbringningsarealer.

Mellem 650 og 1000 m fra anlægget ligger der 4 andre mindre § 3 beskyttede søer. Søerne ligger udenfor udbringningsarealet og grænser ikke op til disse.

Et par af de vestligste marker grænser op til § 3 vandløbet – Sølback. Vandløbet er B1 målsat men målsætningen er ikke opfyldt. Fra anlægget til nærmest § 3 vandløb er der ca. 600 m.

Husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer afvander til Vadehavet.

Vurderingen af projektets indvirkning på Natura 2000- og § 3 områderne findes i afsnit 4.2.12. og 4.4.

Bygge-/beskyttelseslinjer, fredninger, landskab og natur

Husdyrbrugets anlæg -

- grænser ikke op til fredede fortidsminder.
- ligger udenfor å-, sø- og kirkebyggelinjer.
- ligger ikke indenfor eller i nærheden af værdifulde kulturmiljøer eller værdifulde kystlandskaber.
- og udbringningsarealerne ligger udenfor områder med terrænhældninger større end 6 grd.
- ligger i et fladt og delvist åbent landskab med spredt landbrugsbebyggelse.
- ligger udenfor men nogle af arealerne indenfor et område med uforstyrrede landskaber.
- en del af arealerne ligger i et område, hvor skovtilplantning er uønsket.

Nærområdet er åbent landskab, med flere større husdyrbrugsanlæg.

De nye anlæg placeres i tilknytning til eksisterende bygninger.

Taget på den nye stald etableres af naturgrå eternit.

Udvendige gavle beklædes med lysegrå stålplader.

Facaderne etableres af elementer med svensk granit.

Der bygges altså i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på de eksisterende anlæg.

Det mest markante ved anlægget er den eksisterende lade, som er højere end staldbygningerne.

Set fra syd-vest kommer den nye stald på 2556 m² (95,4 m * 26,8 m) og gyllebeholderen på 4000 m³ til at ligge i "læ"/"skygge" af det eksisterende anlæg, bakke og beplantning.

Set fra nord-vest til nord-øst kommer det nye anlæg til at ligge i "læ"/"skygge" af eksisterende skov/beplantning.

Fra syd til syd-vest vil anlægget være mere tydeligt - men på afstand.

Det vurderes, at anlægget ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på landskabet.

Anlægget og ca. halvdelen af udbringningsarealerne ligger i et større turistområde, der omkranser Hønning Plantage, Arrild og Lindet skov. Anlægget ligger ca. 2 km vest for campingpladsen ved Arrild Ferieby. Anlægget ligger i udkanten af et større turistområde, men det vurderes ikke at kunne skade de eksisterende og planlagte turistanlæg/-arealer, fordi der stilles vilkår om luftrensning, til gylleudbringning m.m. for at nedbringe forurening og gener fra anlægget.

Anlægget ligger ca. 600 m fra nærmeste fredede område - Helm Polde - samt indenfor skovbyggelinjen omkring Helm Polde. Et enkelt udbringningsareal grænser op til Helm Polde.

Skovbyggelinjen gælder ikke for byggeriet i den aktuelle sag, da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt.

Der etableres rensning af ammoniak fra staldene og det vurderes at der derved er taget tilstrækkelig hensyn til den omkringliggende følsomme

natur bl.a. Helm Polde. Se endvidere afsnit 4.2.12. Vurdering - Ammoniakdeposition på naturområder.
For at beskytte Helm Polde mod påvirkningerne ved markdrift, stilles der også vilkår om bræmmer.

Det vurderes at projektet ikke i væsentlig grad vil forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder, selv om den nye stald bygges henover en spredningskorridor. Spredningskorridorerne på kortene er tegnet groft op i lige linjer, og det er sandsynligt, at dyrene vil følge det levende hegn, der findes ca. 20 m fra den nye stald i stedet for en lige linje over åbent terræn. Der stilles vilkår om at hegnet vedligeholdes og bevares. Der stilles ikke vilkår om yderligere beplantning, da anlægget ligger i et område, hvor skovtilplantning er uønsket.

Et hjørne af et udbringningsareal – mark nr. 2-0 – grænser op til et beskyttet jord- og stendige. - se kortbilag 21. Diget er beskyttet efter Museumslovens § 29 a, og må ikke ændres, beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Se bilag 12-14, 16, 21, og 23.

Samlet vurdering – Bygge-/beskyttelseslinjer

Da der er stillet vilkår om luftrensning, bræmmer, gødningshåndtering og materialevalg vurderes det, at hensigten med bygge-beskyttelseslinjerne og planlægningen kan efterleves. Det vurderes således, at projektet ikke vil have indflydelse på de landskabelige, kulturhistoriske, geologiske og rekreative værdier i området, og at det at der meddeles dispensationen fra afstandskrav til privat fællesvej ikke vil medføre forurening og gener for brugere af vejen, omkringboende og miljøet i øvrigt.

4.1.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Ansøger har oplyst –

- at ventilationssystemet rengøres en gang årligt.
- at der er lavenergibelysning i form af lysstofrør
- at der opsættes alarmanlæg på ventilation, som kontrolleres en gang om måneden.

Vurdering

Der er stillet vilkår om –

- at luftrenseanlæggene skal kontrolleres og vedligeholdes mindst én gang om året, således at de altid kører energimæssigt optimalt,
- at elforbruget skal registreres ugentligt,
- at der skal arbejdes for nedbringelse af energiforbruget og
- at der kun må tændes lys efter behov.

Tønder Kommune vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

4.1.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, registrering af vandforbrug og detektering og reparation af lækager.

Ansøger har oplyst

- at der i den eksisterende stald er opsat drikkenipler,
- at der vil blive etableret drikkeventiler i den nye stald,
- at vandforbruget registreres og
- at evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt

Vurdering

For at sikre at BAT-niveauet opnås og fastholdes, er der stillet vilkår om ugentlig registrering af vandforbruget, vedligeholdelse af drikkevandssystemerne og at der skal arbejdes for nedbringelse af vandforbruget.

Tønder Kommune vurderer derfor, at der anvendes BAT med hensyn til vandbesparende foranstaltninger.

4.1.5. Døde dyr

De døde dyr placeres på rist, i skygge og overdækkes. Opbevaringsstedet ligger ca. 89 m fra offentlig vej, hvilket betragtes som passende. Afhentning af døde dyr sker ugentligt af DAKA.

Vurdering

Tønder Kommune vurderer, at kravene i Bekendtgørelsen om opbevaring af døde dyr er tilstrækkelige til at regulere opbevaringen på Povlskrovej 63, og at der derfor ikke er behov for at stille vilkår til opbevaring af døde dyr.

4.1.6. Affald

Ansøger har oplyst,

- at spildolie opbevares i 200 liter tromler, som er placeret i værksted i - spildbakke indtil afhentning ved OK.
- at medicinaffald opbevares utilgængeligt for uvedkommende i særskilt lukkede beholdere og bortskaffes af dyrlæge.
- at pesticiddunke og tomme medicinflasker afleveres på den kommunale genbrugsplads.
- at brugte kanyler opbevares i plastboks som afleveres på genbrugspladsen.
- at andet erhvervsaffald hentes hver 14. dag af Børge Nørgård ApS, Tønder (pt.) og at affaldet indtil afhentning opbevares i container.
- at jern og skrotaffald bortskaffes til skrothandler.

Vurdering

Affald fra virksomheder, herunder landbrug, skal sorteres i henhold til kommunens erhvervsaffaldsregulativ, hvor genbrug af affaldet har første prioritet. Det affald, der ikke kan genanvendes, men derimod kan

forbrændes, skal tilføres anlæg, der udnytter affaldets energi til elektricitet og varme. Endelig skal affald, der hverken kan genanvendes eller forbrændes, afleveres på et kontrolleret affaldsdeponi. Miljøcenter Roskilde registrerer godkendte modtagere og transportører af affald.

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, vurderes det, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

4.1.7. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT:

Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner.

Management

Den daglige driftsleder og ejer er Poul Erik Kjær. Ud over ejeren er der ansat 1 fuldtidsbeskæftigede. Efter udvidelsen vil der blive ansat yderligere 1 fuldtidsbeskæftiget.

Der vil foreligge skriftlige instruktioner i samtlige arbejdsopgaver både inde i staldområdet og i markdriften.

Der vil blive udarbejdet servicemanualer af de enkelte leverandører af inventar og tekniske installationer, således at de enkelte installationer vedligeholdes og dermed altid lever op til de foreskrevne normer.

Alle ansatte instrueres grundig i alle tekniske hjælpemidler og får udleveret en sikkerhedsmappe.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan.

Bedriftens ansvarlige følger løbende op på udviklingen på staldsystemer der giver den mindst mulige miljøbelastning

Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav.

Sigtet med anlægget er at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.

Egenkontrol

Hver 14. dag vurderes det, om den biologiske fluebekæmpelse skal suppleres med en kemisk bekæmpelse

Hver måned kontrolleres rørsamlinger på gyllerør ud til gylletanken.

Alle råvarer der forbruges registreres i fodercomputeren med antal kg. Der vil hver måned blive lavet en udskrift og gemt i en særskilt mappe.

Energiforbruget noteres hver uge, således at man kan fange et uheldigt højt forbrug og få rettet det ind på et normalt stadie igen.

Der opsættes vandalarm i stalden som kontrolleres en gang i måneden og vandforbruget registreres ugentligt.

Der opsættes alarmanlæg på ventilation som kontrolleres en gang i måneden.

Vurdering

Der er stillet vilkår om gødnings- og sædskifteplaner, logbog for foder og foderberegninger, dokumentation for husdyrgødningsaftaler, gødningsregnskab, dokumentation for affaldsbortskaffelse og substitution af råvarer, registrering af ressourceforbrug og driftsjournal for vedligeholdelse af ventilationsanlæg og luftrensere. Tønder Kommune vurderer at der anvendes BAT med hensyn til management og egenkontrol.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov; undgå at sprede gødningen når markerne er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne; samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer.

Flydende husdyrgødning opbevares i stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.

Beholderne kontrolleres hvert 10. år af en autoriseret kontrollant.

Derudover tømmes de stort set 1 gang årligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.

2 beholdere har låg/fast overdækning på og 2 er overdækket med naturligt flydelag, der sikres ved at tilsætsætte halm. Der føres logbog for flydelaget.

Gyllen omrøres umiddelbart forud for udkørsel.

Miljøtilsynet har tidligere haft bemærkninger til gyllebeholderen på 430 m³ fra 1979, men forholdene skulle nu være i orden. Der er ikke længere "svingarm" på fortank, spjældet i gyllebeholderen er tilstøbt og beholderen er 10-års beholderkontrolleret i december måned 2009.

Gyllen køres typisk ud med 30 m³ gyllevogn, der er forsynet med slæbeslanger eller sortjordsnedfælder.

Der udbringes aldrig på vandmættede, oversvømmede, frossen eller snedækket arealer, Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Nedfældningen i vinterafgrøder er ikke ønskelig, da der således opstår køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed øger udvaskningen af N. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk en rækkevidde på 6-8 meter, mens en gyllevogn med slæbeslanger har en rækkevidde op til 24 meter.

I kapacitetsopgørelsen – bilag 6 – er der redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet på Povlskrovej 63. Der findes 3 gyllebeholdere på henholdsvis 430 m³, 1200 m³ og 3500 m³ samt gyllekanaler på ca. 1000 m³. Der etableres en ny gyllebeholder på 4000 m³ og nye gyllekanaler på

1000 m³. I alt er der regnet med en opbevaringskapacitet på 10.700 m³ og den tilstrækkelige kapacitet er beregnet til 7807 m³ svarende til 9,0 mdr. gødningsproduktion.

Vurdering

Da flere naboer til husdyrbruget kan blive generet af transport af husdyrgødning, stilles der vilkår om, at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

De nye anlæg overholder afstandskravene i Husdyrlovens §§ 6, 8 og 20. Det vurderes af placering af stald og gødningsbeholder ikke giver nogen gener for naboerne.

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, således at gødningshåndtering og opbevaring ikke er til gene for omgivelserne.

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

4.2.2. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af drikkevandsspild samt vaskevand fra rengøring af svinestalde og diverse rekvisitter.

Spildevandet ledes til gyllebeholder og er indregnet i opbevaringskapaciteten.

Overfladevand fra et befæstet areal (nedlagt møddingssted) ledes også til gyllebeholderen.

Tagvand og vand fra andre arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, ledes til sivebrønde.

Der er ikke toilet og bad i stalden, og dermed ingen sanitært spildevand herfra.

Der er afløb fra ind-/udleveringsramperne til fortank.

Der er etableret en 12 m² befæstet påfyldningsplads for gyllevogne ved gyllebeholderen, der rummer 3500 m³. Der er afløb fra pladsen til gyllesystemet.

Eventuel vask af maskiner foregår på befæstet areal (nedlagt møddingssted) med afløb til gyllebeholderen. Samme plads benyttes når marksprøjten fyldes.

Marksprøjten rengøres ved skylning af tank med vand på markerne.

Se bilag 8.

Vurdering

Det vurderes, at spildevandsforholdene er forsvarlige, såfremt der ikke foretages affedtning/vask af olierede maskindele på ejendommen og afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde sikres, så der ikke i. f. m. uheld ved beholderne kan afledes gylle til afløbssystemet.

Der gøres opmærksom på at afledning af spildevand og tagvand fra driftsbygninger og andet overfladevand til dræn/vandløb, nedsivning eller lignende ikke er omfattet af denne miljøgodkendelse men kræver særskilt tilladelse efter "Spildevandsbekendtgørelsen" fra Tønder Kommune. Der

skal således særskilt søges om tilladelse til afledning af tagvand fra den nye staldbygning.

Forholdene omkring afledning af husspildevand er ikke omfattet af denne godkendelse.

4.2.3. Transport

Transport af husdyrgødning og ind-/udlevering af dyr udgør størstedelen af bedriftens transporter.

Der er ca. 1 fodertransport hver anden uge, 1 transport af døde dyr ugentligt og 1 transport af brændstof om måneden i gennemsnit.

Antallet af transporter øges med ca. 86 %.

Ind-/udlevering af dyr sker typisk mellem kl. 04.00-08.00

Transporter	Før antal/år	Efter antal/år
Foder	26	26
Diesel/fyringsolie	12	12
Afhentning af døde dyr	52	52
Ind- og udlevering af dyr	78	104
Gyllekørsel	167	428
I alt	335	622

Der er 3 driftsmæssige ind-/udkørsler til Povlskrovej 63. En til kadaverpladsen, en til foderladen og en til staldanlægget.

Antallet af gylletransporter øges væsentligt, og de flere transporter vil ske via Povlskrovej mod nord til Rømmøvej og derfra mod Vojens altså gennem et rimeligt tyndt befolket område, men forbi et hjørne af Arrild Ferieby. Afstanden mellem den nye gyllebeholder og nærmeste nabobeboelse er ca. 550 m. Se bilag 1 og 10.

Landbruget har visse behov for transport som skal tilgodeses, men da udvidelsen betyder, at det samlede antal transporter til/fra husdyrbruget øges væsentligt og mange af dem vil foregå forbi et hjørne af Arrild Ferieby, stilles der vilkår om hvornår gylle- og dyretransporter må foregå.

Vurdering

Det vurderes at virksomheden i. f. m. udvidelsen har taget hensyn til omgivelserne, men at transporterne kan medføre lugt-, støj- og støvgener for naboer samt tilsmudsning af veje, hvorfor der også er stillet vilkår der begrænser disse gener.

4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle og syre. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle og syre. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank.

Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld:

- Syre opbevares i lukkede palletanke på impermeabelt areal, hvorfra der er afløb til gyllesystemet.
- Pumpning af gylle fra staldanlægget til fortanken foregår under overvågning.
- Der sættes timer på gyllepumpen, så den kun kan køre 20 min. ad gangen. Der kan max. udpumpes 20.000 liter ad gangen.
- Gyllepumpen, der pumper til fortanken, kan kun startes inde fra stalden.
- Hver måned kontrolleres rørsamlinger på gyllerør ud til gylletankene.
- Påfyldning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn foregår på befæstet plads med opsamling til tæt beholder, således at skulle der ske overpumpning/spild af gylle, så kan dette opsamles og ledes tilbage til gyllebeholder.
- Gyllen suges fra gyllebeholderen overi gyllevognene.
- Der overpumpes ikke gylle gyllebeholdere imellem, ligesom gyllebeholderne er uden pumpe.
- Inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderne.
- Påfyldning af marksprøjten foregår under opsyn og på betonplads med afløb til lukket beholder.
- Fyldning af marksprøjte sker fra vandbeholder, der er sikret mod tilbageløb v.h.a. kontraventil.
- Påfyldning af olie sker under opsyn.
- Påfyldningspistol for olie er forsynet med automatisk lukkemekanisme.

Der er 3 gyllebeholdere og der etableres en ny gyllebeholder på Povlskrovej 63:

Bygn. nr.	Rumfang (m3)	Årgang	Type	Beholderkontrol
3	3500	2005	Perstrup	-
7	430	1979	Bloksten	26. nov. 2009
8	1200	1993	Betonelementer med kabler	20. feb.2003
10	4000	ny	Perstrup	-

Af ansøgningen fremgår det, at gyllebeholderne er stabile, kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, at beholdernes bund og vægge er tætte, at der ingen spjæld er i beholderne men dykket indløb.

Vurdering

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift stilles der bl.a. vilkår til opbevaring og håndtering af gylle, affald, brændstof, sprøjtemidler og andre kemikalier og vilkår ifm. virksomhedens ophør.

Der er udarbejdet en beredskabsplan (bilag 25) så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter evt. uheld.

Det vurderes derfor at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald, kemikalier, brændstof o.lign.

4.2.5. Støj

De væsentligste støjkloder er: Støj fra transporter til og fra husdyrbruget, brug af kompressor i blanderum, brug af kompressor i værksted, fra fodring, mekanisk ventilation, vask med højtryksrensere, kornblæser i lade.

Kompressorerne står indendørs.

Den mekaniske ventilation kører hele døgnet.
Foderet formales i lade og snegles til vådfodertank i mellembbygning.
Foderblanding foregår ca. 5 gange dagligt i 1½ time.

Da husdyrbruget ligger i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjkloderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Ansøger vurderer, at der ikke vil være problemer med at overholde støjgrænserne.

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget.

Vurdering

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning, vilkår om at lukke porte/døre ved brug af kompressorer og højtryksrensere samt vilkår om at nogle transporter skal foregå i bestemte tidsrum.

Det vurderes derfor, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne for at undgå støjgener.

Støjgrænserne er fastsat i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. Pga. ejendommens beliggenhed er der i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse ikke krævet dokumentation i form af målinger eller beregninger af husdyrbrugets nuværende støjniveau. I tilfælde af, at der på et senere tidspunkt findes nødvendigt (f.eks. pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes. Sådanne målinger/beregninger skal foretages og afreporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993.

4.2.6. Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Endvidere indsættes gyllefluer 6 gange årligt

Alt foder opbevares i lukkede siloer eller indendørs i lukkede og velholdte bygninger.

Husdyrbruget får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter og der er indgået en privat sikringsordning mod rotter.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, fjernelse af affald – herunder foder og gødningsrester, foderopbevaring og vedligeholdelse, således at skadedyrsangreb forebygges.

4.2.7. Kemikalier og pesticider

Fyldning af marksprøjten foregår på betonplads, som har afløb til lukket beholder. Ved rengøring af marksprøjte skylles tanken med vand og vandet udbringes på marken.

Ansøger har oplyst, at pesticider og kemikalier opbevares efter forskrifterne i aflåst kemikalierum i værksted. Der findes ca. 25 l kemikalier/pesticider i rummet.

Vurdering

Der er stillet vilkår om at kemikalier opbevares utilgængeligt for uvedkommende og til påfyldning af marksprøjte.

Det vurderes at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

4.2.8. Olie og brændstof

Der findes 3 brændstoftanke på ejendommen:

År	Liter	Nr.	G-nr.	Tanktype
2001	1200	119071	01-5023	Fyringsolie
1996	1500	62090-01		Dieselolie
1994	1800	45456-01	SD000/81	Dieselolie

Fyringsolietanken står indendørs i den gamle kostald.

De 2 dieseltanke står i laden på fast betonbund.

Hydraulik- og smøreolie opbevares i 200 l tromler i laden (bygning 2).

Vurdering

Der stilles vilkår om at påfyldningspistoler for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.

Diesel samt smøreolie vurderes at blive opbevaret i overensstemmelse med Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Bek. nr. 724 af 01/07/2008). Det vurderes at dette er tilstrækkeligt for at undgå olieforurening, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår til olie- eller brændstofopbevaring.

4.2.9. Foder

Der anvendes vådfoder, med eget korn, og indkøbt mineralfoder. Der er ingen fasefodring. Efter høst laves der korn/foderanalyser, og der optimeres og udarbejdes foderplaner, der godkendes af konsulent.

I den ansøgte produktion vil der blive benyttet foder med et reduceret indhold af råprotein/FE, hvilket mindsker ammoniakfordampningen. Gennemsnitlig fodres slagtesvinene med maksimalt 154,50 g råprotein pr. FE, hvilket der vil blive stillet vilkår om. Vilkåret vil også blive udformet som en korrektionsfaktor.

Ansøger har oplyst, at der anvendes fytase. Endvidere stilles der vilkår til fosforindhold i foderet for at mindske fosforudskillelsen, hvilket er BAT.

Der stilles vilkår om, at der skal udarbejdes blandeforskrifter, logbog for forderforbrug og foretages beregninger af foderets fosfor og råproteinindhold således at foderblandingen altid er optimeret.

Vurdering

Det vurderes derfor, at der anvendes BAT med hensyn til foder (jf. BREF dokumentet) og at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT med hensyn til fodring.

4.2.10. Lys

I staldanlægget er der 8 timers sammenhængende lys fra kl. 8-16. Der er etableret lys ved de 3 ind-/udleveringsramper og på bygningerne der danner rammen for gårdspladsen. Lamperne tændes manuelt.

Af hensyn til naboer og andre stilles der vilkår om, at porte skal holdes lukket i tidsrummet solnedgang til solopgang, og til brug af udendørs belysning.

Vurdering

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende og de landskabelige værdier.

4.2.11. Husdyrbrugets ophør

Ved evt. ophør af husdyrproduktionen vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller anlægget bliver tømt for dyr, gødning, og rester af kemikalier samt andet affald, maskiner og andet materiel bliver bortskaffet i. h. t. kommunens affaldsregulativ.

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør.

4.2.12. Ammoniak

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Dette kvælstof kan ved nedfald (ammoniakdeposition) på kvælstoffølsomme naturområder medføre, at naturen med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder bliver negativt påvirket.

Generelle krav om reduktion af ammoniakfordampning: For alle ansøgninger om miljøgodkendelse modtaget i 2007 gælder, at ammoniakfordampningen fra stald og lager skal reduceres med 15 % i forhold til bedste stald- og lagersystem med udgangspunkt i normalt 2005/2006. Reduktionskravet gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres, men kan opfyldes ved indsætser i hidtidigt og/eller nyt anlæg. Ved bedste stald- og lagersystem forstås det tidssvarende stald- og lagersystem, som har den laveste ammoniakfordampning. Reduktionskravet gælder ikke for udgående husdyr i den periode, de er udgående. Økologisk svineproduktion er friholdt reduktionskravet, og for

kødkvæg, får og geder, som i hovedparten af tiden er udbundet, stilles der ingen reduktionskrav.

Vurderingen - Det generelle ammoniakreduktionskrav

På nærværende ejendom udgør hovedkilden til ammoniakfordampningen stalde og gyllebeholdere.

Ansøgningens beregninger viser, at ammoniakfordampningen fra stalde og husdyrgødningslagre stiger med ca. 656 kg N pr. år som følge af udvidelsen. I ansøgt situation udgør ammoniakfordampningen fra stalde og husdyrgødningslagre i alt ca. 2698 kg N/år.

Ansøgningens beregninger viser, at udvidelsen af produktionen på Povlskrovej 63 overholder lovgivningens krav til begrænsning af ammoniakfordampningen fra stald og lager. Kravet "overopfyldes" med ca. 4772 kg N/år.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved at 2 gyllebeholdere overdækkes, der installeres kemisk luftvasker, som fjerner 60 % af ammoniaktablet, fra den eksisterende stald og at der i den nye stald etableres delvis spaltegulv (25-49 % fast gulv) og biologisk luftvasker, som fjerner 80 % af ammoniakken.

Vurdering - BAT-ammoniakreduktionskrav

Med udgangspunkt i ansøgers indledende BAT-redegørelse og kendskabet til mulige kombinationer af teknologier, der kan begrænse ammoniaktab fra stald og lager har Tønder Kommune udarbejdet et oplæg til det samlede BAT-ammoniakemissionsniveau i den konkrete sag.

Omkostningerne, der er forbundet med overholdelse af niveauet, vurderes at kunne holde sig indenfor de omkostninger, som allerede i dag påføres landbrug i.f.m. miljøgodkendelse. Se bilag 22.

BAT- emissionsniveauet er beregnet til 4096 kg N/år. Jf. den elektroniske ansøgning ligger den ansøgte emission fra staldene og lagrene på i alt 2698 kg N.

Det vurderes således, det ansøgte projekt kan overholde Tønder Kommunes BAT-krav til ammoniakreduktion.

Vurdering - Ammoniakdeposition på naturområder (§ 7 natur, § 3 natur samt Natura 2000 områder)

Stald- og gødningsopbevaringsanlæg på Povlskrovej 63 ligger ca. 614 m sydvest for Helmpolde, som Tønder Kommune har registreret som § 7 beskyttet hede. Helmpolde er også EF-habitatområde (H82) og EF-fuglebeskyttelsesområde (F66)

Mellem 1800 og 2000 m fra Povlskrovej 63 ligger der 2 andre heder og 2 moser, som Tønder Kommune også har registreret som § 7 beskyttet natur. Disse naturområder ligger også indenfor EF-fuglebeskyttelsesområde (F66) og EF-habitatområde (H82) – på nær den ene hede.

Se bilag 20.

H82 Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (2325 ha):

Området ligger mellem Skærbæk og Toftlund og er domineret af nåleskov men indslag af bøgeskov på morbund og egekrat. Jordbunden er sur og

næringsfattig. Mod vest ligger åbne arealer med nedbrudt højmoser. I den sydlige del ligger et åbent indsande af ene og dværgbuske (Helm Polde). Området karakteriseres af klitformationer- heriblandt "klimper", som er fladtoppede bakker med våde partier eller tørv på toppen. I skovbevoksningen findes nogle mindre moser, samt et overdrev, hvor orkideen Hvid Sækspore tidligere er blevet registreret (Skov- og Naturstyrelsen, 2005).

Udpegningsgrundlaget er indlandsklitter med lyng og revling, indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene, våde dværgbusksamfund med klokkelyg, tørre dværgbusksamfund (heder), enekrat på heder, overdrev eller skrænter, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, aktive højmoser, nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse, hængesæk og andre kæringsamfund dannet flydende i vand, bøgeskove på morbund med kristtorn, stilkegeskove og krat på mager sur bund og skovbevoksede tørvemoser. Alle naturtyper på udpegningsgrundlaget er følsomme overfor næringsbelastning. Der er konstateret skader på de mere følsomme typer som moser og indlands-klitheder, og merbelastningen på disse bør være nul og max. 0,1 kg N/ha/år. Den eneste art, der kan have problemer, er tinksmed, da dens levesteder (kær og moser) vokser hurtigere til, hvis de belastes med næringsstoffer.

Modelberegninger i ansøgningens excel-regneark (Beregninger af merdeposition kan ses på bilag 5) viser, at den ansøgte udvidelse på Povlskrovej 63 vil medføre, at ammoniakdepositionen på Helmpolde - naturpkt. 1 (se bilag 26) - vil stige med ca. 0,070 kg N/ha/år og på naturpkt. 2 - vil stige med ca. 0,110 kg N/ha/år, og at den samlede ammoniakdeposition på heden som følge af det ansøgte husdyrbrug vil udgøre henholdsvis ca. 0,401 og 0,480 kg N/ha/år på henholdsvis naturpkt. 1 og 2.

Merdepositionen ligger under afskæringskriterierne for bufferzone II og den samlede deposition vil udgøre max. hhv. ca. 0,65 % og 2,82 % af baggrundsbelastningen på 17 kg N/ha/år.

Tønder Kommune finder på baggrund heraf, at det ansøgte projekt isoleret set ikke via ammoniakfordampning kan få negativ indvirkning på det internationale naturbeskyttelsesområde, herunder på arterne og naturtyperne, som området er udpeget for at beskytte. Set i forhold til baggrundsbelastningen vil det således ikke være muligt med nuværende metoder at kunne påvise biologiske effekter af husdyrbrugets ammoniakbidrag til naturområdet, jf. DMU-notat af 26/06 2005 om usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder.

Tønder Kommune vurderer desuden, at det ansøgte husdyrprojekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Helmpolde og de øvrige moser/heder i nærområdet som følge af ammoniakemission. Det forventes således, at baggrundsbelastningen, som allerede har været faldende i en årrække, vil fortsætte med at falde de kommende år som følge af lovgivningsmæssige tiltag til begrænsning af ammoniakemission.

Tønder Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en

miljøkonsekvensvurdering i forhold til ammoniakpåvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

En nærmere vurdering af ammoniakdeposition på EF-fuglebeskyttelsesområde F66 kan ses i afsnit 4.4, men overordnet kan det nævnes, at udpegningsgrundlaget for Lindet Skov, Hønning Mose- og Plantage og Lovrup Skov og Skrøp plantage udgøres af følgende ynglefugle: Hvepsevåge, Tinksmed og Stor Hornugle og at det kun er tinksmeden, der er relevant i forhold til godkendelse af husdyrbruget. Endvidere vurderes det i afsnit 4.4., at projektet på grund af afstanden til mosen ikke vil påvirke levevilkårene for tinksmed.

Ca. 600-1000 m vest for anlægget ligger der 4 små § 3 beskyttede søer/vandhuller.

Søerne/vandhullerne er kraftigt påvirket af gødsning og sprøjtning på de omgivende arealer. Det skønnes, at den nuværende og dårlige naturtilstand først vil blive yderligere forringet ved en deposition på 25-30 kg/ha/år. Baggrundsbelastningen i området ligger på 17 kg N og den samlede deposition ca. 700 m fra anlægget er omk. 0,480 kg N/ha/år. Da vandhullerne ikke er særligt ammoniakfølsomme, vurderes det, at projektet ikke vil have negativ effekt på miljøet i vandhullerne, herunder på bilag IV arter tilknyttet vandhullerne.

Vurdering af ammoniakpåvirkning fra gødsning

Størstedelen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger mindre end 1000 m fra § 7, Habitat og Fuglebeskyttelsesområde.

Lovgivningen foreskriver, at udbringning af husdyrgødning inden for 1000 m fra § 7 arealer kun må ske ved slangeudlægning, nedfældning eller lignende, og at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Et enkelt udbringningsareal – mark 18-0 - grænser direkte op til et § 7, Habitat og Fuglebeskyttelsesområdet – Helm Polde. Der er i godkendelsen stillet vilkår om, at der i inden for en afstand af 10 m fra heden ikke må udbringes husdyrgødning eller sprøjtes. Vilkåret er stillet for at sikre, at heden ikke bliver påvirket væsentligt af næringsstoffer og sprøjtemidler og for at sikre gunstig bevaringsstatus.

Der findes p.t. ingen modeller til beregning af ammoniakdeposition ved udbringning af husdyrgødning, men det vurderes, at en bræmme på 10 m vil beskytte hedens kvælstoffølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget imod ammoniakpåvirkning fra udbringning af husdyrgødning. På baggrund af det stillede vilkår, vurderes projektet at være foreneligt med habitatbekendtgørelsen i forhold til ammoniakpåvirkninger fra udbringning af husdyrgødning.

Mark 8-0 omkranser et mindre vandhul/sø med sumpbevoksning (se bilag 13). Arealet er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3, men er kraftigt påvirket af okker, gødsning og sprøjtning fra landbrugsdrift.

Mark 34 omkranser også et mindre § 3 vandhul/sø.

Mark 33 grænser op til en mindre tilgroet § 3 mose med et vandhul.

Omkring arealerne er der en bræmme med bevoksning, som vurderes at beskytte arealerne mod tilstandsændringer.

Arealerne ved Sølbæk grænser op til 2 mindre § 3 beskyttede moser, som er besigtiget i juni måned 2010 og vurderet til at have begrænset biologisk værdi. Det østlige areal er en næsten overgroet sø med ringe vandkvalitet og meget begrænset biologisk værdi, på grund af overskygning. Der kunne ikke registreres dyreliv.

Ifølge naturbeskyttelsesloven må tilstanden af § 3 natur ikke ændres uden forudgående dispensation. Husdyrprojektet omfatter ikke ændringer i vandhullernes, engenes og mosernes fysiske udformning. På flere af arealerne med § 3 natur skal udbringning af husdyrgødning ske ved nedfældning p.gr.a. afstanden til § 7 natur.

Da det endvidere forudsættes, at husdyrbruget efterlever de generelle regler i forhold til søer, vurderes det, at vandhullerne, moserne og engene herunder bilag IV arter tilknyttet naturtyperne ikke vil blive væsentligt påvirket af ammoniak fra udbringning af husdyrgødning. Dog stilles der vilkår om, at der inden for en afstand af 2 m fra § 3 området i mark nr. 8-0 ikke må sprøjtes, udbringes husdyrgødning eller handelsgødning. Vilkåret er stillet for at sikre arealet mod yderligere påvirkning og for at sikre bilag VI – frøernes eksistens.

Samlet ammoniakvurdering

Sammenfattende vurderer Tønder Kommune, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniaknedfald på naturområder.

Dermed vurderes også, at den ansøgte udvidelse af produktionen ikke gennem forøget eller samlet deposition af ammoniak vil medføre ændring i tilstanden af naturarealer, der vil kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og, at udvidelsen ikke medfører negative virkninger på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder.

4.2.13. Lugt

I forbindelse med indsendelse af ansøgningskemaet via www.husdyrgodkendelsen.dk er der foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug) og FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK, 2. udgave). Geneafstanden fastsættes normalt i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Beregningerne omfatter kun staldene.

Beregningerne viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner el. lign. Derimod er lugtgenekriteriet på 5 OU/m³ til sommerhus-/byzoneområde der ligger ca. 560 m fra anlægget ikke overholdt jf. den nye lugtvejledning. Da den nye OML-beregning imidlertid ikke tager højde for den særlige lugttrensning, der er projekteret i denne sag, er der også foretaget en OML-beregning af firmaet

MILKON, og denne beregning viser, at genekriteriet til sommerhusområdet kan overholdes.

Der stilles derfor vilkår om etablering af særlig lugtrensning og om driften af renselanlægget.

De nærmeste andre husdyrbrug, der kunne medføre lugt i samme punkt i sommerhusområdet, som Povlskrovej 63, er Skærbækvej 32 og Skærbækvej 27/Vestergård 6, som begge er kvægbrug. Men da de ligger 500-700 m fra sommerhusområdet og 550-950 m fra Povlskrovej 63 og geneafstanden fra husdyrbrugene til sommerhusområdet er henholdsvis 370 og 602 m, vurderes der ikke at være husdyrbrug, der sammen med Povlskrovej 63 har kumulativ effekt mht. lugt på sommerhusområdet.

Nærmeste nabobeboelser, der ikke ejes af ansøger, ligger ca. 470 m fra Povlskrovej 63. En mod syd vest og en mod nordøst. Ingen af dem er registreret med landbrugspligt.

Af ansøgningen fremgår det at der i. f. m. udvidelsen og den daglig drift tages følgende hensyn for at begrænse lugtgenerne for omkringboende:

- Omrøring af gyllebeholderne starter lige inden udbringning
- Jævnlig rengøring og desinfektion af staldene
- Etablering af lugtrensning i ny stald
- Etablering af låg på 2 gyllebeholdere

For at begrænse lugtgenerne yderligere stilles der vilkår om,

- at stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener uden for ejendommens grund.
- at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen eller pumpes omrøres husdyrgødning på ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

Vurdering

Genekriteriet for lugt overholdes, og det vurderes, at der med de stillede vilkår tages tilstrækkelig hensyn til de omkringboende.

4.2.14. Støv

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter samt håndtering af foder og halm.

Foder til dyrene opbevares i ensilageplansilo i foderladen – bygning 2. Soja opbevares i lukket silo. Foderet blandes i det lukkede foderrum i et kar med vand og pumpes ind i fodringsanlægget. Der er overbrusningsanlæg i staldene. Anlæggene er temperaturstyret.

Vurdering

Der stilles vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener. Det vurderes, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener udenfor ejendommen.

4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 190 ha, hvoraf 128 ha er ejet, 62 ha er forpagtet og der er indgået aftaler om afsætning af 52,1 DE svinegylle til udbringning på 37,2 ha aftalearealer. Derudover afsættes der gylle til et biogasanlæg svarende til 132,5 DE.

Harmonikravet (jf. husdyrbekendtgørelsen) til en ansøgte produktion på 450,93 dyreenheder udgør 322 ha, forudsat at der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til maksimalt 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på de ejede og forpagtede arealer. Harmonikravet er således opfyldt.

4.3.1. Ejede og forpagtede arealer

Ejede udbringningsarealer:

Horskjærvej 2 - Ejd.nr. 11069 : 40,87 ha
Povlskrovej 63 - Ejd.nr. 20712 : 86,86 ha
I alt: 127,73 ha

Forpagtede udbringningsarealer:

Rønmøvej 18 - Ejd.nr. 20590 : 22,2 ha
Horskjærvej - Ejd.nr. 11121 : 16,01 ha
Skærbækvej 30 - Ejd.nr. 20707 : 21,37 ha
Skærbækvej 34 - Ejd.nr. 20711 : 1,98
I alt: 61,56 ha

4.3.2. Aftalearealer

Gylleaftaler (aftalearealer) for 52,1 DE i alt:

Rugbjergvej 8 - Ejd.nr. 20545 : 37,2 ha
I alt 37,2 ha.

4.3.3. Afgræsningsarealer

Ingen

4.3.4. Anden afsætning af husdyrgødning

Der vil blive afsat gylle til et biogasanlæg svarende til 132,5 DE.

4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

4.4.1. Bilag I arter (Fuglebeskyttelsesdirektivet)

EF-fuglebeskyttelsesområde (F57) – Vadehavet

Vadehavet består et stort lavvandet tidevandsområde med sand- og slikflader og strækker sig gennem Danmark, Tyskland og Holland og dækker et samlet areal på ca. 1.350.000 ha. Den danske del udgør ca. 135.000 ha, hvoraf de 90.000 ha er vadehav. Resten er inddigede marskområder, høje sandbanker, småøer eller vandfyldte render.

Vadehavet er et unikt naturområde med international betydning og betragtes sammen med Tøndermarsken og Rømø, som ét af verdens 10 vigtigste vådområder. Hvert forår og efterår raster mellem 10-12 millioner trækfugle i vadehavsområdet fordi der på vadefladerne lever mod til 100.000 må snegle, orme og muslinger pr m².

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er følgende ynglefugle: Klyde, Hvidbrystet præstekrave, Almindelig ryle, Sandterne, Splitterne, Fjordterne, Havterne og Dværgterne, samt følgende trækfugle: Bramgås, Klyde, Hvidbrystet præstekrave, Hjejle, Almindelig ryle, Lille kobbersnepe, Dværgmåge, Mørkbuget knortegås, Lysbuget knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Skeand, Ederfugl, Sortand, Strandhjejle, Strandskade, Stor regnspove, Rødben, Hvidklire, Islandsk ryle og Sandløber.

Vurdering

Fuglene der er omfattet af udpegningsgrundlaget, lever primært ude på vadefladerne eller andre steder, hvor der ikke drives landbrug. Enkelte arter fouragerer inde på land på dyrkede arealer i vintermånederne, hvor der er begrænset markdrift. Det vurderes derfor, at projektet ikke påvirker udpegningsgrundlaget, hverken trækfuglene eller de ynglende arter.

EF-fuglebeskyttelsesområde (F66) - Arrildområdet, Lindet skov, Hønning plantage og mose, Lovrup Skrøb og tilgrænsende områder

Området består af blandede skovtyper, primært nåleskov, men også bøgeskov og egekrat er at finde, samt mose og nedbrudte højmossearealer. Derudover findes der både mindre overdrev samt hedearealer og området er dermed en mosaik af forskellige naturtyper.

Hele området er i dag præget af tilgroning især pga. kvælstofdeposition og er følsomt overfor yderligere næringsstofftilførsel.

Udbringningsarealerne i fuglebeskyttelsesområdet er i forvejen og vil fremover være almindelig landbrugsjord i omdrift. De rummer ikke § 3 beskyttet natur.

Udpegningsgrundlaget for Lindet Skov, Hønning Mose- og Plantage og Lovrup Skov og Skrøb udgøres af følgende ynglefugle: Hvepsevåge, Tinksmid og Stor Hornugle.

Af det nævnte udpegningsgrundlag, vurderes kun tinksmiden at være relevant i forhold til godkendelse af husdyrbrug. De to øvrige arter yngler normalt i skov eller for stor hornugles vedkommende i grusgrave. De kan søge føde over det åbne land, men det vurderes, at husdyrbrugsprojekter ikke vil påvirke fødesøgningsmuligheder væsentligt.

I 1950'erne udgjorde den danske ynglebestand af tinksmid omkring 200-300 par, men siden da er bestanden faldet til omkring 80-90 par. Tinksmid forekommer især i Vestjylland. Fuglene overvintrer i Afrika og ankommer til Danmark omkring maj, og ved udgangen af september er langt de fleste trukket sydpå igen.

Tinksmiden yngler i hede- og tørvemoser og ved småsøer og kær i hedeområder, hvor vegetationen er lav. Den yngler med 4-6 par i Hønning

Mose, men er i tilbagegang som følge af tilgroning. Mosen vil være beskyttet gennem § 7 udpegningsområdet. Fra anlægget til Hønning Mose er der ca. 2,7 km og fra mosen til nærmeste udbringningsareal er der ca. 1,6 km. Den samlede ammoniakdeposition ca. 700 m fra anlægget er omk. 0,480 kg N/ha/år. (Se endvidere afsnit 4.2.12).

Vurdering

Projektet vurderes på grund af afstanden til mosen ikke at påvirke levevilkårene for tinksmed.

4.4.2. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af de pågældende arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Snæbelen findes kun i Danmark, og dens udbredelse er begrænset til Vadehavsområdet og de åer der løber ud i Vadehavet. I Tønder Kommune findes snæbelen i Vidå (inkl. Sønderå, Grønå og Arnå) og Brede Å systemerne, samt en lille bestand i Brøns Å. Snæbelen foretrækker de nedre og mellemste dele af vandløbssystemerne med fast bund og god strøm samt forekomst af sten/grus og vintergrønne planter. Den gyder sidst i november til begyndelsen af december, og æggene sætter sig fast på sten eller på stenbunden. Efter klækningen driver larverne passivt med strømmen og når efter en tid stillestående vandområder, hvor de opholder sig en tid inden de er klar til at drive ud i Vadehavet. Spærringer (f.eks. opstemninger i forbindelse med dambrug), hårdhændet vandløbsvedligeholdelse, udretning og inddigning af vandløb, således at der ikke skabes vinteroversvømmede områder, er de største trusler for snæbelen er A) Spærringer: da snæbelen ikke er i stand til at springe højt eller svømme igennem fisketrapper. B) Vandløbsreguleringer: snæbelen gyder på vandløbsstrækninger, der slynger sig naturligt. C) Forurening: okker kan blive udvasket og tilstoppe æggene, så disse ikke kan få tilstrækkeligt med ilt. D) Afvanding og inddigning, der forhindrer dannelse af lavvandede opvækstområder for yngelen.

Da terrænet ikke er skrånende, vurderes 2 m dyrkningsfri bræmme at være tilstrækkeligt til at hindre tilførsel af okker og næringstoffer der kunne påvirke snæbelen.

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller

tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt de generelle regler vedr. udbringning af husdyrgødning efterleves - se afsnit 4.5.1 – og såfremt vilkår om 2 m bræmmer til § 3 område i mark 8-0 efterleves. Det skal bemærkes, at oprensning af tilgroede vandhuller (kræver tilladelse af kommunen) samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som enge, moser og vandhuller forbedrer livsbetingelserne for arten.

Det skal bemærkes, at udover anlæggelse af bræmmer vil oprensning af tilgroede vandhuller samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som enge, moser og vandhuller forbedre livsbetingelserne for arten.

Løgfrø er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. I det vestlige Sønderjylland er der en kernebestand på Hjerpsted bakkeø, og den er også fundet på Abild og Jejsing bakkeø. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Det vurderes derfor, at der er en mulighed for forekomst i projektområdet, f.eks. ved det udpegede § 3 sø- og overdrevsområde.

Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes på den baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt de generelle regler vedr. udbringning af husdyrgødning efterleves - se afsnit 4.5.1 – og såfremt vilkår om 2 m bræmmer til § 3 område i mark 8-0 efterleves..

Det skal bemærkes, at udover anlæggelse af bræmmer vil oprensning af tilgroede vandhuller (kræver tilladelse af kommunen) samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som udyrkede eller ekstensivt dyrkede områder forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger.

Inden for projektområdet vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte type.

Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Birkemus er i Danmark fanget eller observeret i ældre skove, kratskove, enge samt på dyrkede marker. Formentlig stiller arten forskellige krav til opholdssted, dels i forbindelse med vintersøvn (permanent, tørt opholdssted f.eks. veldrænet ældre skov), og dels i forbindelse med sommerens fouragerings- og yngleområde. Et bud på habitat vil derfor være, at birkemus kan findes hvor gamle skov- eller moseområder støder op til dyrkede marker eller skovenge. På trods af denne brede habitatdefinition findes birkemusen kun i to vidt adskilte hovedområder i Danmark: i det vestlige Limfjordsområde, især nord for fjorden, og i det sydlige Jylland syd for en linie Horsens-Varde og nord for Haderslev-Ribe.

Et skøn over den danske bestands størrelse er vanskelig, da den nuværende, begrænsede viden om artens habitatkrav ikke gør det muligt inden for områderne at skønne over den reelle udbredelse, og da der ikke findes viden om specifikke populationsestimater og udviklingstendenser

Birkemusen forefindes næppe i området, og da det ikke har været muligt at finde registreringer af arten eller sker ændringer i arealanvendelsen vurderes det, at projektet ikke får nogen indflydelse for arten, såfremt der skulle forefindes en bestand i området.

Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i Vidå og Bredeå systemerne, medens det vurderes, at de små grøfter og vandløb i projektområdet ikke vil være velegnede som permanente levesteder, men de kan evt. benyttes under vandringer. På denne baggrund vurderes det, at projektet ikke vil have indvirkningen på odderens leveforhold i området.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubbudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Samlet vurdering

Det vurderes sammenfattende, at husdyrprojektet ikke vil påvirke bilag IV arter og andre fredede arter væsentligt.

4.4.3. Habitat

Habitatområder skal være med til at bevare og genoprette vores natur. I Danmark findes der 254 habitatområder med et samlet areal på ca. 11.100 km², hvoraf størstedelen er hav. Hvert område er udpeget for at beskytte bestemte naturtyper (habitatdirektivets bilag I) og arter (habitatdirektivets bilag II) af dyr og planter. Som før nævnt danner habitatområderne sammen med fuglebeskyttelsesområderne Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU.

I Tønder Kommune har vi 7 habitatområder: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78), Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (H82), Brede Å (H86), Kongens Mose og Draved Skov (H88), Sølsted Mose (H89), Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen (H90) og Mandbjerg Skov (H201).

I afsnit 4.2.12, 4.5.1 og 4.5.2 er der vurderet på de for denne sag relevante habitatområder: Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov (H82), Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78) og Brede Å (H86).

Tønder Kommune har konkluderet, at det ansøgte husdyrprojekt isoleret set og i kumulation med andre projekter ikke vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for disse habitatområder, og at det derfor ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering af det ansøgte projekts påvirkning af områderne.

4.5. NITRAT OG FOSFOR

4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer

Der henvises til bilag 11 og 15.

Udbringningsarealerne omk. Mølbjerg afvandes via Skallebæk eller Hønning-Rugbjerg Skelgrøft til Fiskbæk og Brede Å til Vadehavet. Alle disse vandløb er offentlige. Skallebæk, Fiskbæk og Brede Å er også § 3-beskyttede og B2-målsatte. (B2 målsætning er opfyldt nedstrøms udbringningsarealerne og indtil efter Løgumkloster).

Udbringningsarealerne øst for Hønning afvandes via Rørbæk, Skallebæk, Fiskbæk og Brede Å til Vadehavet. Rørbæk er offentligt § 3 vandløb. Vandløbet er B3 målsat. Målsætningen er hverken opfyldt opstrøms eller nedstrøms udbringningsarealerne.

Hovedparten af udbringningsarealerne ved Skikkild afvandes via Skikkildgrøften, Sølbæk og Brøns Å til Vadehavet. Alle vandløbene er offentlige. Sølbæk og Brøns Å er endvidere § 3 vandløb. Skikkildgrøften og Sølbæk er B1 målsat. Målsætningerne er ikke opfyldt. Brøns Å er B2 målsat. Målsætningen er opfyldt.

En lille del af arealerne ved Skikkild afvandes via Øbjerg Bæk, Kløjning-Øbjerg Bæk, Lobæk og Brede Å til Vadehavet. Alle vandløbene er offentlige og § 3 vandløb. Kløjning-Øbjerg Bæk er B3 målsat. Målsætningen er hverken opfyldt opstrøms eller nedstrøms udbringningsarealerne. Lobæk og Brede Å er B2 målsat. Målsætningen er opfyldt indtil efter Løgumkloster.

Udbringningsarealerne nord-vest for Lovrup Skov afvandes via Sølbæk og Brøns Å til Vadehavet. Vandløbene er offentlige og § 3 vandløb. Sølbæk er B1 målsat. Målsætningen er ikke opfyldt. Brøns Å er B2 målsat. Målsætningen er opfyldt.

Bredeå er udpeget som EF-habitatområde H86. Habitatområdet omfatter hele Brede Å fra sammenløbet af Lobæk og Smedebæk til Ballum Sluse. Habitatområdet omfatter kun selve vandløbet. Udpegningsgrundlaget er Bæklampret, Flodlampret, Snæbel og Vandløb med vandplanter.

Hele habitatområdet er levested for en lille bestand af Snæbel, som er påvist indtil Løgumgårde. Området er antageligt også levested for Flodlampret, som er påvist i vandløbssystemets øvre ende (Skallebæk) uden for habitatområdet. Arten er observeret i grødestakke i nederste del af Brede Å. Bæklampret forekommer fra udløbet og ca. 8 km ind, samt syd for Åved plantage. Belastning af vandløbet med næringsalte synes ikke at

påvirke Snæbel afgørende. Den manglende reproduktion skyldes sandsynligvis primært fraværet af lave, vinteroversvømmede arealer, hvor larverne kan vokse til. Gensoning af strækningen ved Løgumkloster har muligvis forbedret Snæblens gydemuligheder.

Det er de fysiske forhold samt okker, der især har betydning for miljøtilstanden i vandløb. Projektet omfatter ikke dræningsarbejder, som kan medføre okkerbelastning af vandløbene, og projektet omfatter ikke ændringer i vandløbenes fysiske forhold.

Ingen af projektets udbringningsarealer og aftalearealer grænser op til vandløb med en hældning på over 6 grader mod den øverste kant af vandløb. Ingen af projektets udbringningsarealer og aftalearealer grænser op til habitatvandløb.

Mark 35-0, 23-0, 24-0 og 25-0 grænser på en strækning på ca. 600 m op til § 3 vandløbet – Sølbæk. Sølbæk er B1 målsat. Målsætningen er ikke opfyldt.

Ingen af de andre udbringningsarealer grænser direkte op til § 3 vandløb, men har mindst 10 m bræmmer til § 3 vandløb. Mark nr. 8-1 grænser dog på en strækning på ca. 320 m op til det B1 målsatte vandløb Skikkildgrøften.

Vurdering

I lovgivningen er der en række bestemmelser til beskyttelse af vandløb. Ifølge vandløbslovens bestemmelser er naturlige og/eller højt målsatte vandløb (A og B målsætninger) omfattet af krav om 2 m dyrkningsfri bræmmer. Husdyrgødningsbekendtgørelsen foreskriver, at husdyrgødning ikke må udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for, at gødningen strømmer til søer og vandløb, herunder dræn, ved tøjbrud eller regnskyl. Endvidere må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6 grader ned mod vandløb inden for en afstand af 20 m fra vandløbets øverste kant. Ifølge naturbeskyttelsesloven må tilstanden af § 3 vandløb ikke ændres uden forudgående dispensation.

Forudsat, at husdyrbruget efterlever disse regler, vurderes det at projektet ikke vil kunne have negativ effekt på vandløbsmiljøet, herunder på udpegningsgrundlaget for habitatvandløbet. Det er derfor heller ikke nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering af det ansøgte projekts påvirkning af habitatvandløbet.

4.5.2. Nitrat til Vadehavet

Vadehavet er slutrecipient for den diffuse afstrømning af næringsstoffer fra projektets udbringningsarealer og aftalearealer. Vadehavet er udpeget som EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde). Vadehavet er desuden udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet) og Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet).

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 78 er Havlampret, Bæklampret, Flodlampret, Stavsild, Laks, Snæbel, Marsvin, Odder, Gråsæl, Spættet sæl, Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand,

Flodmundinger, Mudder- og sandflader blottet ved ebbe, Kystlaguner og strandsøer, Større lavvandede bugter og vige, Rev, Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand, Vadegræssamfund, Strandenge, Forstrand og begyndende klitdannelser, Hvide klitter og vandremiler, Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), Kystklitter med havtorn, Kystklitter med gråris, Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter, Fugtige klitlavninger, Indlandsklitter med lyng og visse, Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene, Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden, Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, Brunvandede søer og vandhuller, Vandløb med vandplanter, Våde dværgbusksamfund med klokkelyng, Tørre dværgbusksamfund (heder), Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidelokaliteter), Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv, Rigkær, Stilkegeskove og -krat på mager sur bund samt Skovbevoksede tørvemoser.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er anført i afsnit 4.4.1.

Ramsarområdet er udpeget for at beskytte de store bestande af trækkende fuglearter, der hvert år fouragerer i området på vejen mellem sommer og vinterkvarterer.

Den sønderjyske del af Vadehavet er i regionplanen målsat som naturvidenskabeligt interesseområde med skærpet recipientkvalitetsmålsætning. Vadehavet skal således sikres en så god økologisk tilstand, at der er grundlag for et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, der kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet.

Det fremgår af basianalysen fra 2006, at regionplanens målsætning ikke er opfyldt på grund af forhøjede koncentrationer af næringssalte samt på grund af tilførsel af en række miljøfarlige stoffer. Kilderne hertil er tilførsler med tidevandsstrømmene fra især Elben, fra skibsfart og fra den diffuse afstrømning af næringssalte fra det bagvedliggende landområde, der afstrømmer til Vadehavet via vandløbene.

Der er ifølge basianalysen risiko for, at Vadehavet ikke opfylder målsætningen om et upåvirket eller svagt påvirket plante- og dyreliv i 2015 på grund af bl.a. for stor tilførsel af næringssalte og miljøfremmede stoffer. Den manglende målopfyldelse giver sig bl.a. udtryk i periodevise masseforekomster af mikroskopiske alger, og at der kan være massive forekomster af store grønalger, f.eks. søsalat, som følge af næringsstofbelastningen.

Husdyrbrugslovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitrat til overfladevand fokuserer på at begrænse nitratbelastningen af kvælstoffølsomme Natura 2000 søer og kystvande.

Nitratudvaskningen fra udbringningsarealer skal i henhold til reglerne begrænses, hvis udbringningsarealerne er placeret i udpegede områder, der er benævnt nitratklasse 1, 2 eller 3. Hvis arealerne er placeret inden

for sådanne nitratklasser, er der krav om, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm. Der er med nitratklasser 1, 2 og 3 et stigende krav til begrænsning af nitratudvaskningen/husdyrtrykket fra/på arealet.

DMU og DJF har for Miljøstyrelsen udarbejdet et landsdækkende kort over beliggenheden af nitratklasser i Danmark. Kortet kan ses på Miljøportalen. Områder er blevet udpeget som nitratklasser 1, 2 eller 3 på baggrund af den eksisterende viden om, hvilke Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning, og på baggrund af den eksisterende viden om, hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentialer er i størst risiko for at belaste et Natura 2000 vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Den eksisterende viden om Natura 2000 vandområders kvælstofsårbarhed omfatter bl.a. viden om kvælstofsårbare habitatnaturtyper i Natura 2000 vandområderne, samt viden om, hvorvidt der er fysiske forhold og problemer med nedsat vandudskiftning, som gør Natura 2000 vandområderne særligt følsomme overfor kvælstofudledning.

Kendskab til afstrømningsoplandets evne til gennem nitratreduktion at omdanne udvasket nitrat til luftformigt kvælstof, før det når ud og belaster Natura 2000 slutrecipienten, bygger på en række undersøgelser. Der er på grundlag heraf lavet et landsdækkende kort over afstrømningsoplandenes nitratreduktionspotentialer. Kortet kan ses på Miljøportalen.

En nærmere beskrivelse af metoderne bag nitratklasserudpegning og nitratreduktionspotentialer kan ses i faglig rapport fra DMU nr. 616, 2007.

Beskyttelsesniveauet i forhold til nitrat til Natura 2000 overfladevand er midlertidigt. Det gælder, indtil der er udarbejdet statslige vand- og naturplaner, og der dermed er fastlagt mål for, hvordan og hvornår de forskellige Natura 2000 vandområder skal opnå en god økologisk tilstand i henhold til EU's vandrammedirektiv og Natura 2000 direktiver. Nitratklassernes geografiske beliggenhed opdateres løbende på baggrund af nyeste viden, f.eks. var der i sommeren 2009 en opdatering pga. ny viden sårbare habitatnaturtyper i Natura 2000 vandområder, og der var desuden ny viden om afstrømningsoplandenes nitratreduktionspotentialer.

Ingen af det ansøgte husdyrprojekts udbringningsarealer og aftalearealer ligger inden for områder, der er udpeget som nitratklasser 1, 2 eller 3. Der er således i henhold til husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand intet krav om reduceret husdyrgødningstryk eller nitratudvaskning.

Ansøgningskemaets beregninger viser, at den samlede årlige mængde kvælstof i husdyrgødningen, der udbringes eller afsættes via græssende dyr på husdyrbrugets 190,2 ha udbringningsarealer, vil være ca. 21.052 kg N ved nudrift (reference), svarende til 186,0 DE svin, mens den i ansøgt drift vil være ca. 29.944 kg N, svarende til 266,3 DE svin. I ansøgt drift afsættes 184,6 DE svinegylle. Af disse 184,6 DE afsættes de 52,1 DE på aftalearealer.

Det er beregnet i Farm N, der er et modelværktøj, som er udviklet af DJF og DMU, og som ligger indbygget i det digitale ansøgningssystem, at nitratudvaskningen fra husdyrbrugets 190 ha udbringningsarealer er ca. 86,3 kg N/ha pr. år ved nudrift (reference) og ca. 76,1 kg N/ha pr. år ved ansøgt drift.

Beregningerne er foretaget på baggrund af S4 sædskifte i både nudrift og ansøgt drift. Beregningerne i nu drift og ansøgt drift er baseret på konventionel produktion, dvs. med tilførsel af kvælstofholdig handelsgødning i henhold til Plantedirektoratets normer og regler. Der tilføres ikke affaldsprodukter til jordbrugsformål – som f.eks. slam fra rensningsanlæg.

Kvælstofreduktionspotentialekortet på Miljøportalen viser, at ca. 70 % af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i et område med et nitratreduktionspotential på 51 til 75 procent og ca. 30 % af udbringningsarealerne ligger i et område med et reduktionspotential på 76-100 %. Det betyder, at fra ca. 133 ha vil ca. 25-49 % af det udvaskede nitrat fra udbringningsarealerne således blive tilført slutrecipienten Vadehavet og fra ca. 57 ha vil ca. 0-24 % af det udvaskede nitrat fra udbringningsarealerne blive tilført Vadehavet, da resten via nitratreduktion omdannes til luftformigt kvælstof, før det når ud i Vadehavet. Dermed kan det beregnes, at det ansøgte husdyrbrugs i alt ca. 190 ha udbringningsarealer årligt vil belaste Vadehavet med i alt ca. 2,5 ton-6,0 ton kvælstof, mens det i nudrift årligt vil belaste Vadehavet med i alt ca. 2,9-6,8 ton kvælstof.

Ændringen af husdyrproduktionen fra 186,97 DE til 450,93 DE kan således for husdyrbrugets udbringningsarealer beregnes til at medføre et fald i kvælstofudledningen til Vadehavet med ca. 0,4 – 0,8 ton kvælstof årligt, hvilket bl.a. skyldes at der etableres 26 % efterafgrøder ud over de lovpligtige.

Vurdering

Tønder Kommune vurderer, at det i det foreliggende projekt ikke er nødvendigt at skærpe beskyttelsesniveauet i forhold til nitrat til Vadehavet. Begrundelserne herfor er anført nedenfor:

-Det ansøgte projekt medfører et fald i kvælstofudledning til Vadehavet fra husdyrbrugets udbringningsarealer.

-Miljøcenter Ribe har oplyst, at der årligt tilføres ca. 9.100 tons kvælstof til Vadehavet via diffus afstrømning fra det danske opland til Vadehavet. Belastningen fra det ansøgte husdyrbrugs udbringningsarealer vil dermed udgøre mindre end 0,1 % af den samlede udledning. Mængden af kvælstof, der ender i Vadehavet fra det ansøgte husdyrprojekts udbringningsarealer udgør en meget lille del af den samlede udledning fra oplandet og vurderes ikke at være af en størrelse, der kan måles eller have en målbar effekt på plante- og dyrelivet og dermed på Vadehavets bevaringsstatus.

-Det danske opland til Vadehavet er på ca. 517.000 ha. Det ansøgte husdyrprojekts udbringningsarealer og aftalearealer på tilsammen ca. 190 ha udgør mindre end 0,1 % af det samlede opland. Husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer udgør tilsammen således en meget lille del af det samlede opland til Vadehavet og vil dermed ikke kunne have

væsentlig indvirkning på Vadehavets bevaringsstatus via kvælstofudvaskning.

-Ingen af projektets udbringningsarealer og aftalearealer vurderes konkret at være særlige risikoarealer i forhold til nitratudledning til Vadehavet, da de ligger langt fra Vadehavet og ikke omfatter arealer, der skråner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for overfladeafstrømning af husdyrgødning.

-En analyse, der er foretaget af konsulentfirmaet Conterra for Esbjerg Kommune viser, at antallet af dyreenheder og det gennemsnitlige husdyrtryk i Danmarks opland til Vadehavet statistisk set ikke er steget siden 1. januar 2007, hvor Husdyrloven trådte i kraft. Analysen er baseret på data fra GLR (Generelt Landbrugs Register) og CHR (Centralt Husdyrbrugs Register) og er korrigeret for dels ændringer i beregninger af DE og dels for import og eksport af husdyrgødning til/fra oplandet til Vadehavet.

Tønder Kommune forventer med henvisning til Conterras analyse og med henvisning til forarbejdet for husdyrlovgivningen, at der indtil vedtagelsen af vand og naturplanerne ikke vil ske en ændring antallet af dyreenheder og i husdyrtrykket i det danske opland til Vadehavet. Dyreenhederne flytter sammen i større enheder pga. strukturudviklingen i landbruget i disse år, uden at dyretrykket i Vadehavsoplandet ændres herved.

Når vand- og naturplanerne er vedtaget, vil disse planer afstikke mål og midler for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Vadehavet. Husdyrlovgivningens nitratklasseregulering af nitratbelastningen af Vadehavet bygger på nyeste og eksisterende viden om dels Vadehavets sårbarhed og dels arealers risiko for at kunne belaste Vadehavet med kvælstof. Tønder Kommune har ikke kendskab til andre operationelle modeller af nyere dato, der er mere velegnede til en vurdering af Vadehavets sårbarhed og af arealernes risiko for at påvirke Vadehavet gennem udvaskning af nitrat.

Sammenfattende vurderer Tønder Kommune, at det ansøgte husdyrprojekt ikke isoleret set og i kumulation med andre projekter gennem udvaskning af kvælstof vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Vadehavet som følge af nitratudvaskning fra udbringningsarealerne.

4.5.3. Nitrat til grundvand

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskning til grundvand foreskriver, at nitratudvaskningen fra rodzonen ved ansøgt drift ikke må stige i forhold til nitratudvaskningen fra rodzonen ved nuværende drift, hvis udvaskningen ved ansøgt drift overstiger 50 mg nitrat pr. liter. Beregninger af nitratudvaskning fra rodzonen skal foretages i Farm-N, der er et modelværktøj, som er udviklet af Danmarks Jordbrugsforskning. Værktøjet er indbygget i det digitale ansøgningssystem. Vilkår i VVM-tilladelser og forudsætninger i VVM-screeninger vedr. maksimal nitratudvaskning fra udbringningsarealer skal opretholdes som nudrift

niveau for de arealer, der indgik i VVM afgørelserne. Dette fremgår af vejledningen til husdyrlovgivningen.

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskning til grundvand foreskriver endvidere, at krav om nitratudvaskning i vedtagne indsatsplaner skal overholdes.

Husdyrbrugets anlæg ligger inden for indvindingsoplande til almene vandværker og ca. 70 % af udbringningsarealer ligger inden for et indvindingsopland til et alment vandværk.

Hele udbringningsarealet ligger inden for planlagte indsatsområder. Ingen af udbringningsarealerne og aftalearealerne ligger inden for områder med vedtaget indsatsplan mod nitrat.

Ca. 5/6 af det samlede areal til udbringning af husdyrgødning (udbringningsarealer og aftalearealer) ligger inden for et område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor et nitratfølsomt indvindingsområde, mens øvrige udbringningsarealer (alle aftalearealerne) ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser og udenfor nitratfølsomt indvindingsområde. Se bilag 9.

I tabellen nedenfor er der en oversigt over de marker der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde og resultaterne af udvaskningsberegningerne i Farm-N.

Mark nr.	Ansøgt udvaskning (mg nitrat/l)	Merbelastning (mg nitrat/l)
9	50	-7
2-0	50	-7
8-0	50	-7
8-1	50	-7
8-2	50	-7
10-0	50	-7
12-0	50	-7
13-0	50	-7
15-0	50	-7
17-0	50	-7
18-0	50	-7
20-0	49	-7
21-0	49	-7
22-0	49	-7
23-0	49	-7
24-0	49	-7
25-0	49	-7
25-1	50	-7
25-2	50	-7
30-0	50	-7
32-0	50	-7
33-0	49	-7
34-0	49	-7
35-0	49	-7

Beregningerne viser, at udvidelsen ikke vil medføre, at nitratudvaskningen fra rodzonen fra arealerne i det nitratfølsomme indvindingsområde overstiger 50 mg nitrat/l. Beregningerne forudsætter, at der ikke tilføres udbringningsarealerne anden gødning end den mængde husdyrgødning,

som fremgår af ansøgningskemaet og at der etableres 26 % efterafgrøder ud over de lovpligtige.

Der stilles i godkendelsen ikke vilkår om sædskifte, da der er valgt referencesædskifte i både nudrift og ansøgt drift. Referencesædskifte er et for produktionen typisk standardsædskifte.

Vurdering

Udpegningen af nitratfølsomme områder blev foretaget af Sønderjyllands Amt på basis af undersøgelser af jordlagenes beskyttelse af grundvandet mod nitrat og på basis af indholdet af nitrat i vandboringer. Arealer, som ikke ligger i nitratfølsomt indvindingsopland, vurderes derfor at være robuste i forhold til nitratudvaskning. Tønder Kommune vurderer sammenfattende, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår sikrer grundvandsinteresserne.

4.5.4. Fosfor til Vadehavet

Hudyrlovgivningens generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosforoverskud gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger inden for områder, der er udpeget som fosforklasse 1, 2 eller 3 på Miljøstyrelsens kort, der findes på Miljøportalen. Desuden må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk.

Fosforklasserne er udpeget i de oplande, der afstrømmer til Natura 2000 vandområder, der på baggrund af eksisterende viden om sårbarhed vurderes at være særligt overbelastede med fosfor. Den eksisterende viden omfatter viden om sårbare habitatnaturtyper og om fysiske forhold i Natura 2000 vandområderne, der gør vandområderne særligt fosforfølsomme, - eksempelvis vandområder med ringe vandudskiftning.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger inden for en fosforklasse, afhænger af jordtype, dræningsforhold, og fosfortal. Der stilles således krav til maksimalt fosforoverskud på drænedede lerjorder og på drænedede lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder, der ikke er okkerklasse I (okker binder fosfor). Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter tilført fosfor i husdyrgødning og anden organisk gødning og fraførsel af fosfor med de høstede afgrøder.

Beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor til Natura 2000 overfladevand er midlertidigt. Det gælder, indtil der er udarbejdet statslige vand- og naturplaner, og der dermed er fastlagt mål for, hvordan og hvornår de forskellige Natura 2000 vandområder skal opnå en god økologisk tilstand i henhold til EU's vandrammedirektiv og Natura 2000 direktiver. Fosforklassernes geografiske beliggenhed opdateres løbende på baggrund af nyeste viden.

Det fremgår af ansøgningen, at husdyrlovgivningens krav til fosforoverskud er overholdt. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i fosforklasse, og det beregnede fosforoverskud overstiger ikke det overskud, der kan beregnes ved fuldt harmonitryk for den pågældende husdyrbrugstype.

ca. 12 ha udbringningsarealer er et lavbundsareal med "stor risiko" og ca. 7 ha aftalearealer er et lavbundsareal med middel risiko. (se bilag 19). Der bygges ikke på lavbundsarealerne, og de er i forvejen og vil fremover være almindelig landbrugsjord i omdrift. Der foreligger ikke konkrete VMPII-projekter for områderne.

Ansøgningens beregninger viser, at den samlede årlige mængde fosfor i husdyrgødningen, der udbringes på husdyrbrugets 190 ha udbringningsarealer, er ca. 3782 kg P ved nudrift (reference) og ca. 5399 kg P ved ansøgt drift. For husdyrbrugets udbringningsarealer kan det beregnes, at der er et gennemsnitligt fosforunderskud på 1,2 kg P/ha/år ved nudrift, mens der ved ansøgt drift er et gennemsnitligt fosforoverskud på 7,3 kg kg /ha/år.

Beregningerne er foretaget på baggrund af S4 sædskifte i både nudrift og ansøgt drift. Der indgår ikke tilførsel af fosfor via anden organisk gødning, og der indgår ikke tilførsel af fosfor via råfosfat o. lign..

Samlet set vil det ansøgte husdyrprojekts ca. 190 ha udbringningsarealer ved ansøgt drift have et fosforoverskud på i alt ca. 1,39 ton P pr. år, mens fosforunderskuddet i nudriften (reference) er ca. 0,23 ton P pr. år.

Miljøcenter Ribe har oplyst, at der årligt tilføres ca. 250 tons fosfor til Vadehavet via diffus afstrømning fra det danske opland til Vadehavet. Faktorer, der især har betydning for fosforudledningen til Vadehavet, er terrænhældning, brinkerosion, jordfygning og anden erosion af arealer, pH, nedbør (især kraftig nedbør), fosfortal, jernindhold/okker i jord, jordtype, samt beliggenhed af arealer i forhold til vandmiljø. Husdyrlovgivningens fosforregler fokuserer på at beskytte Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare i forhold til fosfor. Vadehavet er på baggrund af især de fysiske forhold vurderet at tilhøre de mindre fosforfølsomme Natura 2000 vandområder (jf. Miljøportalen samt Skov- og Naturstyrelsens notat af 23/1 2007 om kortværk over nitratklasser og oplande til Natura 2000 områder og lavbundsarealer).

Vurdering

Tønder Kommune vurderer, at det i det foreliggende projekt ikke er nødvendigt at skærpe beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor til Vadehavet. Begrundelserne herfor er anført nedenfor:

-Det danske opland til Vadehavet er på ca. 517.000 ha, mens det ansøgte husdyrprojekts udbringningsarealer og aftalearealer er på i alt ca. 190 ha. De ansøgte udbringningsarealers andel af det samlede oplandsareal vil dermed udgøre mindre end 0,1 %. Husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer udgør således en meget lille del af det samlede opland til Vadehavet og vil dermed ikke kunne have afgørende indvirkning på Vadehavet, som f.eks. nogle få store arealer omkring et lille vandområde med et lille afstrømningsopland.

-Ingen af projektets udbringningsarealer og aftalearealer ligger i opland til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor og ingen af arealerne vurderes konkret at være særlige risikoarealer i forhold til nitratudledning til Vadehavet, da de ligger langt fra Vadehavet og ikke omfatter arealer, der skråner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af Vadehavet gennem overfladeafstrømning af fosforholdig husdyrgødning og handelsgødning.

-Projektets udbringningsarealer og aftalearealer er for størstedelens vedkommende karakteriseret at være robuste arealer.

-En analyse, der er foretaget af konsulentfirmaet Conterra for Esbjerg Kommune viser, at antallet af dyreenheder og det gennemsnitlige husdyrtryk i Danmarks opland til Vadehavet statistisk set ikke er steget siden 1. januar 2007. Analysen er baseret på data fra GLR (Generelt Landbrugs Register) og CHR (Centralt Husdyrbrugs Register) og er korrigeret for dels ændringer i beregninger af DE og dels for import og eksport af husdyrgødning fra oplandet til Vadehavet.

Tønder Kommune forventer med henvisning til Conterras analyse og med henvisning til forarbejdet for husdyrlovgivningen, at der indtil vedtagelsen af vand og naturplanerne ikke vil ske en ændring i antallet af dyreenheder og i husdyrtrykket i det danske opland til Vadehavet. Dyreenhederne flytter sammen i større enheder pga. strukturudviklingen i landbruget i disse år, uden at dyretrykket i Vadehavsoplandet ændres derved.

Når vand- og naturplanerne er vedtaget, vil disse planer afstikke mål og midler for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Vadehavet. Husdyrlovgivningens regulering af fosforudledningen til Vadehavet bygger på nyeste og eksisterende viden om dels Vadehavets sårbarhed og dels arealers risiko for at kunne belaste Vadehavet med fosfor. Tønder Kommune har ikke kendskab til andre operationelle modeller af nyere dato, der er mere velegnede til en vurdering af Vadehavets sårbarhed og af arealernes risiko for at påvirke Vadehavet via fosfortab.

Sammenfattende vurderer Tønder Kommune, at det ansøgte husdyrprojekt ikke isoleret set og i kumulation med andre projekter gennem fosfortab fra udbringningsarealer vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Vadehavet som følge af fosfortab fra udbringningsarealerne.

4.6. ALTERNATIVE MULIGHEDER

Ansøger har oplyst:

- at der ikke umiddelbart findes mulighed for en alternativ placering af det nye anlæg, idet en sådan vil kræve køb af en anden ejendom
- at udvidelsen ikke gennemføres men at produktionen flyttes til udlandet, hvis kommunen ikke er sindet at give tilladelse
- at en udvidelse vil give bedre udnyttelse af en fuldtidsmedhjælper om vinteren. Derved skabes en mere attraktiv arbejdsplads, der gives ejendommen flere udviklingsmuligheder og ansøger mere tid til familien.

Det vurderes, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, derfor er der ikke brug for alternativer.

5 HØRINGER

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til ansøger, naboer og sagens parter/berørte, herunder ejere af ejendomme inden for lugtkonsekvenszonen på 660 meter i 6 uger.

I forbindelse med nabo- og partshøringen er der indkommet bemærkninger fra Grundejerforeningen - Arrild Ferieby - og fra en "nabo" som ejer 2 sommerhuse i Arrild Ferieby.

Ingen af bemærkningerne har givet anledning til rettelser, tilføjelser o.lign. af udkastet til miljøgodkendelse, da de er uden betydning for den samlede vurdering af det ansøgte.

6 KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen kan inden for en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i Digeposten påklages til Miljøklagenævnet af: Afgørelsens adressat, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Tønder Kommune, Miljø og Natur, Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Tønder Kommune senest ved kontortids ophør onsdag den 27. oktober 2010.

Det er Miljøklagenævnet der beslutter om en klage over en godkendelse har opsættende virkning eller ej.

En godkendelse, der omfatter byggeri uden tilknytning til eksisterende bygninger, eller som ikke er erhvervsmæssig nødvendig, må normalt ikke udnyttes før klagefristen er udløbet og en klage vil normalt have opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet - jf. lovens § 81.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 90, være anlagt inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Meddelelse om godkendelse er sendt til :

Ansøger: Poul Erik Kjær, Povlskrovej 63, 6520 Toftlund

Naboer/parter/berørte

Konsulent:

Marina Berendt, Sønderjysk Landboforening, Billundvej 3, 6500 Vojens

Interesseorganisationer:

Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Tønder
Danmarks Sportsfiskerforbund, Vejle
Danmarks Sportsfiskerforbund, Sønderborg
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland
Det Økologiske Råd
Ferskvandsfiskerforeningen for Danmark

Friluftsrådet

Andre myndigheder:

Miljøcenter Ribe

Statsforvaltningen Syddanmark (Embedslægeinstitutionen)

7 BILAG

- Bilag 1: Arealer og ejerforhold (2 sider)
- Bilag 2: Beliggenhedsplan
- Bilag 3: Tabel til situationsplan
- Bilag 4: Situationsplan (2 sider)
- Bilag 5: Beregninger af merdepositionen af ammoniak på § 7 natur.
- Bilag 6: Kapacitetserklæring
- Bilag 7: Ansøgning version nr. 10 – kan rekvireres
- Bilag 8: Afløbsplan (2 sider)
- Bilag 9: Grundvandskort (2 sider)
- Bilag 10: Kort med transportveje
- Bilag 11: Overfladevandkort (2 sider)
- Bilag 12: Landskabskort (3 sider)
- Bilag 13: Naturkort med § 3 natur (3 sider)
- Bilag 14: Naturkort med § 7 natur.
- Bilag 15: Kort med § 3 vandløb
- Bilag 16: Kort med spredningskorridorer
- Bilag 17: Kort med hegn, der skal bevares
- Bilag 18: Fosfor- og nitratklassekort
- Bilag 19: Kort med lavbundsarealer
- Bilag 20: Kort med EF-fuglebeskyttelsesområder, EF-habitatområder, Internationale naturbeskyttelsesområder (INO) (3 sider)
- Bilag 21: Beskyttede jord- og stendiger
- Bilag 22: Beregning af BAT-krav
- Bilag 23: Kort med 10 m gødnings- og sprøjtefri bræmme.
- Bilag 24: Afkastskema for svinestalde
- Bilag 25: Beredskabsplan
- Bilag 26: Kort med angivelse af beregningspunkter for ammoniakdep.
- Bilag 27: Kort med § 3 natur med 2 m bræmmer

Tønder

Signatur

arealer_region

<call other values>

AREALTYPE

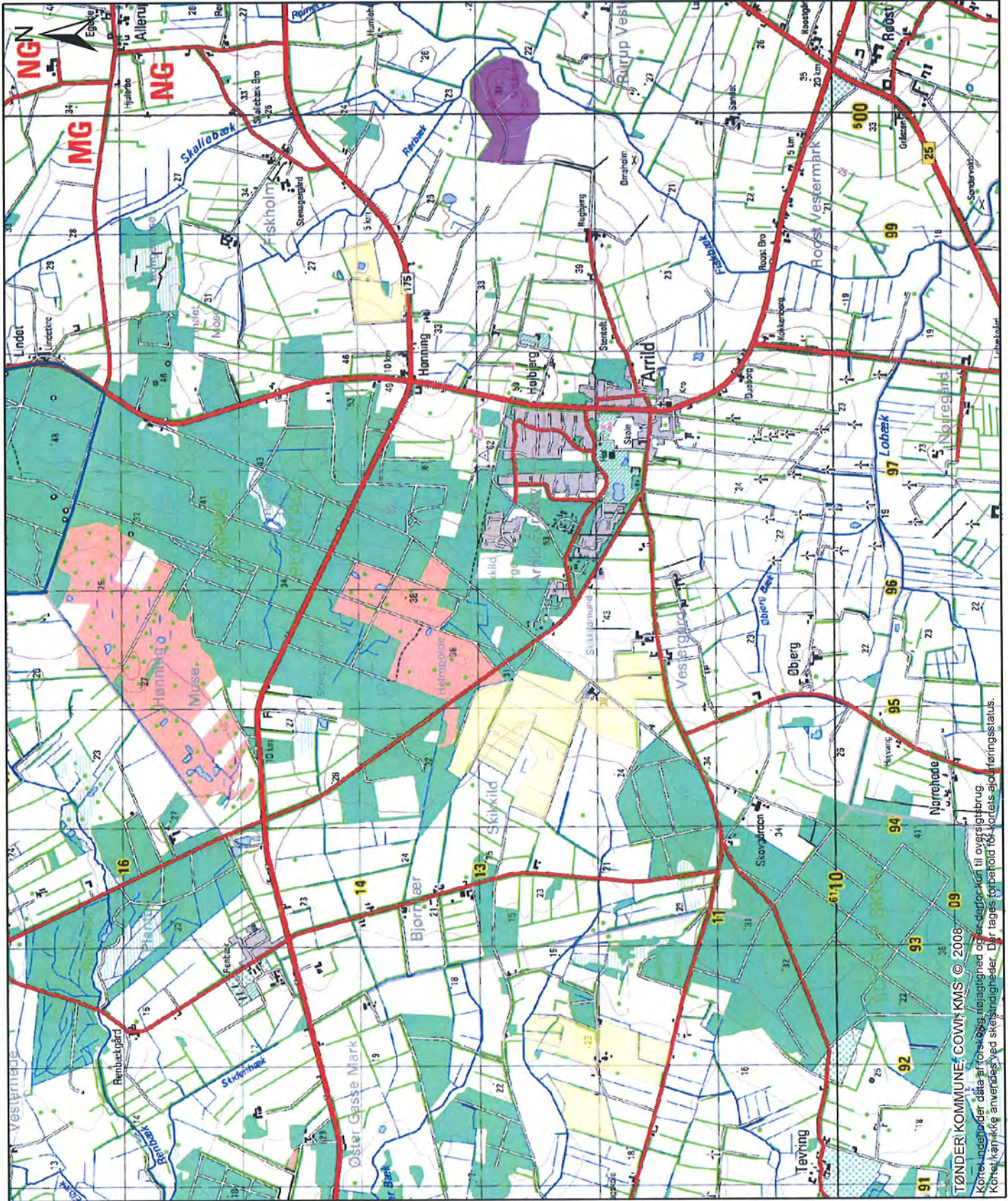
Aftale

Udbringning

BILAG: 1 (1 af 2)

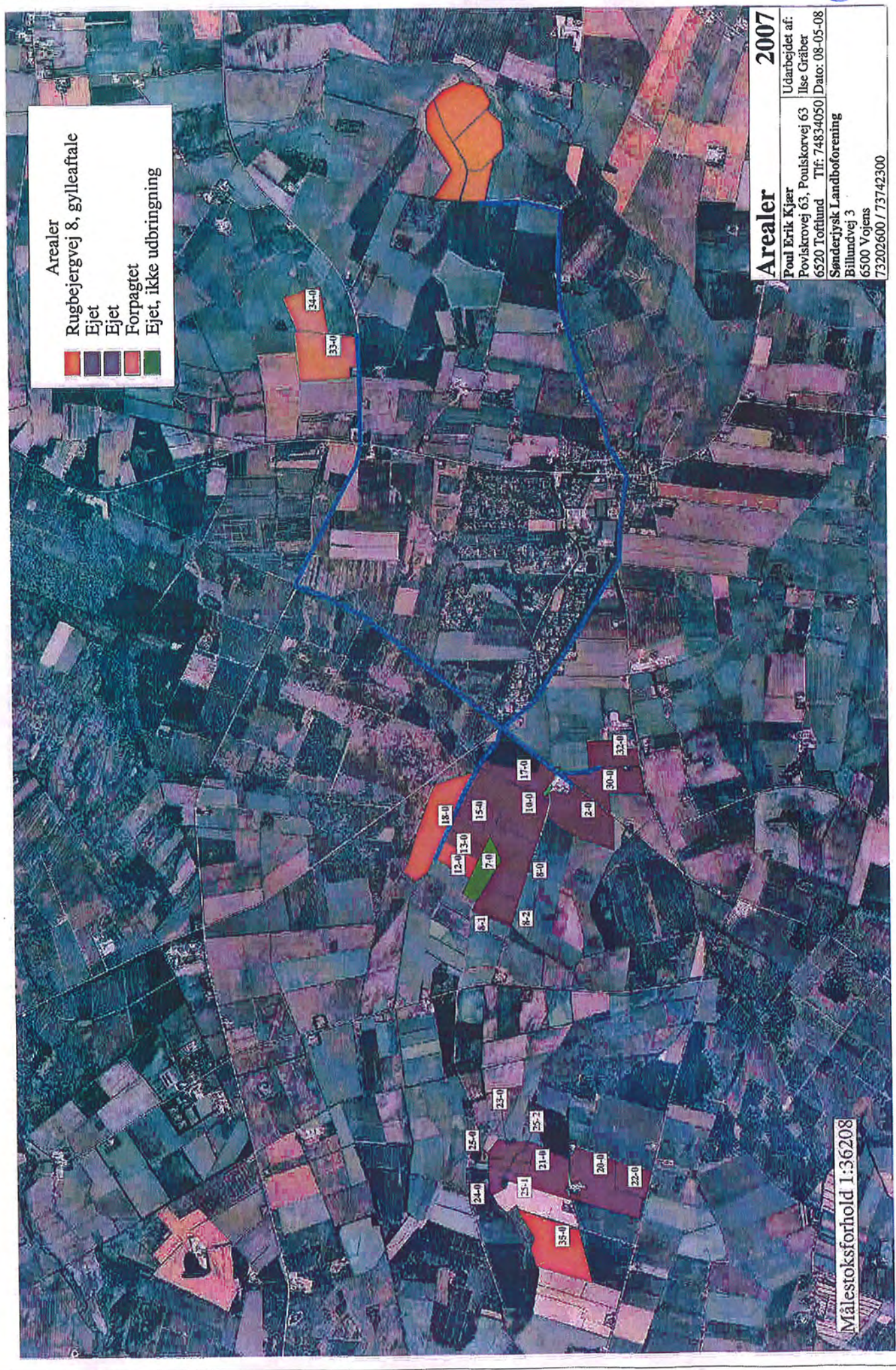
Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008
 Korteudvalget data af forskellig tilgængelighed og es-agro kun til overgitsbrug.
 Kunnet kan ikke anvendes ved skilstrøgninger. Der tages forbehold for kortets aktiveringsstatus.

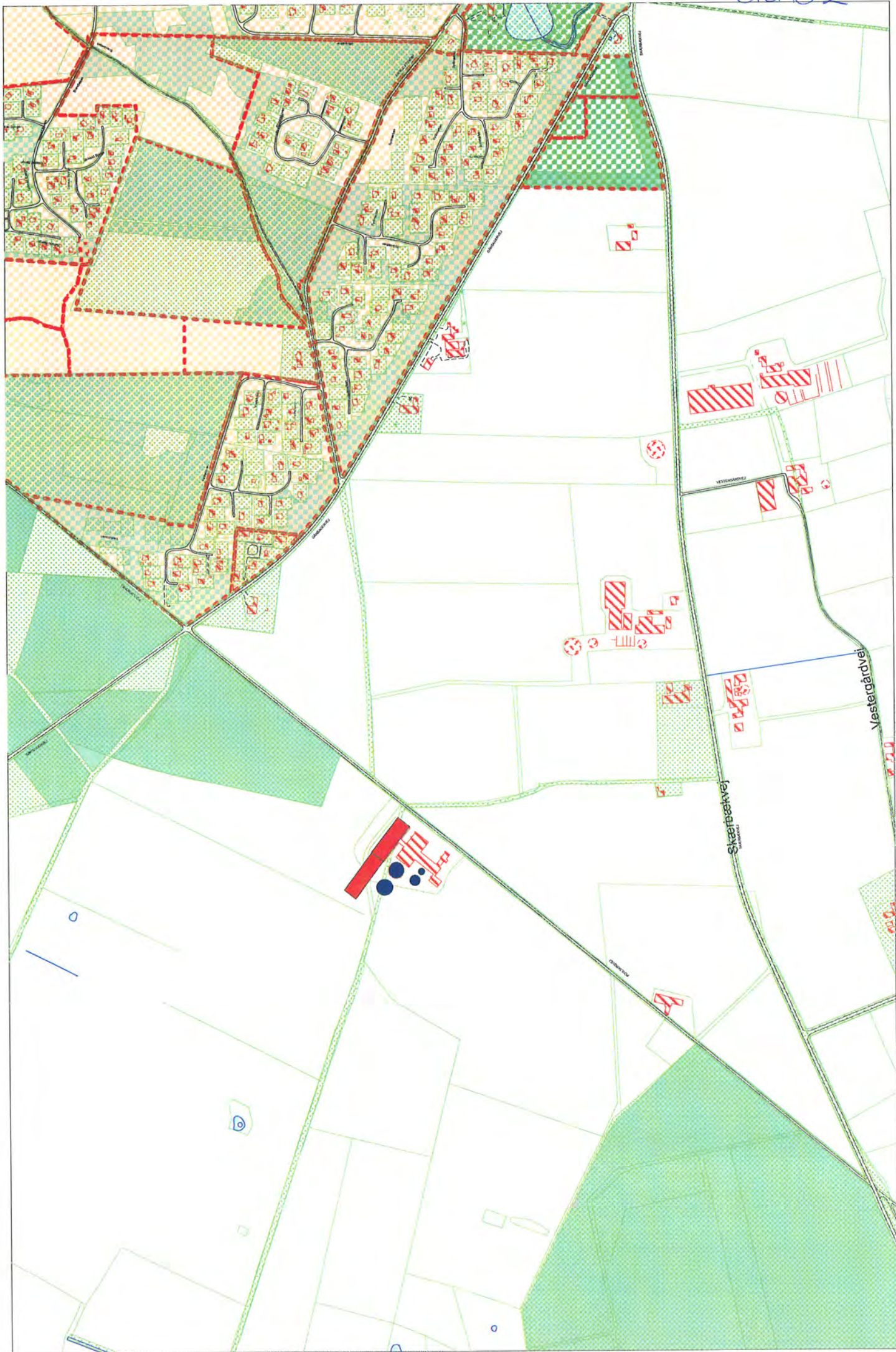
Arealer

- Rugbejergvej 8, gyllearfale
- Ejjet
- Ejjet
- Forpagtet
- Ejjet, ikke udbringning

Arealer 2007
 Udarbejdet af:
 Povl Erik Kjær
 Poviskrovej 63, Povlskorvej 63
 6520 Tofthund Tlf: 74834050 | Dato: 08-05-08
 Sønderjysk Landboforening
 Billundvej 3
 6500 Vojens
 73202600 / 73742300

Målestoksforhold 1:36208

Forklaring til situationsplan på Povlskrovej 63, Toflund

- 1) Eksisterende slagtesvinestald
- 2) Ladebygning (graves ud og udlægges med nyt beton)
- 3) Gylletank 3500 m³
- 4) Maskinhus
- 5) Servicerum (placering af ammoniakrenser)
- 6) Lade
- 7) Gylletank 430 m³
- 8) Gylletank 1200 m³
- 9) Ny slagtesvinestald
- 10) Ny gylletank 4000 m³
- 11) Fortank
- 12) Beboelse

Øvrige oplysninger:

Der er ingen nedgravede tanke.

Der er ingen relevante dræn

På det befæstede areal (ca. 400 m²) påfyldes sprøjte og vaskes maskiner. Der er afløb til gammel fortank.

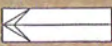
Situationsplan

- Bygninger
- Gyllebeholder/fortank
- Lampesteder
- Befæstet areal
- Døde dyr
- Ind/udleveringsramper

Situationsplan 1 2008

Udarbejdet af:
 Povl Erik Kjør
 Poulskovvej 63, Poulskovvej 63
 Marina Bernhoff
 6520 Tofthund Tlf: 74834050 | Dato: 04-05-10

Senderlysk Landboforening
 Billundvej 3
 6500 Vejens
 73 20 26 00
 Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Situationsplan 4 2008

Udarbejdet af:
 Poul Erik Kjær
 Poviskovvej 63, Poviskovvej 63
 6520 Tøftlund Tlf: 74834050 | Dato: 04-05-10

Smederjysk Landboforening
 Billundvej 3
 6500 Vejens Tlf: 73 20 26 00

Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

- Situationsplan**
- Bygninger
  - Gyllebeholder/fortank
  - Befæstet areal
  - Markboring
  - Døde dyr
  - Ind/udleveringsramper
  - Affald fra syreanlægget
  - Kompressor
  - Højtryksrenser
  - Kornlørring

Målestoksforhold 1:771

**NOTAT VEDR. BEREGNING AF AMMONIAKDEPOSITION PÅ 2
NATUROMRÅDER I NÆRHEDEN AF POVLSKROVEJ 63, 6520 TOFTLUND.
ANSØGNINGSSKEMA 4574 VERSION 9.**

1. KONSULENTS TAL

Afstande, vindrose og ruheder ved beregning af ammoniakdeposition på naturpunkt 1 i miljøgodkendelsessag vedr. husdyrbrug på Povlskrovej 63, 6520 Toftlund.

NATURPUNKT 1 (1)

Stald/lager nr.	Afstand, meter	Vindrose	Ruhed i opland	Ruhed i naturområde
15445 (stald)	646,79	200	L	S
15446 (stald)	691,04	185	L	S
6659 (lager)	710,69	190	L	S
10362 (lager)	759,69	190	L	S
10363 (lager)	748,56	190	L	S
10364 (lager)	689,19	210	L	S

NATURPUNKT 2 (2)

Stald/lager nr.	Afstand, meter	Vindrose	Ruhed i opland	Ruhed i naturområde
15445 (stald)	738	225	S	S
15446 (stald)	754	230	S	S
6659 (lager)	788	225	S	S
10362 (lager)	828	225	S	S
10363 (lager)	832	225	S	S
10364 (lager)	806	230	S	S

RESULTATER	Naturpunkt 1	Naturpunkt 2
Merdeposition, kg N/ha/år	0,070	0,110
Samlet deposition, kg N/ha/år	0,401	0,480

Indtastet af Eva Folke på basis af oplysninger fra Marina Berndt, SLF. Regnearket (dok. id. Nr. 2416494) hører til ansøgningens version 9.

2. TØNDER KOMMUNES TAL

Afstande, vindrose og ruheder ved beregning af ammoniakdeposition på naturpunkt 1 i miljøgodkendelsessag vedr. husdyrbrug på Povlskrovej 63, 6520 Toftlund.

NATURPUNKT 1 (1 Evas tal)

Stald/lager nr.	Afstand, meter	Vindrose	Ruhed i opland	Ruhed i naturområde
15445 (stald)	688	188	L	Bn
15446 (stald)	645	195	L	Bn
6659 (lager)	708	193	L	Bn
10362 (lager)	758	190	L	Bn
10363 (lager)	745	193	L	Bn
10364 (lager)	690	195	L	Bn

NATURPUNKT 2 (2 Evas tal)

Stald/lager nr.	Afstand, meter	Vindrose	Ruhed i opland	Ruhed i naturområde
15445 (stald)	737	225	S	Bn
15446 (stald)	752	230	S	Bn
6659 (lager)	788	225	S	Bn
10362 (lager)	825	225	S	Bn
10363 (lager)	830	225	S	Bn
10364 (lager)	798	230	S	Bn

RESULTATER	Naturpunkt 1 Evas tal	Naturpunkt 2 Evas tal
Merdeposition, kg N/ha/år	0,094	0,081
Samlet deposition, kg N/ha/år	0,251	0,350

Indtastet af Eva Folke på basis af egne opmålinger i GIS og vurdering af ruheder. Regnearket (dok. id. Nr. 2416494) hører til ansøgningens version 9.

Bemærkninger:

Kommunens opmålinger af afstande er foretaget fra centrum af stald/lager til naturpunkt. Linien mellem centrum af stald/lager til naturpunkt er anvendt til kommunens vurdering af vindrose.

Forskellen mellem konsulentens og kommunens resultater skyldes forskel på indtastede ruheder samt forskel i indtastede afstande og vindroser.

Naturpunkters og stalde/lagres placeringer fremgår af kortbilaget med dok.nr. 2432525.

Dette notat er udarbejdet den 6. april 2010 af Eva Folke, Miljømedarbejder, Tønder Kommune.

Opgørelse af tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Ejer/forpagter: *POUL KRIST KWIFF*
 Bedriftens adresse:

Opbevaringskapacitet:

	Nuværende		Planlagt		Ialt		Tilstrækkelig	
	Ton	Mdr.	Ton	Mdr.	Ton	Mdr.	Ton	Mdr.
Gylle	5700	6,57	5000	5,76	10700	12,33	7807	7,0
Ajle								
Fast staldgdn.								
Dybstrøelse								
Ensilagesaft								

Ovennævnte kapacitetsberegning bygger på de samme faktiske forhold omkring besætningsstørrelse, overførselsaftaler, harmoniarealer og opbevaringsstørrelser, som også bruges ved gødningsplanlægningen. Ved udvidelse er tallene dog, som de vil se ud efter udvidelsen.

Ejer/forpagter:

_____
 dato underskrift

Planteaviskonsulent:

14.05.08 _____
 dato underskrift

Sønderjysk Landboforening
 Johannes Jensen
 planteaviskonsulent
 Billundvej 3 - 6500 Vojens
 Tlf. 73 20 26 00 - Fax 73 20 26 05

Besætning og driftstype

Antal Husdyrart	Staldsystem	% tid på græs	----- Antal dyreenheder -----			
			Kvæg/får/geder	Svin	Fjerkr/pelsdyr	Andre
16.900 Slagtesvin	Drænet gulv + spalter (33/67)	0		499,8		
I alt				499,8		499,8

Ejendommens driftstype	Husdyrbrug
Dyreenheder besætning	499,8 DE
Fradrag i DE (1)	0,0 DE
Dyreenheder modtaget	0,0 DE Max.
Dyreenheder afsat	52,1 DE Min. 233,4
Dyreenheder produceret inkl. modtaget og afsat DE	447,6 DE
Lagerforskydning	183,4 DE
Dyreenheder forbrugt	264,3 DE Max. 266,3
Areal i alt på ejendommen	190,2 ha
Areal til rådighed for udbringning af org. gødning	190,2 ha
Areal som er braklagt eller ikke må tilføres org. gødning	0,0 ha

(1) Fradrag kan ske som følge af græsning på arealer uden tilladt tilførsel af N, jf. Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Modtaget og afsat organisk gødning

Der skal afsættes dyreenheder og/eller opbygges lager af dyreenheder svarende til 233,4 DE

Dato	Hændelse	Gødningstype	Fra/Til	Mængde	Kg N	DE
30-03-2009	Afgivet	Svinegylle	Nicolai Bergholt	-1.060,1	-4.453	-52,1
					-4.453	-52

Analyser

Lager	Analysetype	Dato	----- Næringsstofindhold kg/t -----					S Kommentar
			Total N	NH4-N	P	K	Mg	
Ingen analyser								

Modtager af husdyrgødning: ⁽¹⁵²⁾

Afgiver:

Nicolai Bergholt
Rugbjergvej 8Poul Erik Kjær
Povlskrovej 63
Arrild

6520 Toftlund

6520 Toftlund

CVR_nr: 62997818 ⁽¹⁵³⁾

CVR_nr: 21330094

Tlf.nr: 74834368

Tlf.nr: 74834050

Kvittering for overførsler af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning i perioden 1 august 2007 til 31. juli 2008
(obligatorisk - dog ikke ved overførsel til biogasanlæg)

Gødningstype (Lagernavn) ⁽¹⁵⁴⁾	Kvælstof- udnyttelse ⁽¹⁶⁵⁾	Antal kg kvælstof ⁽¹⁵⁵⁾	Antal dyre- enheder ⁽¹⁵⁶⁾	Husdyrgød- ning over- ført via græssende dyr		Afsat til MVJON areal ⁽¹⁶⁶⁾	Indgår i produkti- onsmæs- sig sam- menhæng (Sæt kryds) ⁽¹⁶⁷⁾
				Ja	Nej ⁽¹⁵⁹⁾		
Svinegylle Svinegylle	75	4.453	52,1		X		
SUM		4453	52,1				

Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift:

_____ ⁽¹⁶⁰⁾
Dato Underskrift

153) Gødningsmængden kan kun fradrages forbruget, hvis modtager er tilmeldt Register for Gødningsregnskab (Gælder dog ikke forarbejdet husdyrgødning)

165) Skal kun angives ved overførsel af forarbejdet husdyrgødning

156) Opgøres efter Miljøministeriets bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage, mv.

159) Såfremt husdyrgødningen ikke blev leveret, men overført via græssende dyr, sættes kryds i kolonne 159.

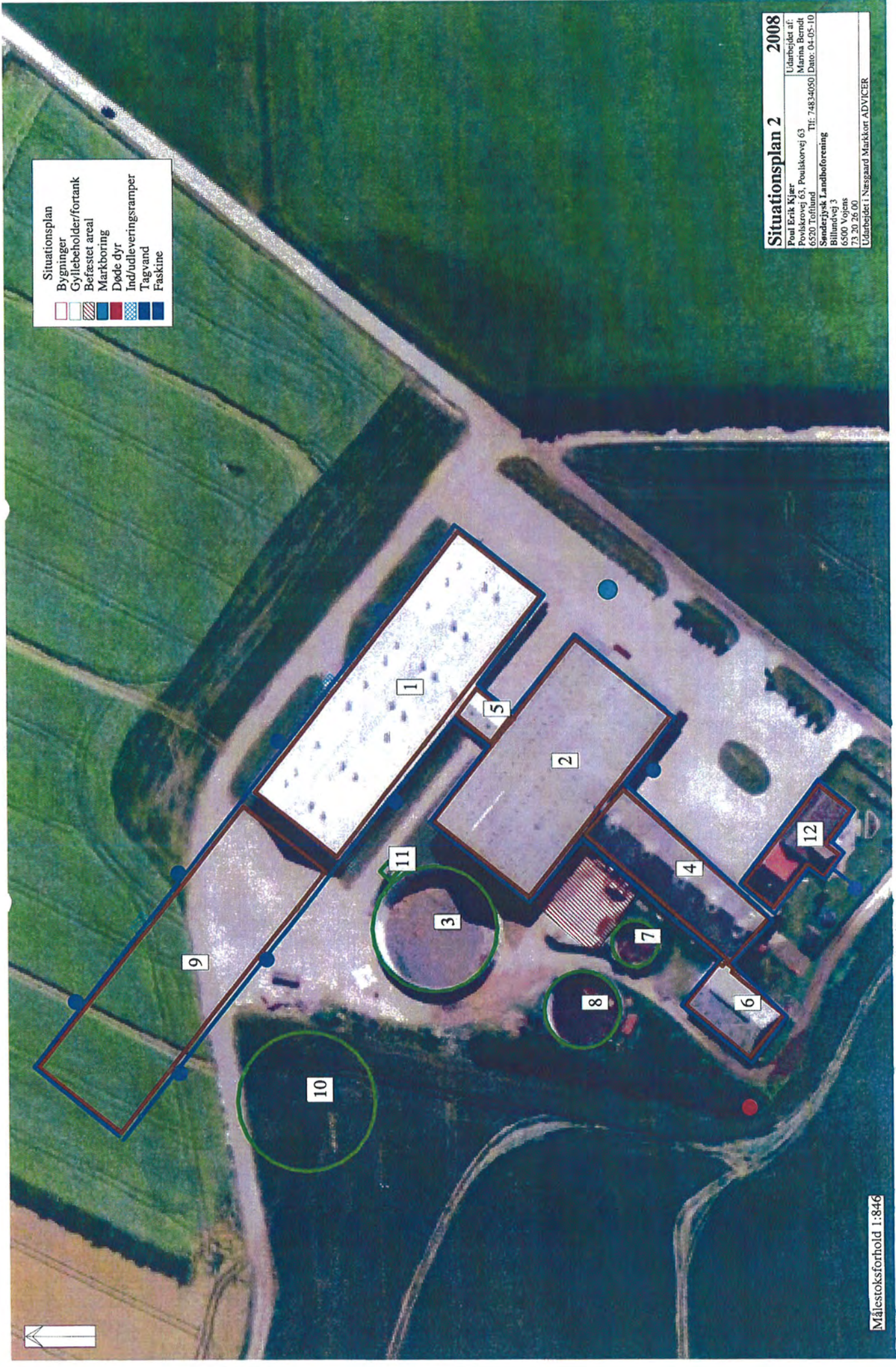
166) Gælder MVJ areal med aftale indgået i 2007, 2006, 2002 eller tidligere, eller ved undtagelser for aftaler indgået i 2003-2005.

Situationsplan 2 2008
 Udarbejdet af:
 Poul Erik Kjer
 Povlskovvej 63, Povlskovvej 63
 6520, Tofthund Tlf: 748334050 Dato: 04-05-10
 Sønderjysk Landhøfning
 Billundvej 3
 6500, Vejle
 73 20 20 01
 Udarbejdet i Næssgaard Markkort ADVICER

Situationsplan

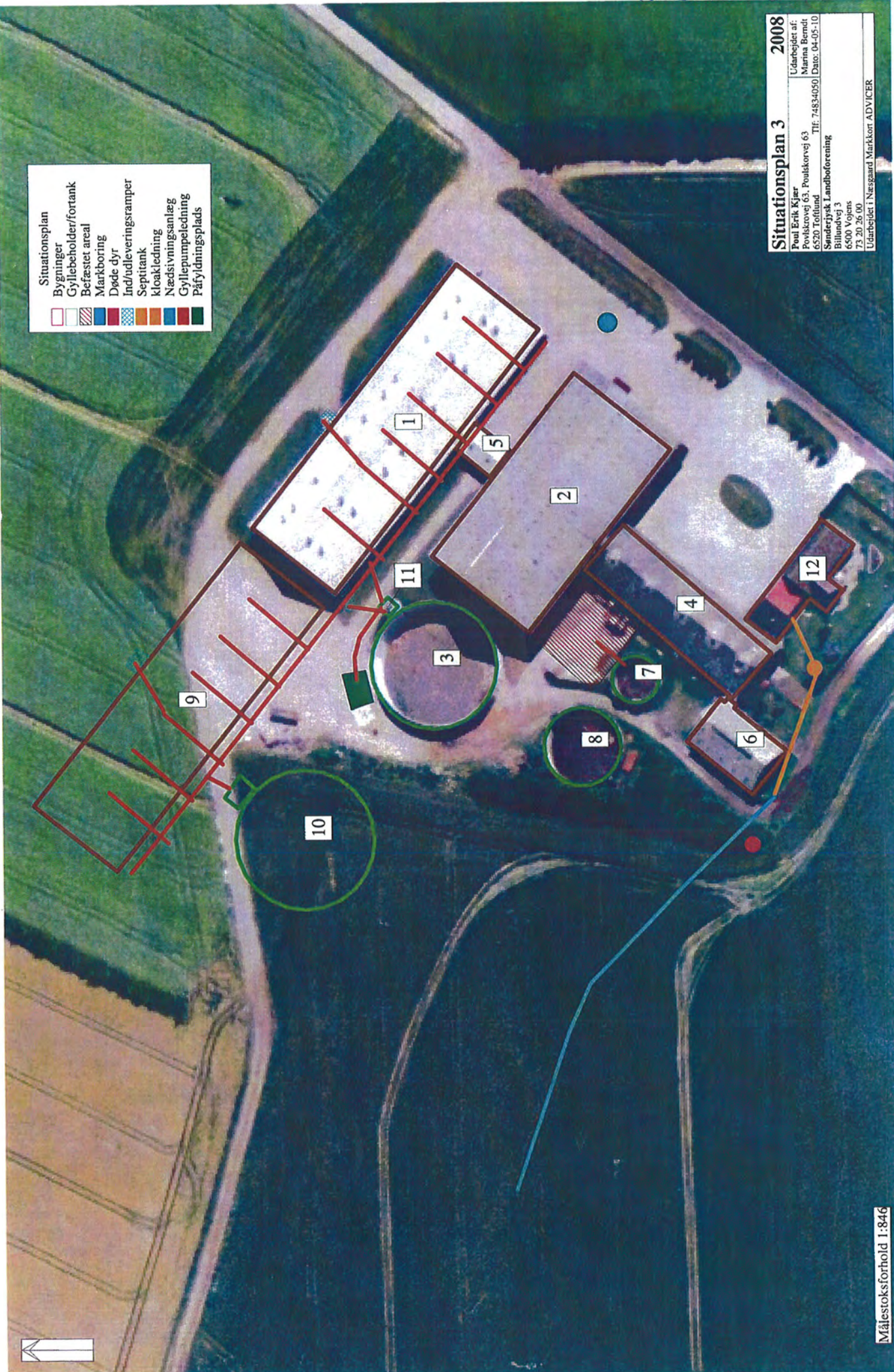
- Bygninger
- Gyllebeholder/fortank
- Befæstet areal
- Markbooring
- Døde dyr
- Ind/udleveringsramper
- Tagvand
- Faskine

Målestoksforhold 1:846

Situationsplan	
	Bygninger
	Gyllebeholder/fortank
	Befæstet areal
	Markboring
	Døde dyr
	Ind/udleveringsramper
	Septitank
	kloakledning
	Nædsivningsanlæg
	Gyllepumpeledning
	Påfyldningsplads

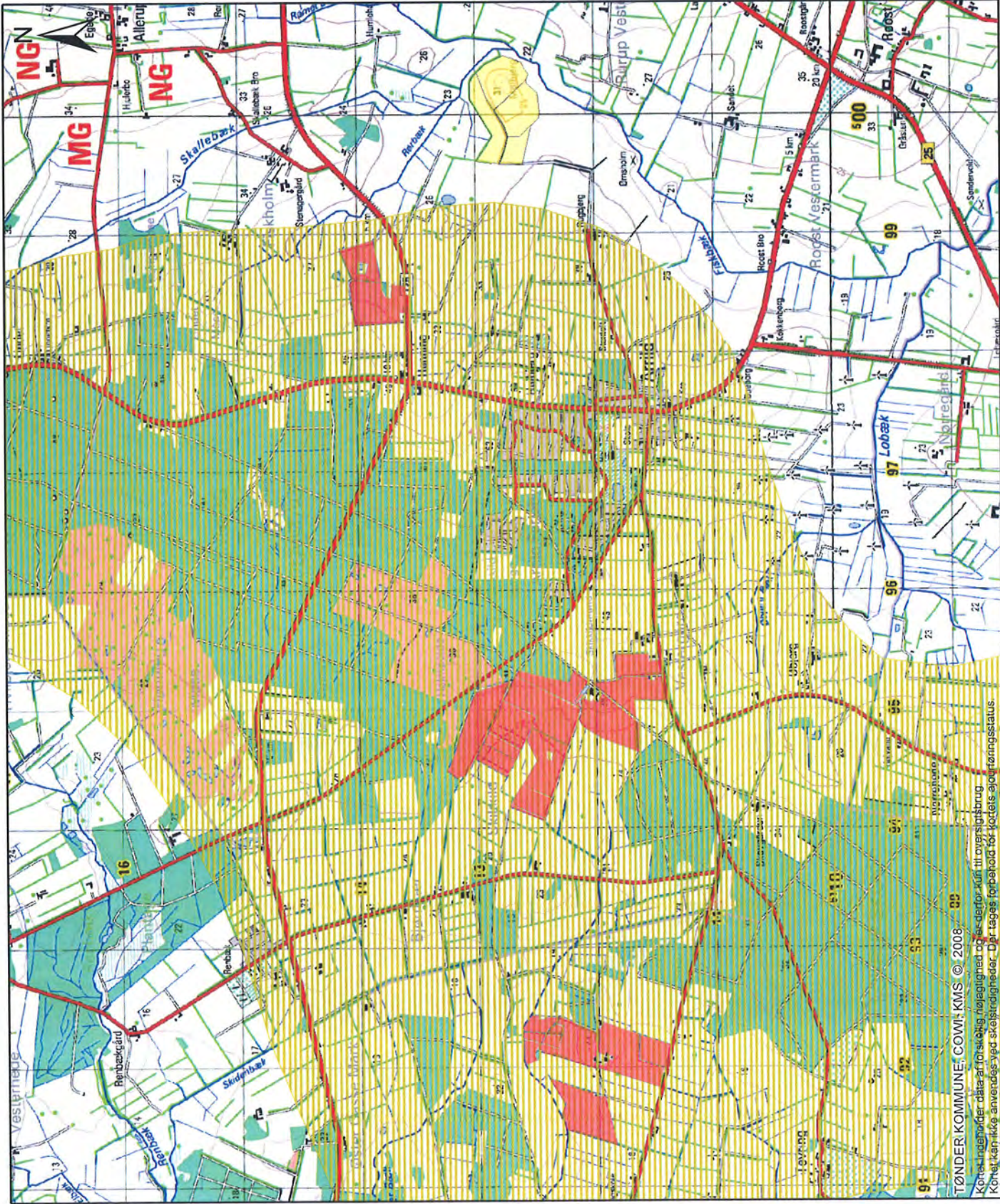
Situationsplan 3 2008
 Udarbejdet af:
 Paul Erik Kjer
 Povlskovvej 63, Povlskovvej 63
 Marina Berndt
 6520 Torfjund
 Tlf. 74834050 | Date: 04-05-10
 Sanderjysk Landhøforening
 Billundvej 3
 6500 Vejens
 73 20 26 00
 Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Tønder

Signatur

arealer_region

<all other values>

AREALTYPE

Aftale

Udbringning

Nitratløslomme indvinding

BILAG: 9 (1 af 2)

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008

Kortet indeholder data af teknisk og geologisk karakter, og derfor kan der forekomme fejl. Kommunen påtager sig intet ansvar for skader eller tab, der følger af brug af kortet. Kortet kan ikke anvendes ved skudsikkerhed. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

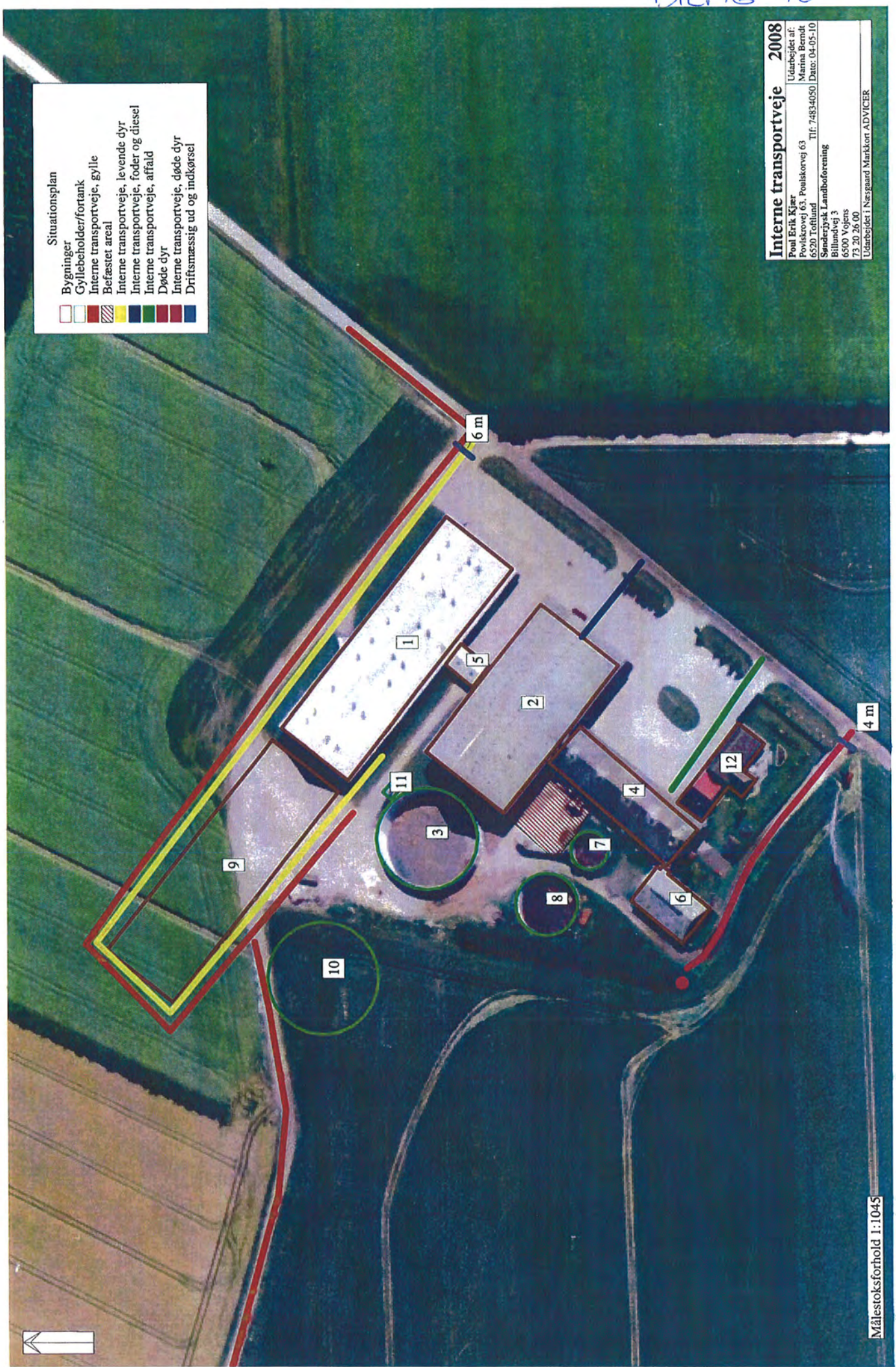

Situationsplan

- Bygninger
- Gyllebeholder/fortank
- Interne transportveje, gylle
- Befæstet areal
- Interne transportveje, levende dyr
- Interne transportveje, foder og diesel
- Interne transportveje, affald
- Døde dyr
- Interne transportveje, døde dyr
- Driftsmæssig ud og indkørsel

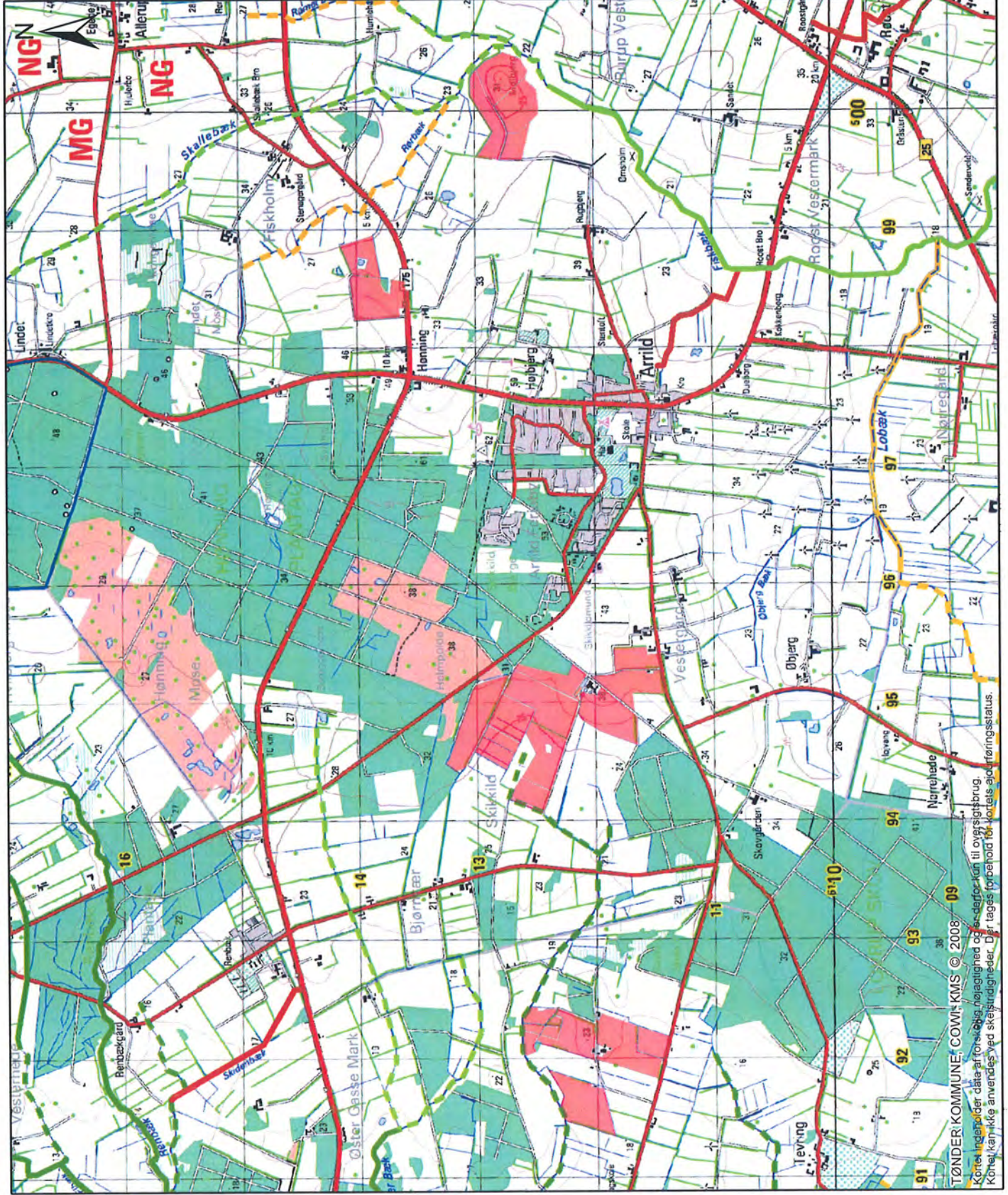
Interne transportveje 2008
 Udarbejdet af:
 Povl Erik Kjær
 Povliskovvej 63, Povliskovvej 63
 Marina Bernot
 6520 Tofthund Tlf. 74834050 | Date: 04-05-10
 Sønderjysk Landboforening
 Billundvej 3
 6500 Vejens
 73 20 26 00
 Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Tønder

Signatur

- arealer_region
- A (ikke opfyldt)
- A (opfyldt)
- B (ikke opfyldt)
- B (opfyldt)
- B1 (ikke opfyldt)
- B1 (opfyldt)
- B2 (ikke opfyldt)
- B2 (opfyldt)
- B2 (F) (opfyldt)
- B3 (ikke opfyldt)
- B3 (opfyldt)
- B3, okker (ikke opfyldt)
- B3, okker (opfyldt)
- C (ikke opfyldt)
- C (opfyldt)

BILAG: 11 (1 af 2)

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

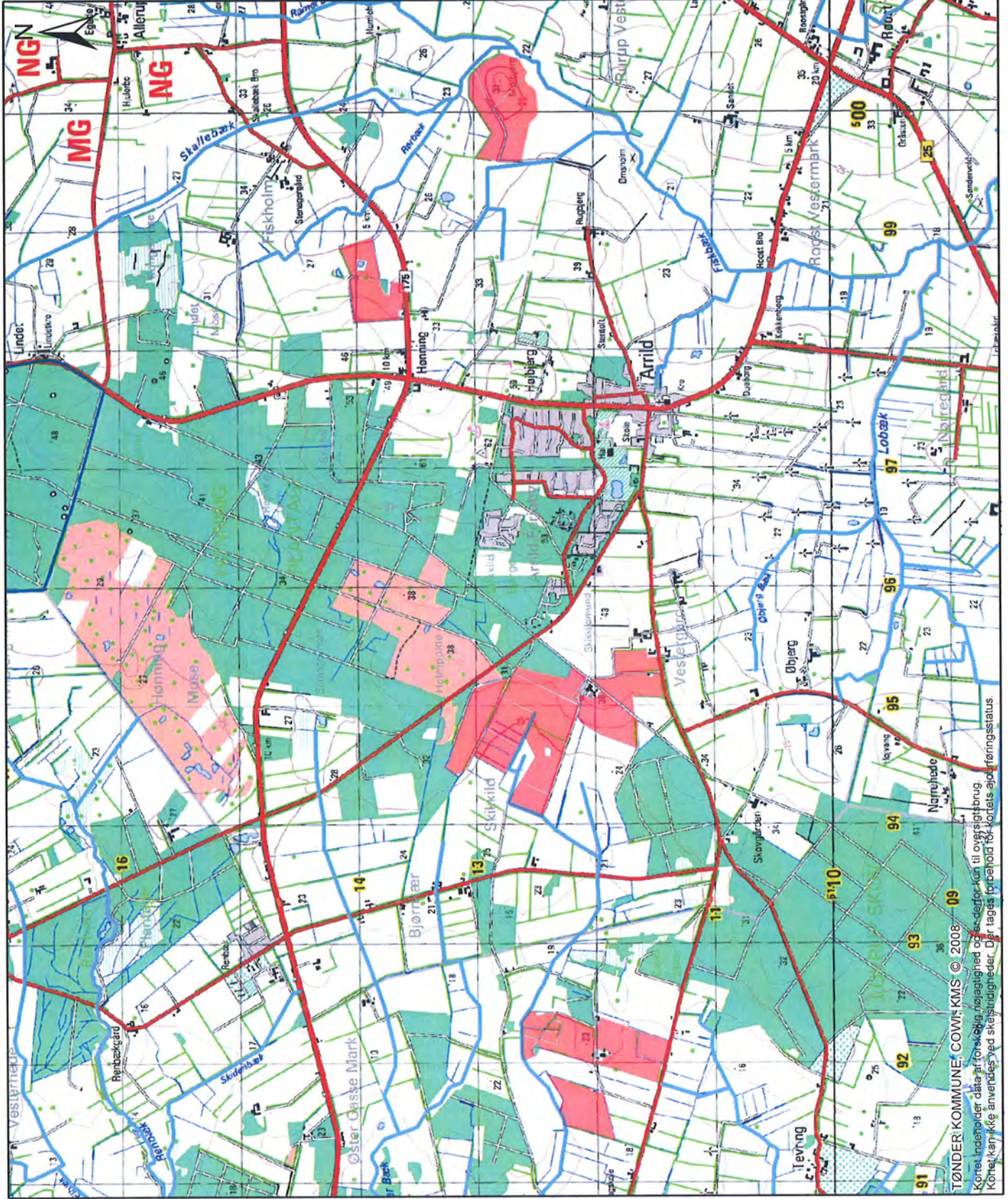
TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008

Kortet indeholder data af forskellige helagdelte og er derfor kun til overblik. Der tages forbehold for kortets aktualitetsstatus. Kortet kan ikke anvendes ved sketsindgivelser.

Tønder

Signatur

arealer_region

Offentlige Vandløb

BILAG: 11 (2 af 2)

Udskrevet den: 15-06-2010

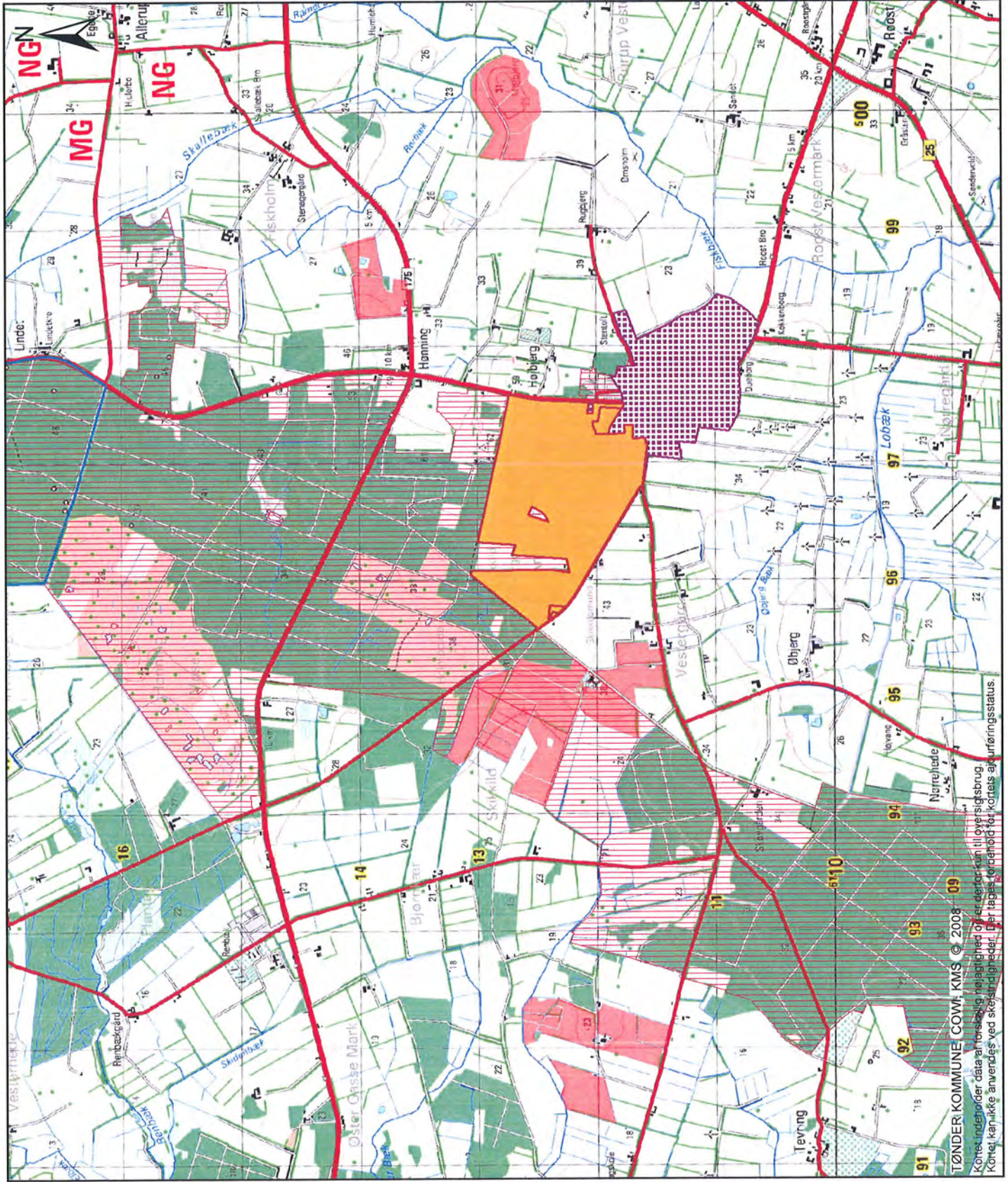
Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og skal derfor kun til overgigtbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skævsindgader. Der tages forbehold for kortets aktuel foringsstatus.

Tønder

Signatur

- arealer_region
- 100m beskyttelseslinje
- Ingen beskyttelseslinje
- Kirkebyggelinjer
- Skovbyggelinjer
- Eksist. sommerhusområde
- Områder skovtjalling i
- Kirkelandskaber

BILAG: 12 (1af3)

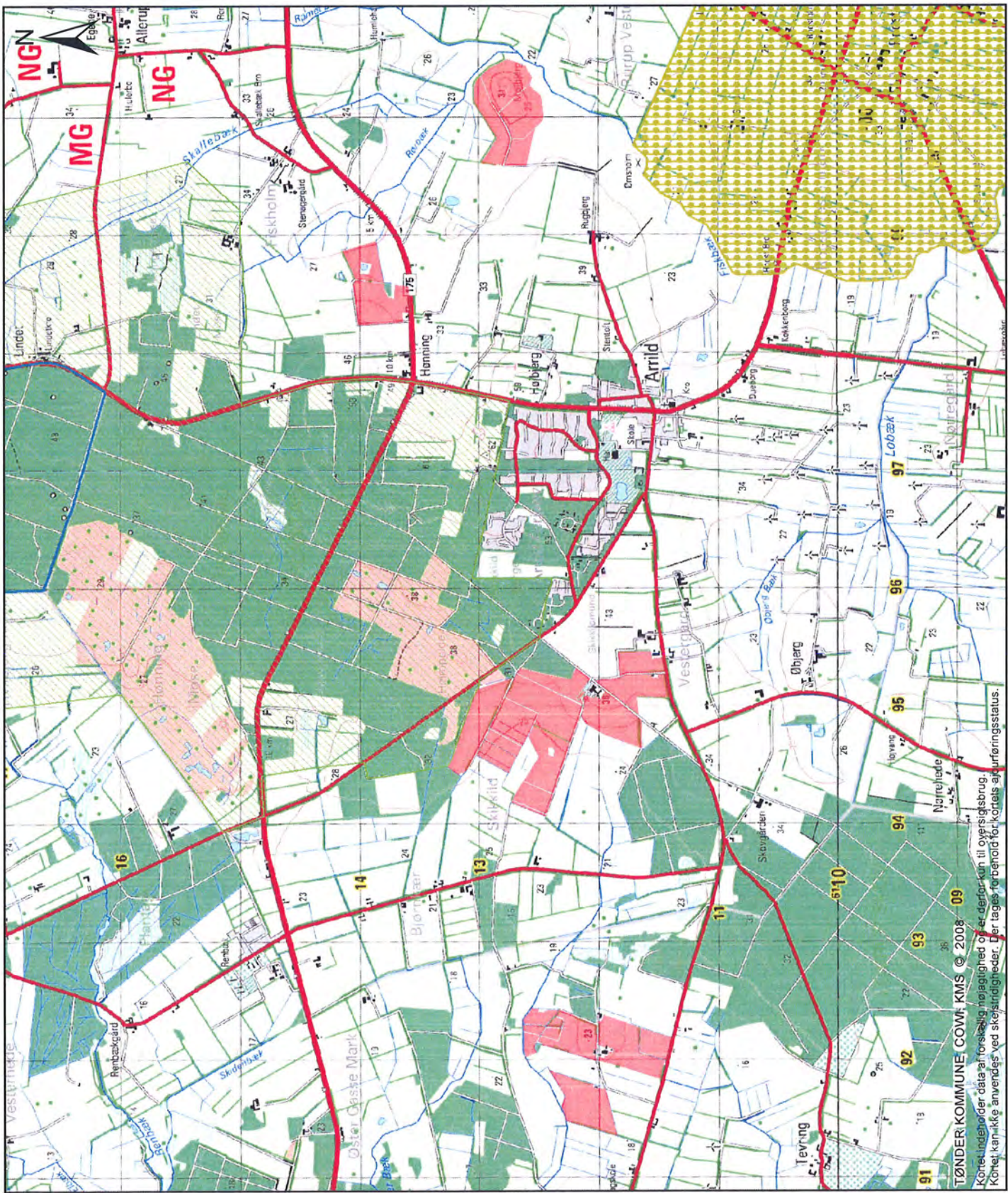
Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE COWI KMS © 2008 09

Kortet indeholder data af tværsnit, vejafgrænsning og ejerdata, kun til overrigsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelsindgreb. Der laves forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Signatur

- arealer_region
- Abeskyttelseslinjer
- Søbeskyttelseslinjer
- Klitfredningszone
- Strandbeskyttelseszone
- Værdifulde kulturmiljøer
- Værdifulde landskaber

BILAG: 12 (2af3)

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved stedsnøjhedsforhold for kortets afmærkningsstatus.

Tønder

Signatur

arealer_region

<all other values>

AREALTYPE

Aftale

Udbringning

Eng

Hede

Mose

Overdrev

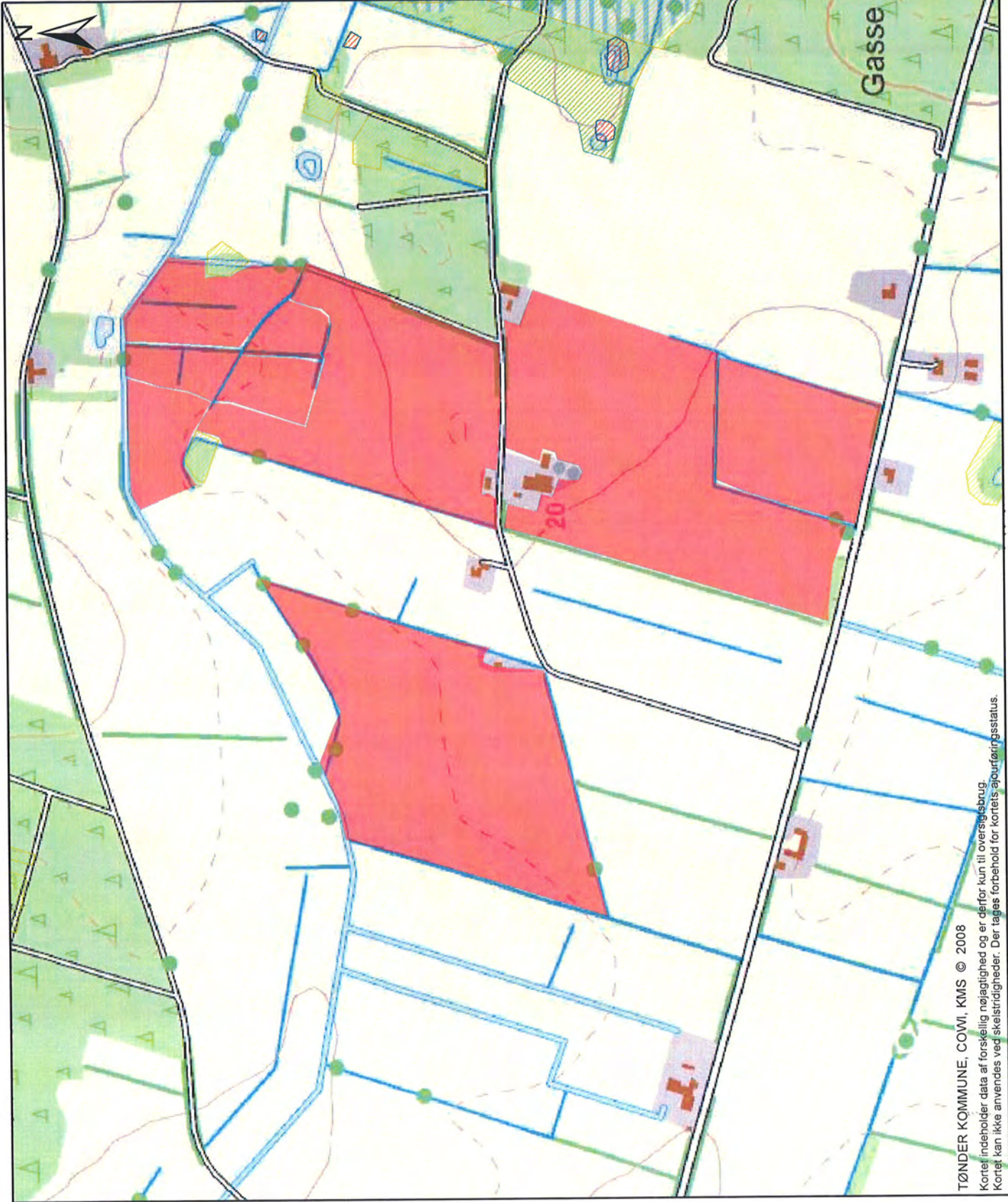
Strandeng

Sø

BILAG: 13(1af3)

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:8.906

TØNDER KOMMUNE, COWI, KMS © 2008
 Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
 Kortet kan ikke anvendes ved stelsidigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Signatur

arealer_region

<all other values>

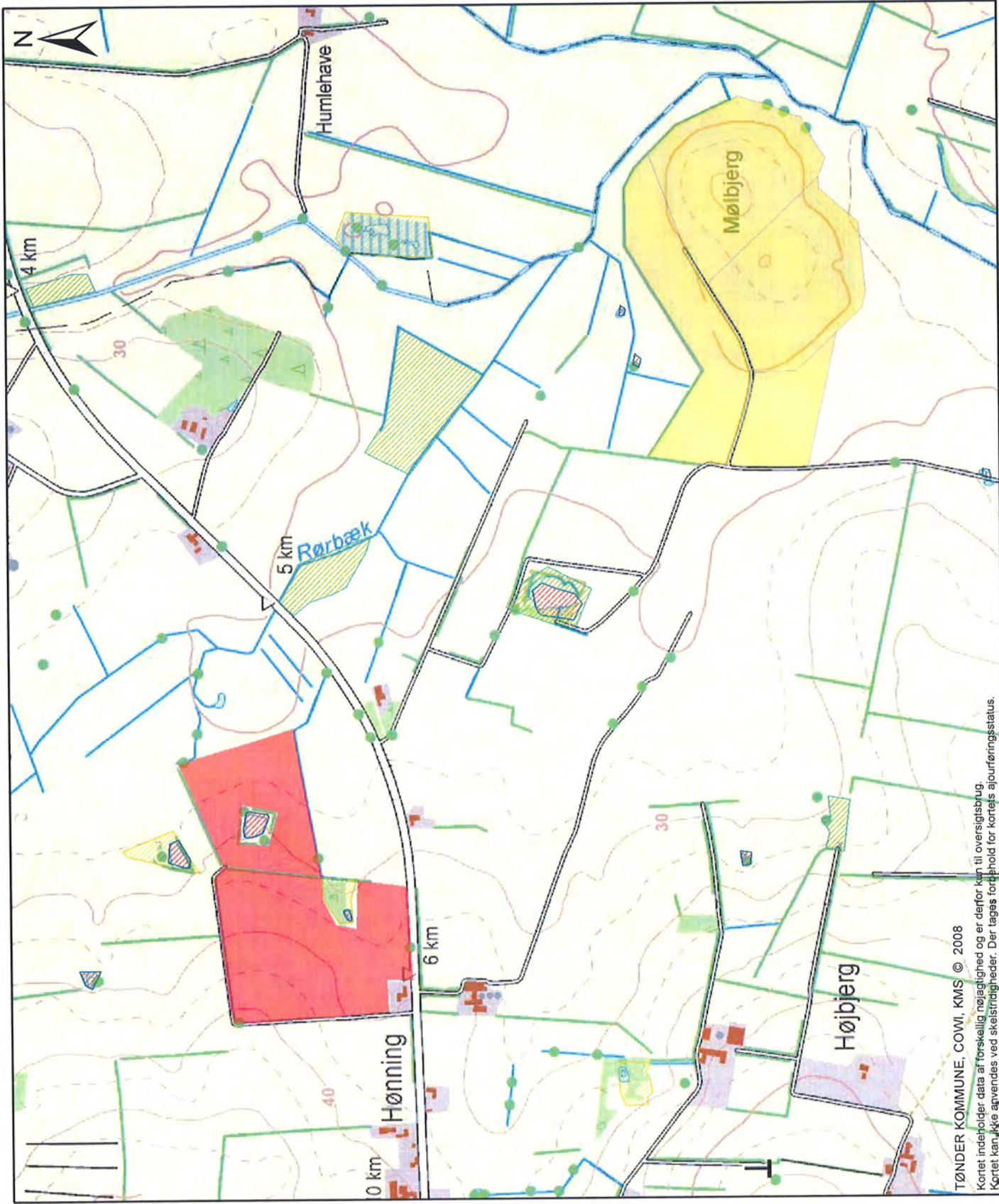
AREALTYPE

- Aftale
- Udbringning
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

BILAG: 13(3af3)

Udskrevet den: 15-06-2010

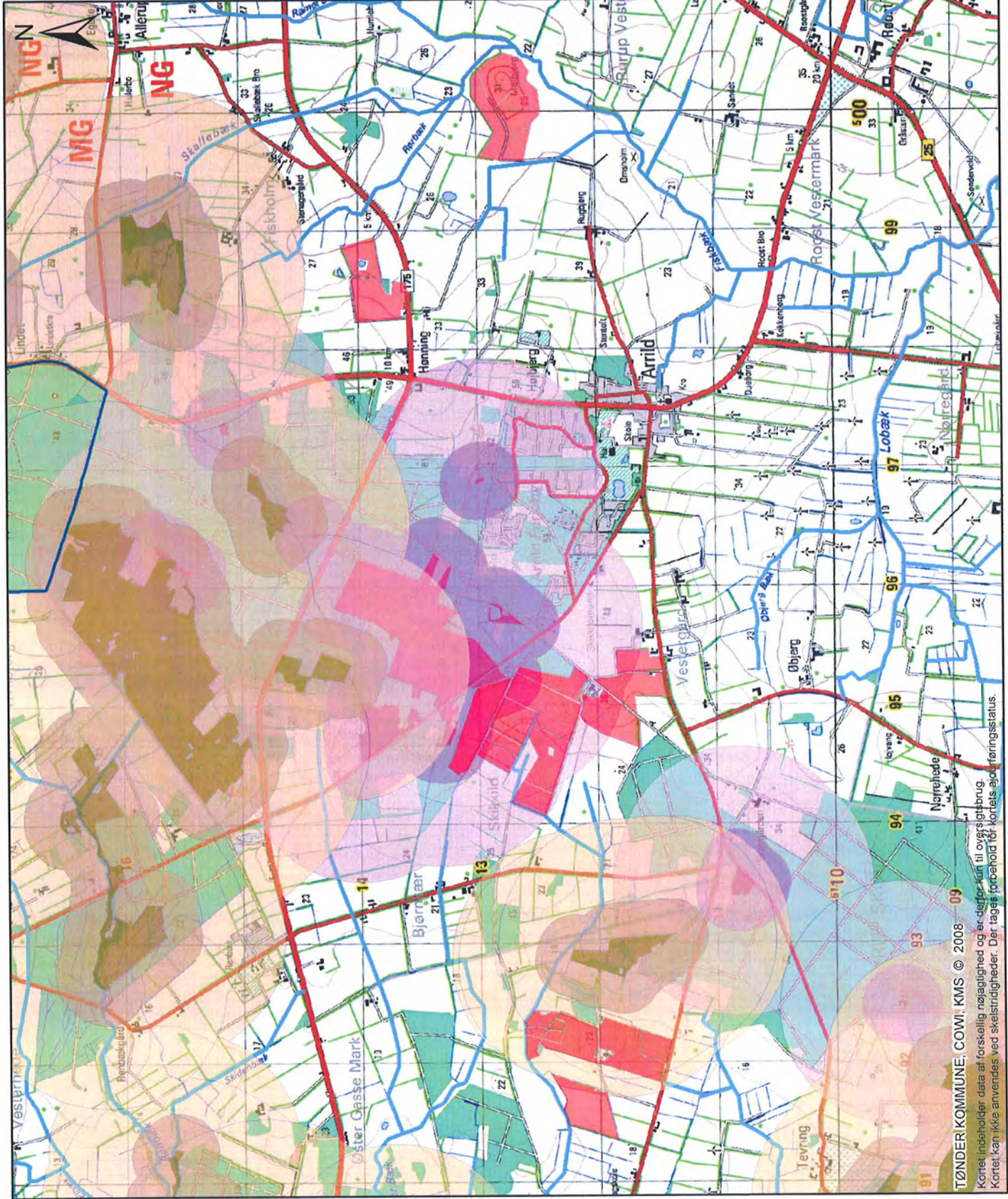
Målestok: 1:13.170

Tønder

Signatur

- arealer_region
- § 7 højmoser
- Bufferzone II, § 7 hede/ov
- Bufferzone I, § 7 hede/ov
- § 7 hede/overdrev
- Bufferzone II, § 7 højmoser
- Bufferzone I, § 7 højmoser

BILAG: 14

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI, KMS © 2008 09
 Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblikbrug.
 Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

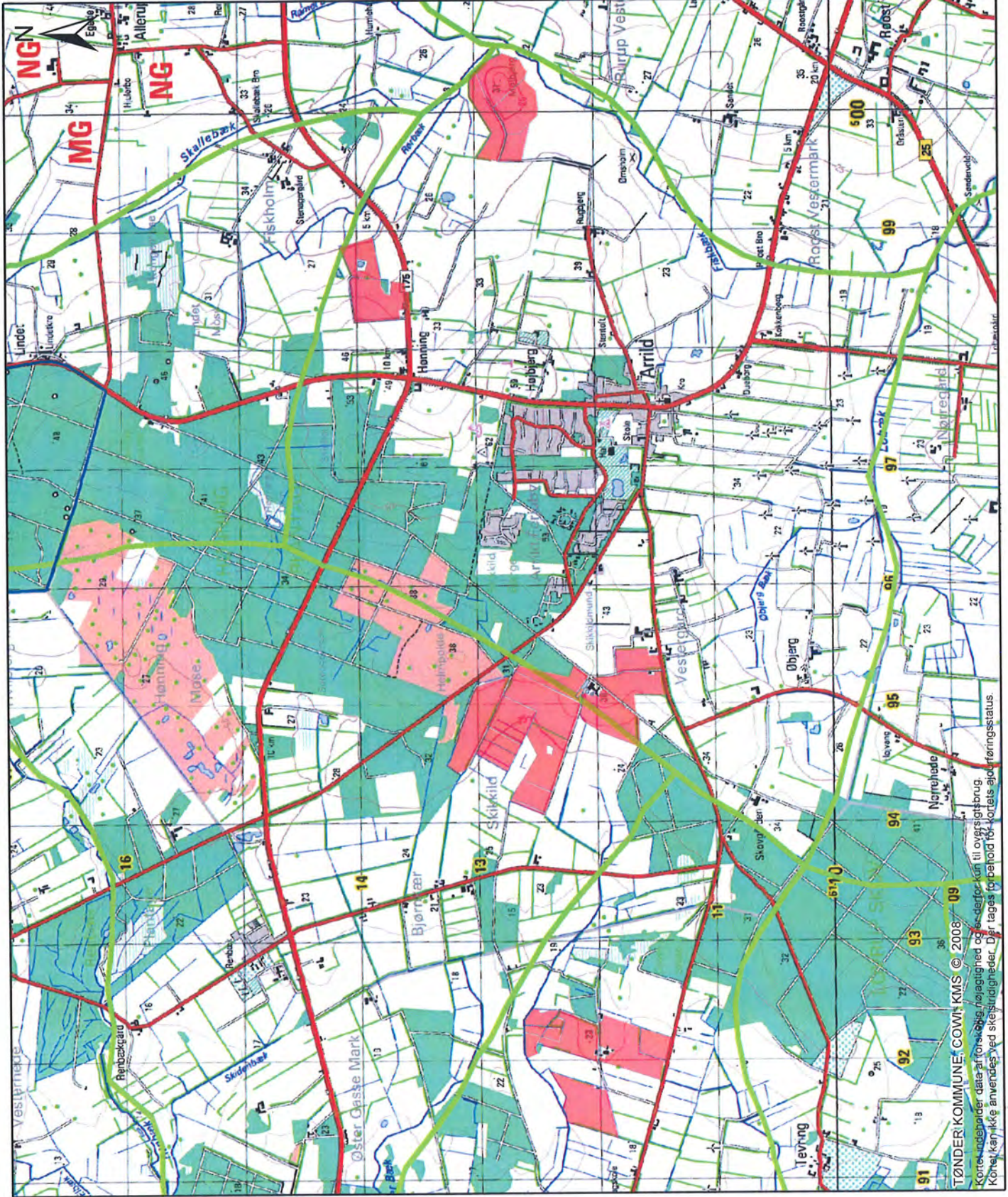

Tønder

Signatur

arealer_region

Biologiske korridorer

BILAG: 16

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

Tønder

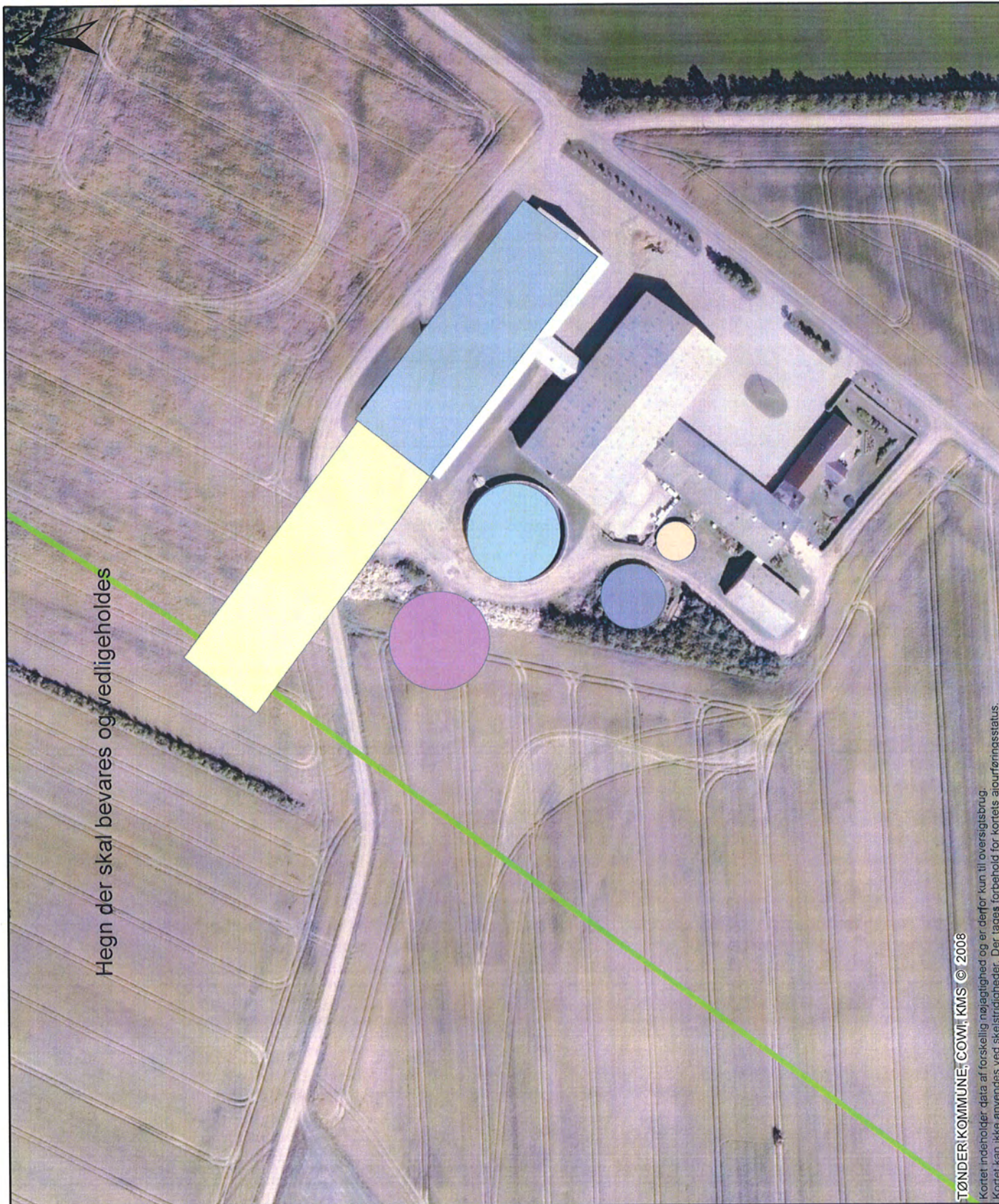
Signatur

— Biologiske korridorer

BILAG: 17

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:1.698

Hegn der skal bevares og vedligeholdes

Tønder

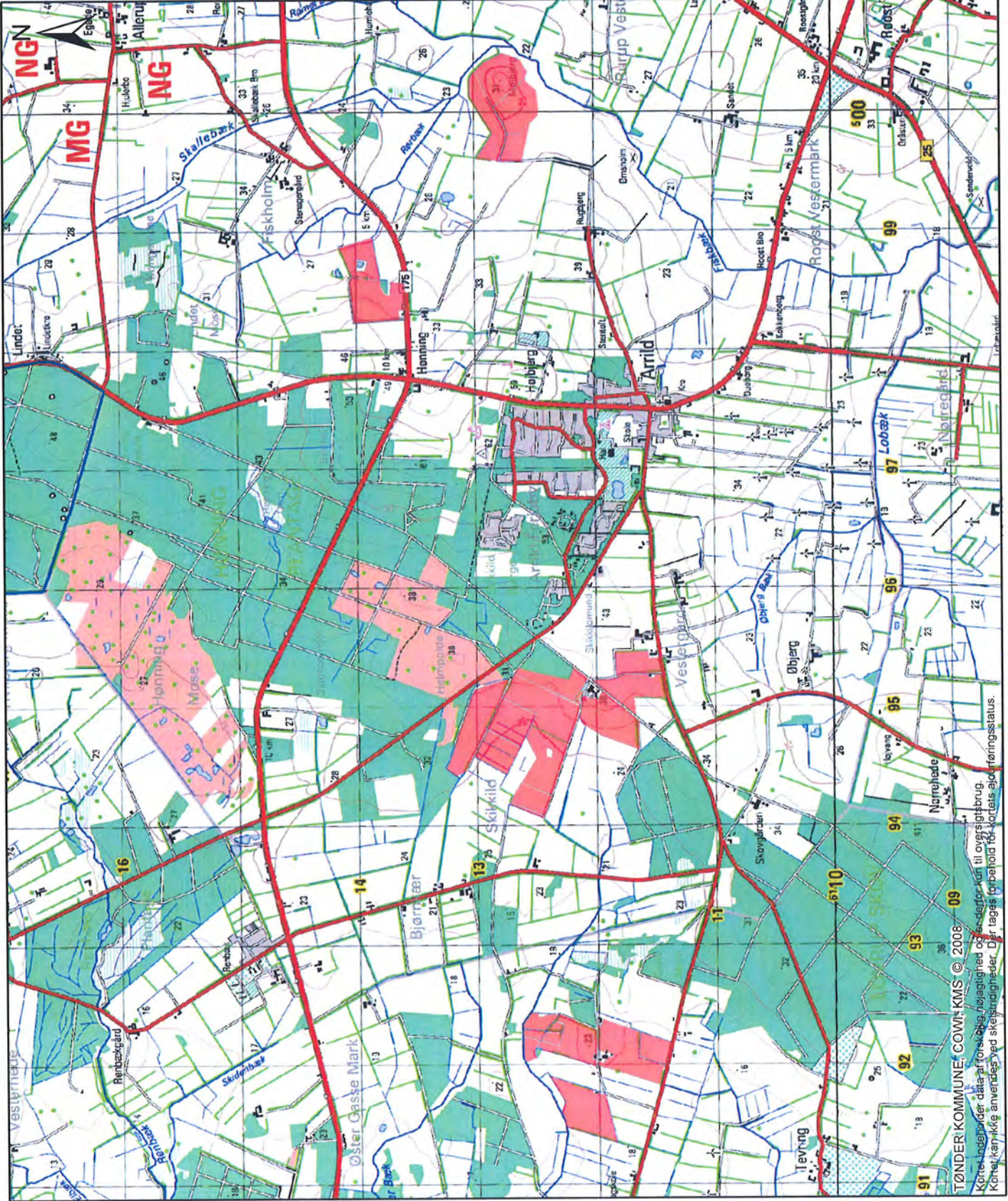
Signatur

- arealer_region
- Fosforklasse I og III
- Fosforklasse II
- Nitratklasse 1
- Nitratklasse 2
- Nitratklasse 3

BILAG: 18

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

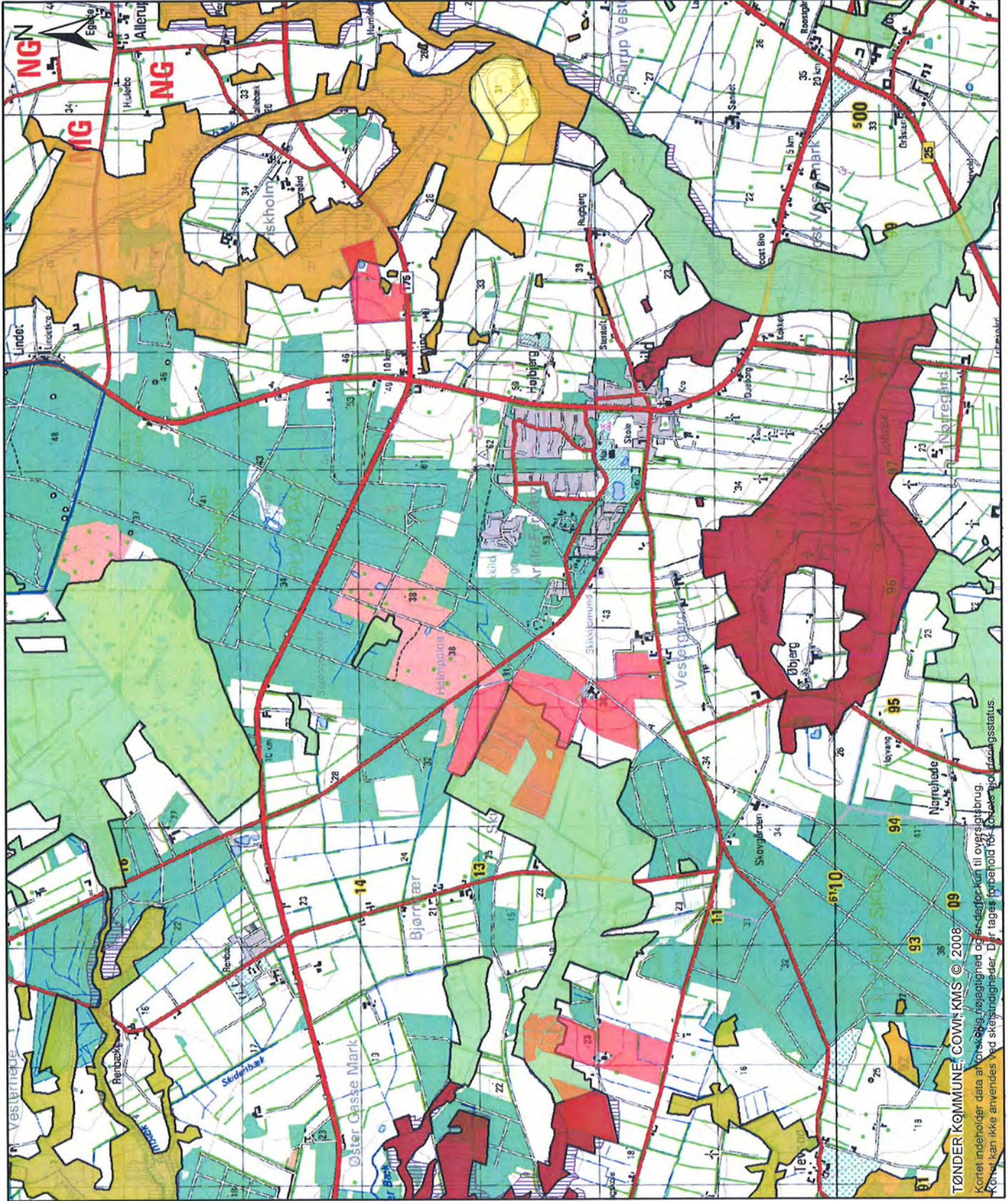

TØNDER KOMMUNE, COVH KMS © 2008 09
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og skal derfor kun til overrigtsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets aktuel forringelsesstatus.

Tønder

Signatur

arealer_region

<all other values>

AREALTYPE

Aftale

Udbringning

Klasse I, Stor risiko

Klasse II, Middel risiko

Klasse III, Lav risiko

Klasse IV, Ingen risiko

Klasse V, Uklassificeret la

VMP II lavbundsarealer

BILAG: 19

15-06-2010

Udskrevet den:

Målestok: 1:45.350

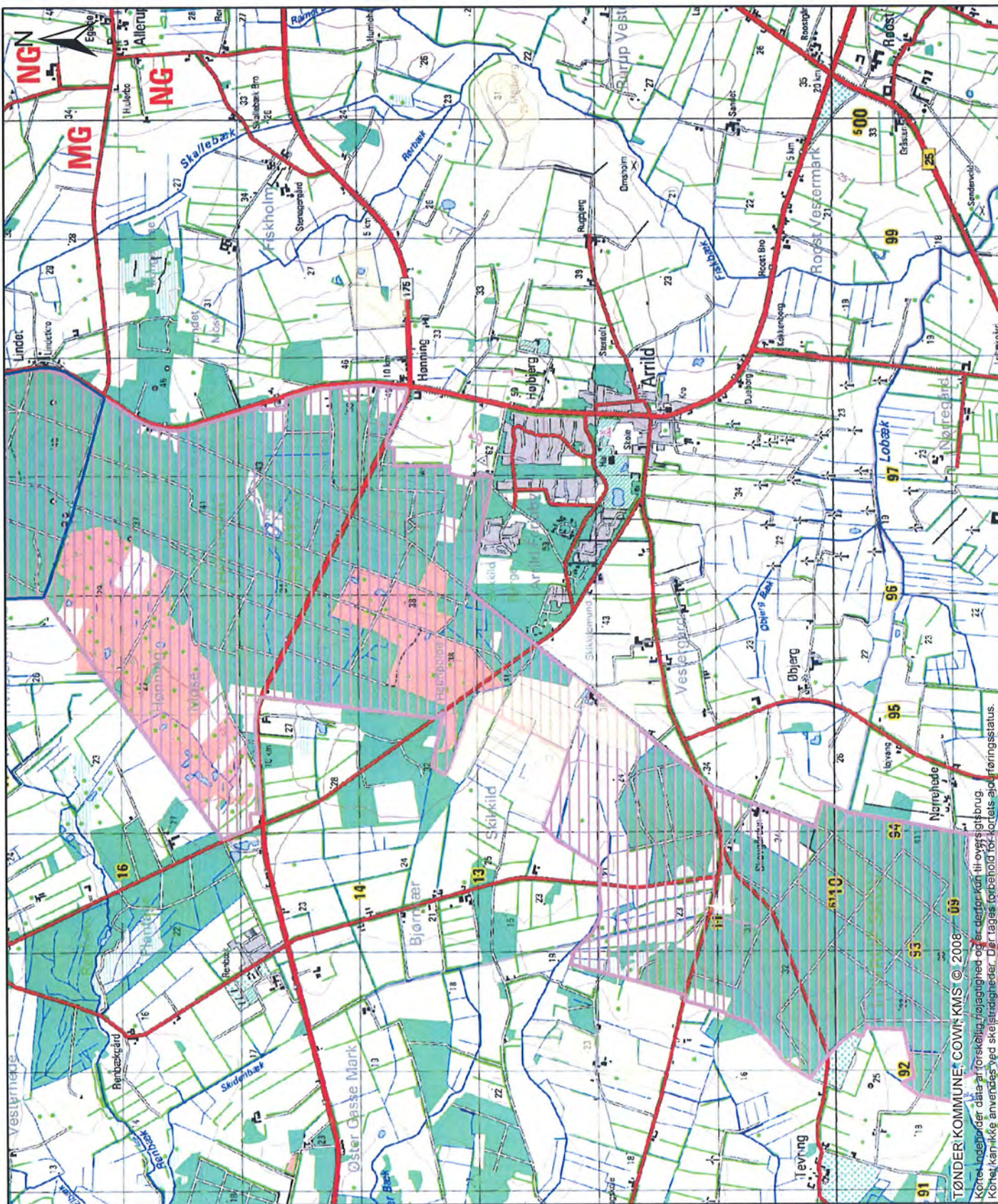
TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og skal derfor kun til overblik brug. Kortet kan ikke anvendes ved skudsikkerhedsplanlægning. Der tages forbehold for data og for tilstandsstatus.

Tønder

Signatur

- arealer_region
- EF-fuglebeskyttelseområd

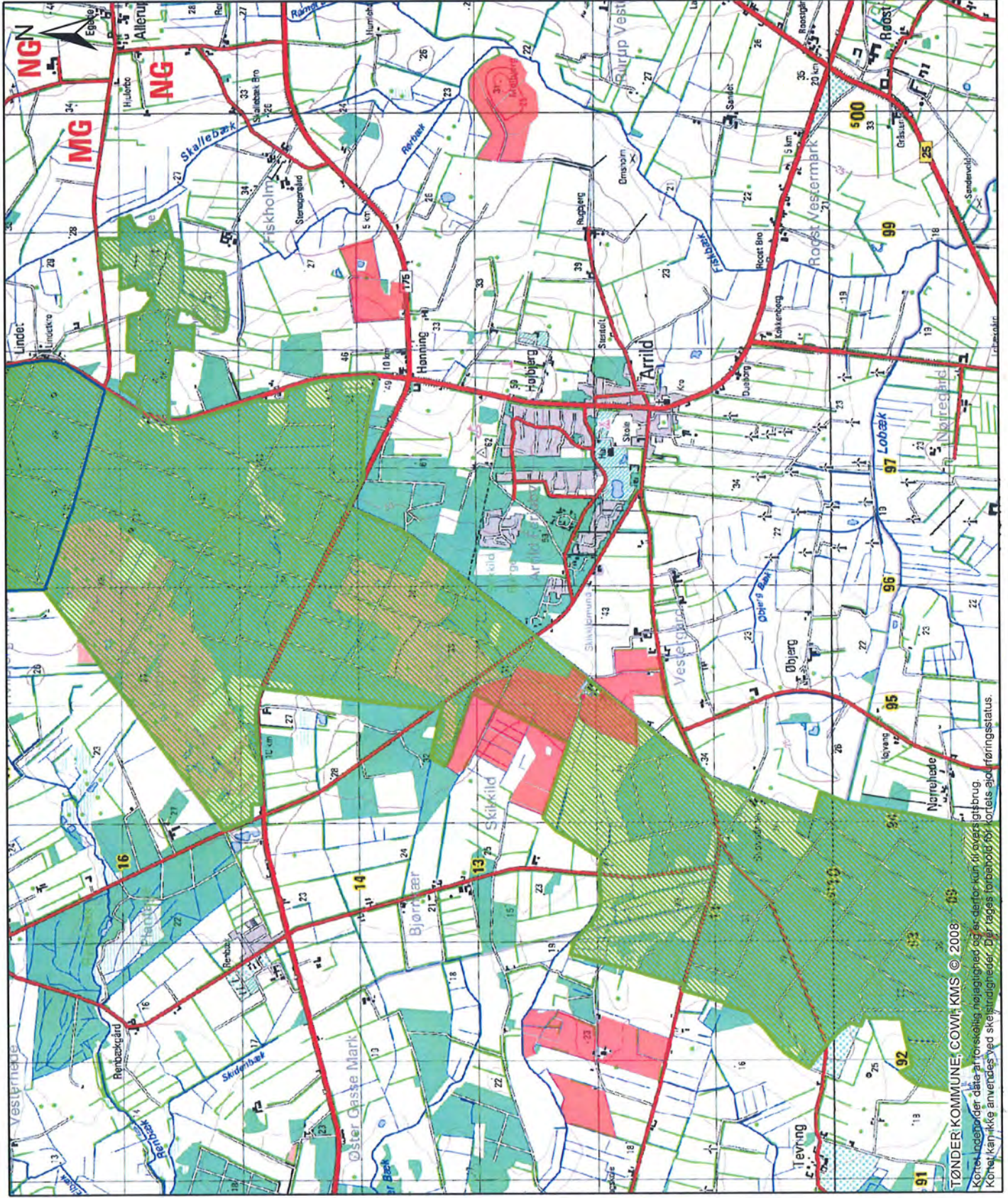
BILAG: 20(1af3) 15-06-2010
 Udskrevet den: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008
 Kortet er udarbejdet på baggrund af forskellige kilder og er derfor kun til orienteringsbrug.
 Køretøjer kan ikke anvendes ved skelstrøg. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Tønder

Signatur

arealer_region

EF-habitatområder

BILAG: 20(2af3) 15-06-2010

Udskrevet den:

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008

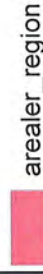
Kortet indeholder data af teknisk karakter og er derfor kun til orienteringsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelstudsninger. Der tages forbehold for kortets skelrøringsstatus.

Tønder

Signatur

arealer_region

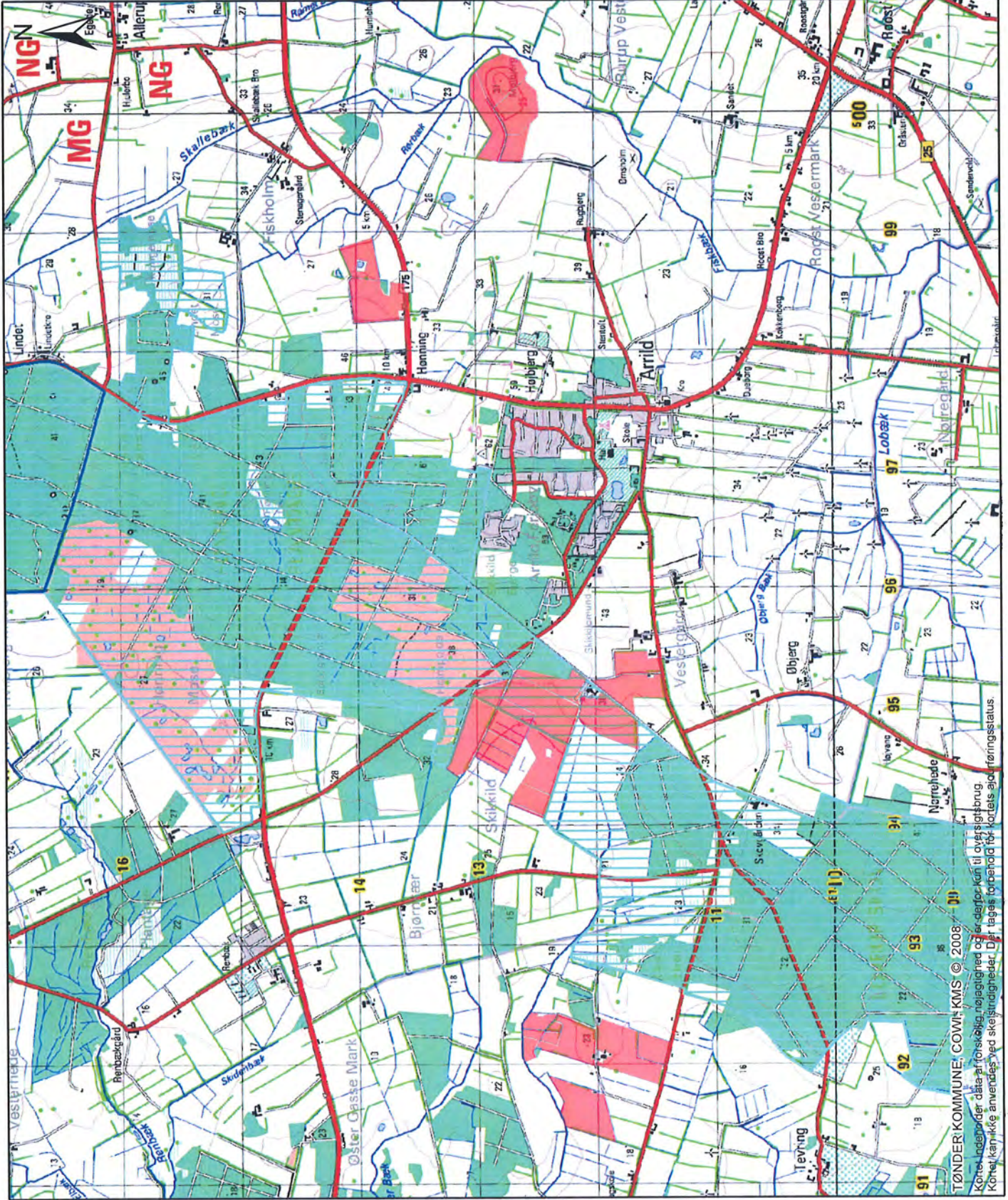

Internationalt naturbesk.o

BILAG: 20(3af3) 15-06-2010

Udskrevet den:

Målestok: 1:45.350

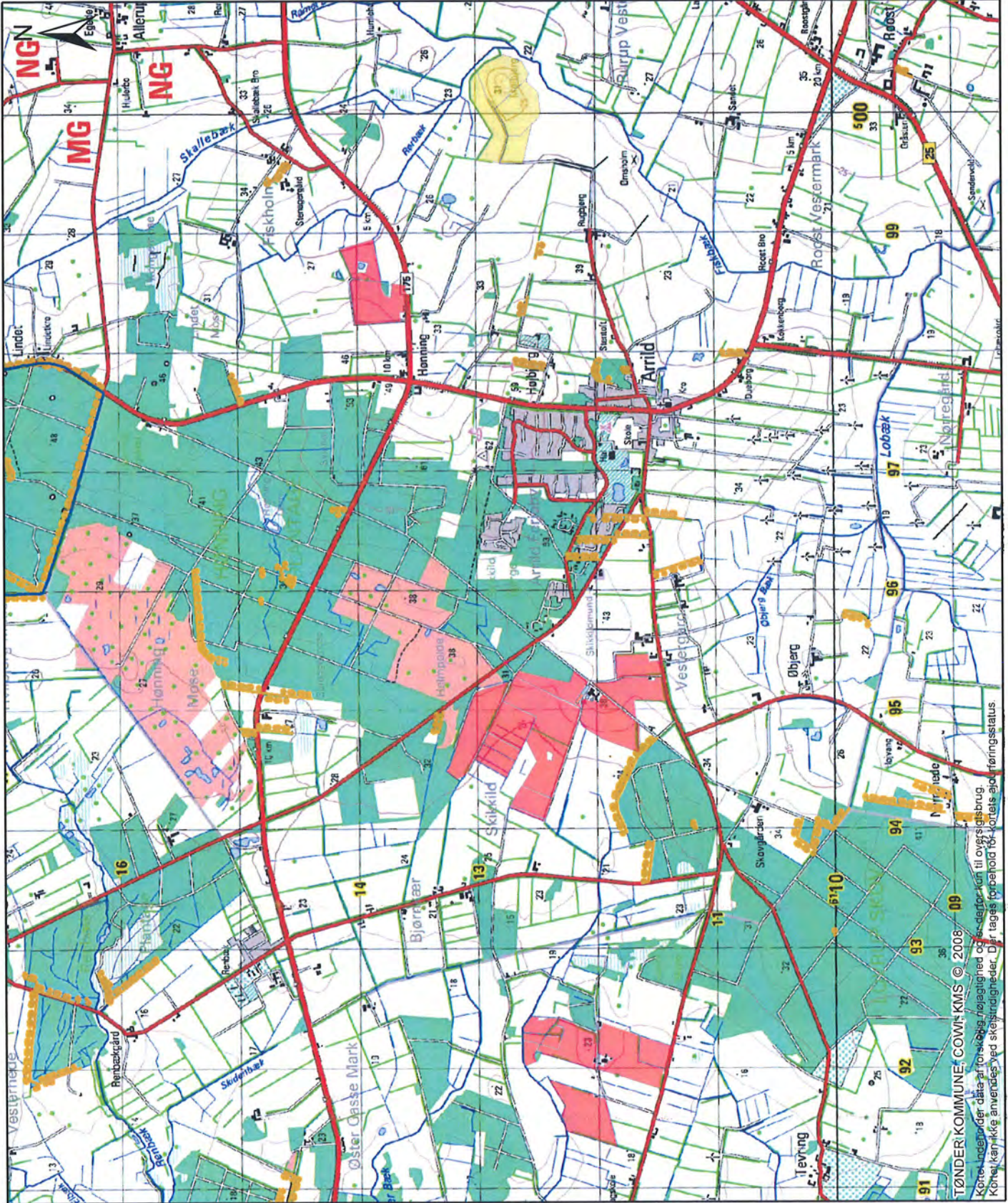

TØNDER KOMMUNE, COWI KMS © 2008.
Kortet er udarbejdet på baggrund af data fra Kortstyrelsen og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstrøgsmålinger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Tønder

Signatur

arealer_region

<all other values>

AREALTYPE

Aftale

Udbringning

Beskyttede jord- og stend

BILAG: 21

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:45.350

TØNDER KOMMUNE, COMS KMS © 2008 09

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og ses dog kun til overgigtsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelstændigheder. Der tages forbehold for kortets alene foringsstatus.

Nudrift :

Eks. stald : 7241 (30-102) drænet gulv + spalter (33/67) + kemisk luftvasker (50%) + ingen overdækning af gyllebeholder

Ansøgt :

Eks. stald : 8400 (30-104) drænet gulv + spalter (33/67) + kemisk luftvasker (60%) + overdækning af 1 gyllebeholder

Ny stald : 8500 (30-104) delvist spaltegulv, 25-49 % fast gulv + bio. Luftvasker (80 %) + overdækning af 1 gyllebeholder

Kommentarer: Vi har stillet krav om max. merdep. af ammoniak på 100 g på en nærliggende § 7 – hede og noget lugtrensning for at overholde lugtgenegrænsen til Arrild Ferieby. I VVM-screeningsafgørelse er der stillet vilkår om luftvasker i den eks. stald.

BAT-ansøgt:

Aktuel emission fra begge stalde aflæst i ansøgningsystemets regneark/faneblad 15% NH3red.: 2100 kg N

Emission fra lager : 2% fra uoverdækkede lagre og 1% fra overdækkede lagre. 82% af lagerkapaciteten er overdækket og 18% er uoverdækket

Emission fra lager :

$(16900 \text{ dyr} * 3,19 \text{ kg N/dyr} * 1,04 \text{ (korr.faktor)} * 0,18 * 0,02) + (16900 \text{ dyr} * 3,19 \text{ kg N/dyr} * 1,04 \text{ (korr.faktor)} * 0,82 * 0,01) = 662 \text{ kg N}$

Emission fra stald og lager jf. ansøgning : 2100 kg N + 662 kg N = **2762 kg N**
(i ansøgningen – nr. 4574 - står der 598 kg N fra lagre og 2698 fra det samlede anlæg)

Tønder Kommunes BAT- krav

Jeg har drøftet lidt med Flemming, hvad vi skal sætte BAT-kravet til i eks. stald med uændret dyrehold. Tidligere screeningsafgørelsen var betinget af, at stalden blev opført med 60% syrerensning – altså et staldsystem med en ammoniakemission på 0,15 kg N/dyr. Vi er kommet frem til, at det nok ikke er rimeligt at sætte vores krav til under BAT-krav til ny stald altså 0,233 kg N/dyr.

Jf. kurven i BAT-blad skal et svinebrug med 450 DE reducere NH3 med ca. 47 % i.f.t. lovens udgangspunkt (delvist spaltegulv med 0,44 kg NH3 fra stald og lager pr. sl.svin)
Vi skal altså ned på 53 % af 0,44 kg N = 0,233 kg N pr. sl.svin

BAT-krav for eks. dyrehold i eks. stald : 7241 dyr * 0,233 kg N/dyr = 1687 kg N

BAT-krav for udvidelse i eks. stald : 1159 dyr * 0,233 kg N/dyr = 270 kg N

BAT-krav ny stald : 8500 dyr * 0,233 kg N/dyr = 1981 kg N

I alt BAT-krav begge stalde : 1687 kg N + 270 kg N + 1981 kg N = 3938 kg N * ref. 1,04 = 4096 kg N

(Egentlig kunne man beregne BAT kravet således : 16900 dyr * 0,233 kg N/dyr * 1,04)

Korrektionsfaktor eller Referencelign. For N ab dyr (se bilag til loven – vurdering af ammoniak):
 $(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * (20,95 + 0,177 * (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) =$
 $((74) * (20,95 + 0,177 * (134))) / 3190 = 1,04$ (faktoren kan også aflæses i regnearket i ansøgningsystemet under faneblad 15% NH3red. Og i kolonne korr.fakt. norm 2005/06)

Afkastkema for svinestalde hos Poul Erik Kjær, Povlskrovej 63, 6520 Toftlund.
Svinevægt fordelt ens i stalde via styrede leverancer (OML "Kjær 24").

Afkast nr.	Sektion	Stofindhold	Luftydelse Nm ³ /s	Temp Grd. C	Afkast dimension mm	Luft hast. m/s	over terræn (eks. højde) m	Afkasthøjde		Bygningshøjde m	Lugtemission		Koordinater		Bemærkning.	
								efter evt. forhøjelse m	over kip (forh.) m		LE/m ³	Korr.faktor f. output LE	"Kildestyrke" LE/10 ⁻⁶ *s	X m		Y m
1	A	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	1,692	1,0E-06	0,0017	68,4	-44,1	Afkastet forhøjes til 8 m
2	B	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	2,163	1,0E-06	0,0022	57,4	-35,5	Afkastet forhøjes til 8 m
3	C	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	2,635	1,0E-06	0,0026	47,6	-27,8	Afkastet forhøjes til 8 m
4	D	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	3,107	1,0E-06	0,0031	35,8	-18,2	Afkastet forhøjes til 8 m
5	E	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	3,578	1,0E-06	0,0036	18,4	-4,5	Afkastet forhøjes til 8 m
6	F	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	6,5	8,0	0	8,0	4,066	1,0E-06	0,0041	8,8	-3,3	Afkastet forhøjes til 8 m
7	A	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	1,692	1,0E-06	0,0017	70,9	-41,0	Afkastet forhøjes til 8 m
8	B	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	2,163	1,0E-06	0,0022	59,8	-32,3	Afkastet forhøjes til 8 m
9	C	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	2,635	1,0E-06	0,0026	50,0	-24,5	Afkastet forhøjes til 8 m
10	D	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	3,107	1,0E-06	0,0031	38,3	-15,0	Afkastet forhøjes til 8 m
11	E	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	3,578	1,0E-06	0,0036	21,1	-1,5	Afkastet forhøjes til 8 m
12	F	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,5	8,0	0	8,0	4,066	1,0E-06	0,0041	11,1	-6,3	Afkastet forhøjes til 8 m
13	A	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	1,692	1,0E-06	0,0017	76,5	-34,1	Afkastet forhøjes til 8 m
14	B	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	2,163	1,0E-06	0,0022	65,6	-25,3	Afkastet forhøjes til 8 m
15	C	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	2,635	1,0E-06	0,0026	55,7	-17,5	Afkastet forhøjes til 8 m
16	D	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	3,107	1,0E-06	0,0031	43,8	-8,1	Afkastet forhøjes til 8 m
17	E	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	3,578	1,0E-06	0,0036	26,6	-5,6	Afkastet forhøjes til 8 m
18	F	Lugt	3,369	27	Ø895	5,88	7,1	8,0	0	8,0	4,066	1,0E-06	0,0041	16,8	-13,5	Afkastet forhøjes til 8 m
19	A+B	Lugt	4,199	25	Ø1060	5,19	7,4	8,0	0	8,0	2,386	1,0E-06	0,0024	72,6	-30,8	Afkastet forhøjes til 8 m
20	C+D	Lugt	4,199	25	Ø1060	5,19	7,4	8,0	0	8,0	3,553	1,0E-06	0,0036	51,5	-14,3	Afkastet forhøjes til 8 m
21	E+F	Lugt	4,199	25	Ø1060	5,19	7,4	8,0	0	8,0	4,731	1,0E-06	0,0047	20,3	-10,7	Afkastet forhøjes til 8 m
22	G	Lugt	3,160	27	Ø895	5,52	7,1	(8,0)	0	8,0	0	1,0E-06	0,0000	36,1	-1,9	Afkastet forhøjes evt. til 8 m
23	H	Lugt	2,528	27	Ø895	4,42	6,5	(8,0)	0	8,0	0	1,0E-06	0,0000	27,9	-12,1	Afkastet forhøjes evt. til 8 m

0,0624

Bilag 24

BILAG 25

Beredskabsplan for

Poul Erik Kjær
Povlskrovej 63
6520 Toftlund
Tlf.74834050 mobilnr. 20133738

Udarbejdet den:7. maj 2010

N:\Husdyrsager - pdf og zipfiler\Povlskrovej_63_6520_Toftlund\100506_skema_4574_version_10\Pakkede_filier_og_ansegning\Skema 4574 - Bilagsfiler\201004050 mmb Beredskabsplan.DOC

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm og den skal udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe 2 eksemplarer:

- Forrum i stalden.
- Kontoret i stuehuset.

Kort Materiale:

Bagerst er der oversigts kort over ejendommen mm. med angivelse af:

Mark- og drikkevandsboringer/brønde.
Kemikalielager(f.eks.bekæmpelsesmidler,handelsgødning, vovlsyre til forsuring m.v.).
Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede).
Drænbrønde/regnvandsbrønde/afløb.
Udløbspunkter til vandløb/jord fra dræn.
Slukningsmateriel og åndedrætsværn.
Afbrydere strøm, vand, anlæg og diverse pumper mm.
Trykflaskeoplag af f.eks. Flaskegas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

HUSK

Ved store uheld ring altid 112, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 112.

Efter f.eks. brand tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Poul Erik Kjær på tlf.74834050 eller mobil nr. 20133738.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på Bilag.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe med kortmateriale

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Pulverslukker
- Vandslanger

INSTRUKS TIL KEMIKALIE- OG OLIESPILD

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren Poul Erik Kjær på tlf. 74834050 eller mobil nr. 20133738

Kontaktmiljømyndighederne på tlf. 74929292

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd.

Opdæmning kan evt. foretages men jord, halmballer ol. afhængig af mængde og art.

Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe (se bilag).

Hvis mælk, kemikalier eller olie er løbet i vandløbet vil det påvirke dambrug på (*Ingen inden for en radius af 24 km*)

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Kattegrus
- Traktor med frontlæsser til flytning af jord

Desuden findes der i kemikalierummet savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

INSTRUKS VED STRØMSVIGT

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns træk gener og varmeudvikling (overbrusning)

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til energiselskabet eller elektriker og forhør om varighed af udfaldet.

Eventuel iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Situationsplan

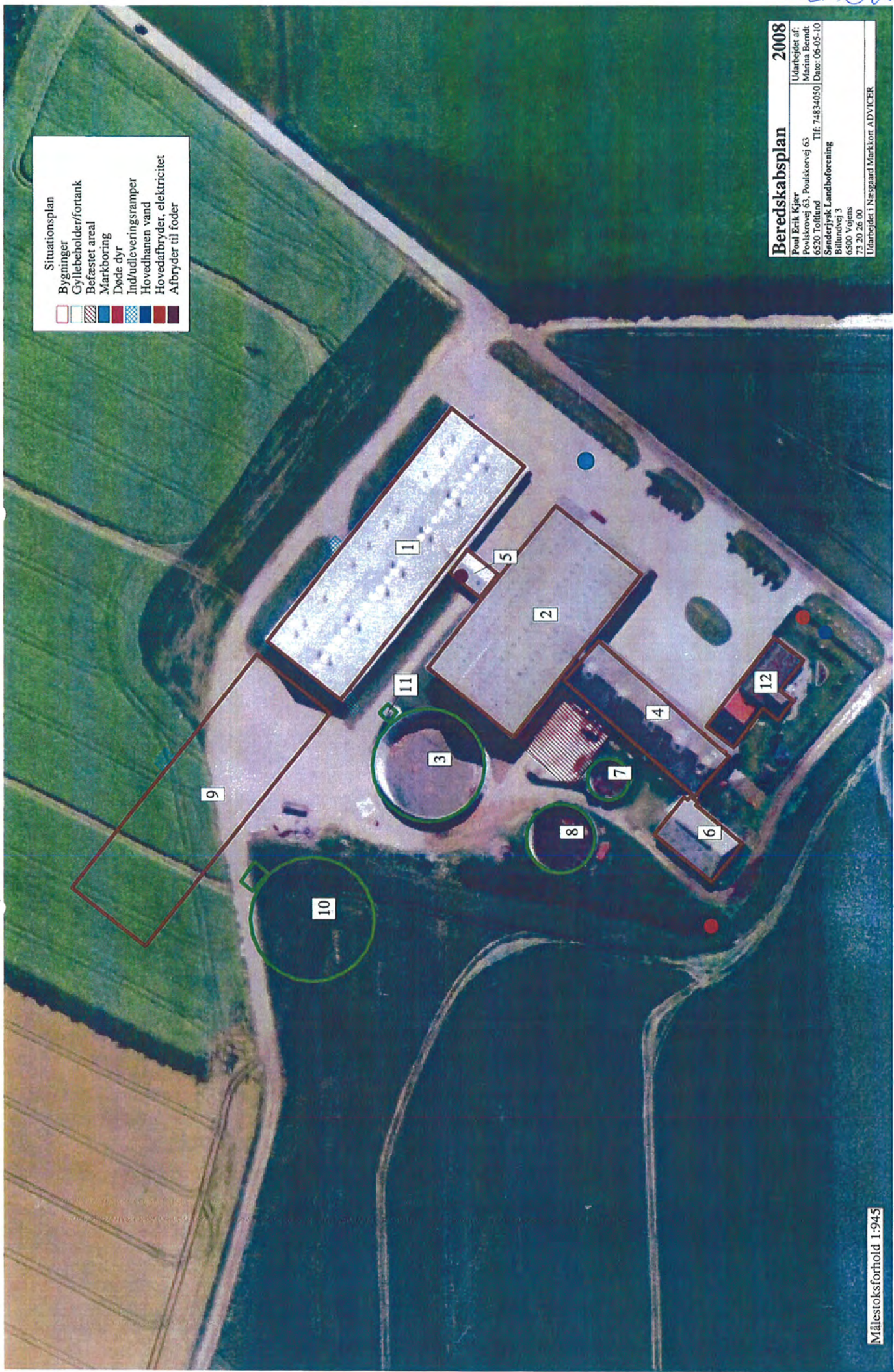
[White box]	Bygninger
[Light blue box]	Gyllebeholder/fortank
[Blue box]	Befæstet areal
[Red box]	Markboring
[Green box]	Døde dyr
[Dark blue box]	Indudleveringsramper
[Light green box]	Hovedhanen vand
[Dark green box]	Hovedafbryder, elektricitet
[Light green box]	Afbryder til foder

Beredskabsplan 2008

Udarbejdet af:
 Povl Erik Kjær
 Povlskovvej 63
 6520 Tofthund
 Tlf: 74834050 | Dato: 06-05-10

Senderjysk Landbohøjskole
 Billundvej 3
 6500 Vejens
 73 20 26 00

Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Beredskabsplan 2008

Udarbejdet af:
 Povl Erik Kjær
 Povlskovvej 63, Povlskovvej 63
 6520 Tofthund
 Tlf: 74834050 Date: 05-05-10

Senderjysk Landboforening
 Billundvej 3
 6500 Vejens
 73 20 26 00

Udarbejdet i: Næsgaard Markkort ADVICER

Situationsplan

[White box]	Bygninger
[Hatched box]	Gyllebeholder/fortank
[Blue box]	Befæstet areal
[Red box]	Markboring
[Green box]	Døde dyr
[Blue box]	Ind/udleveringsramper
[Blue box]	Hovedhanen vand
[Red box]	Hovedafbryder, elektricitet
[Yellow box]	Afbryder til foder
[Yellow box]	Afbryder til korntøveri

Tønder

Naturpunkter til beregning af ammoniakdeposition

Signatur

- Staldafsnit 15445
- Staldafsnit 15446
- Opbevaringslager 6659
- Opbevaringslager 10362
- Opbevaringslager 10363
- Opbevaringslager 10364
- EF-habitatområder
- § 3 og § 7 beskyttet hede

Povlskrovej 63, 6520 Tofthund
 Udskrevet den: 24-03-2009
 Målestok: 1:5.000

TØNDERKOMMUNE, COWI, KMS © 2008
 Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
 Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Tønder

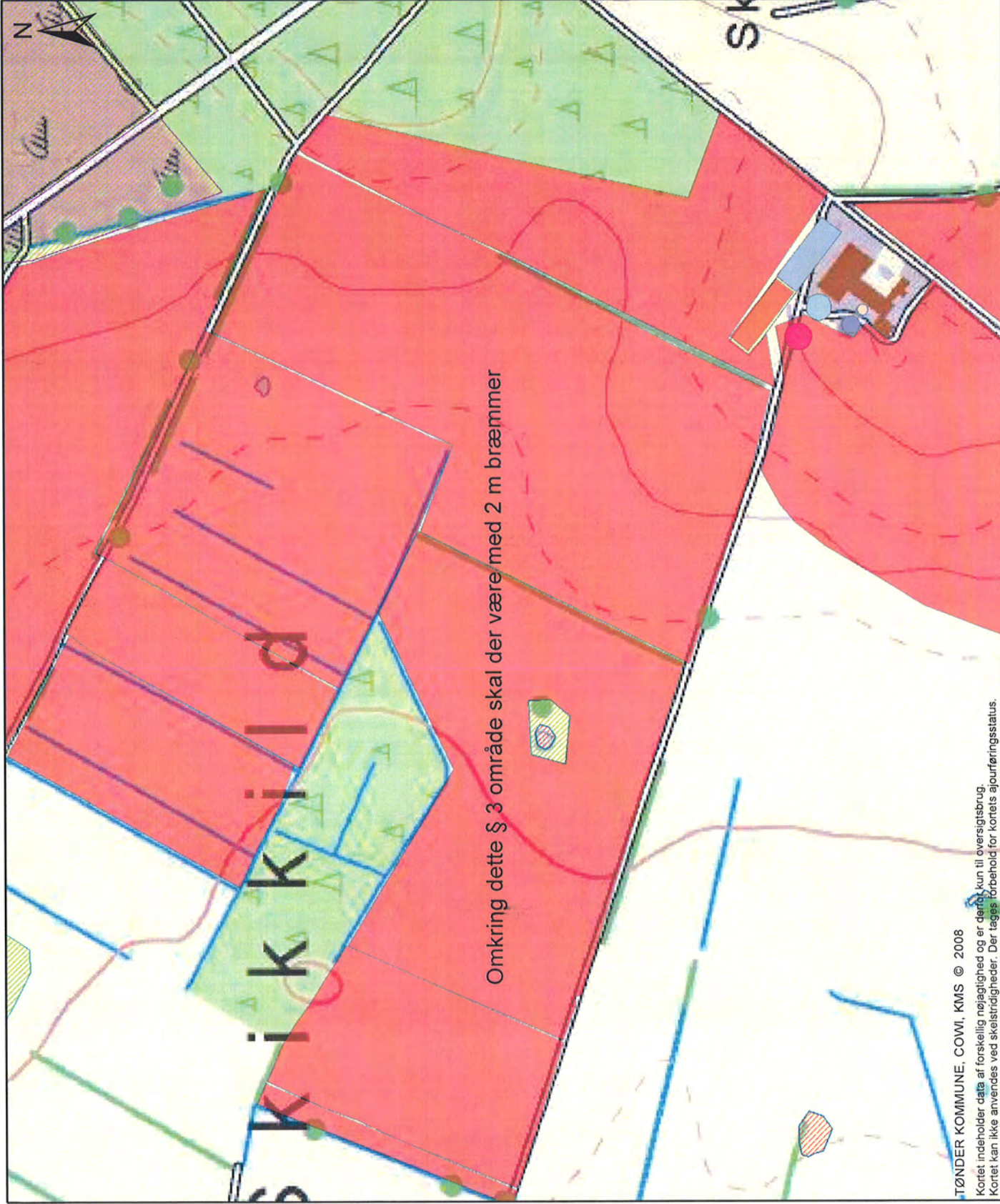
Signatur

- <all other values>
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

BILAG: 27

Udskrevet den: 15-06-2010

Målestok: 1:6.265

TØNDER KOMMUNE, COWI, KMS © 2008

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelsridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.